Operis huius prima pars incipit feliciter. Questio I

Trum asserere maleficos esse sit adeo catholicū q ei⁹ oppositus ptinaciter defendere oino sit hereticum. Et arguit q nō sit catholicū quicq̄ de his asserere. xxvj. q. v. epi. Qui credit posse fieri aliquam creaturā aut in melius deteriusue transmutari. aut in aliā speciem vel similitudinē transformari q̄ ab ipo omniū creatore. pagano t infideli deterior est. Talia aūt cum referuntur fieri a maleficis ideo talia asserere nō est catholicū sed hereticuz. Preterea nullus effectus maleficialis est in mundo. Probat. Quia si esset. opatione demonū fieret. Sed asserere q demones possint corporales transmutatiōes aut impedire aut efficere nō videt catholicum quia sic perimere possent totū mūdū. Preterea omis alteratio corporalis puta circa infirmitates aut sanitates procurādas reducit in motū localē. patet ex septimo phisicorū. Quorūcunq̄ est motus celi. Sz demones motū celi variare nō possunt. Dyonisius in epistola ad Policarpū. Quia hoc solius dei est. ergo videt q nullā transmutationez ad minus verā in corporibus causare pñt. t q necesse sit huiusmodi transmutationes in aliquā causam occultam reducere. Preterea sicut opus dei est fortius q̄ op⁹ dyaboli: ita t eius factura. Sz maleficiuz si esset in mūdo eēt vtiq̄ opus dyaboli cōtra facturā dei. ergo sicut illicitū est asserere facturā superstitiosam dyaboli excedere opus dei. ita illicitū est credere vt creature t opera dei in hominibus t iumētis valeant viciari ex opibus dyaboli. Preterea id qō subiacet virtuti corporali non habet virtutē imprimendi in corpora. Sz demones subdunt virtutibus stellaruz qō patet ex eo. q certi īcātatores cōstellationes determinatas ad inuocandū demōes obseruant. ergo nō habent virtutē imprimendi aliq̄d in corpora. et sic multominus malefice. Itē demones nō operant nisi per artē. Sed ars non pōt dare verā formā. vnde in. c. de mineris dicit. Sciāt auctores alchimie spēs trāsmutari non posse. Ergo t demones p artē operantes veras q̄litates sanitatis aut infirmitatis inducere nō possunt. sed si vere sunt habēt aliquā aliam causam occultā absq̄ ope demonū t maleficorū. Sz ꝫ in decre. xxxiij. q. j. si per sortiarias atq̄ maleficas artes nōnunq̄ occulto iusto dei iudicio permittēte: t dyabolo preparante tc. loquitur de impedimento maleficiali quo ad actus cōiugales tria cōcurrere. scz maleficaz. dyabolum t dei pmissionē. Preterea fortius agere potest in id quod est minus forte. Sed virtus demonis est fortior virtute corpali Job. xl. Nō est potestas sup terram que ei valeat cōparari. qui creatus est vt nemi nē timeret. Responsio. Hic impugnandi sunt tres errores hereticales quibus reprobatis veritas patebit. Nam quidā iuxta doctrinam scz Tho. in. iij. dist. xxiij. vbi tractat de impedimēto maleficiali conati sunt asserere maleficium nihil esse in mundo nisi in opinione ho-

minū que naturales effectus quoꝝ cause sunt occulte maleficijs imputabant. Alij qui maleficos cōcedūt sed ad maleficiales effectus illos tā tūmodo imaginarie ⁊ fantastice cōcurrere asserūt. Tercij qui effectus maleficiales oīno dicunt esse fantasticos ⁊ imaginarios. licz demō cū malefica realiter concurrat. Horuz errores sic declarant ⁊ reprobant. Nā ꝑmi omnino de heresi notant per doctores in.iiij. prefata di. ꝑcipue per sanctū Tho. in.iij.arg.⁊ in cōpore.q. dicens illā opinionē esse oīno cōtra auctoritates sanctorum ⁊ procedere ex radice infidelitatis. Aut vbi auctoritas scripture sacre dicit ꝙ demones habent potestatē supra corporalia ⁊ supra imaginationē hoīm qñ a deo ꝑmittunt. vt ex multis scripture sacre passibus notat. Ideo illi ꝙ dicunt maleficiū nihil esse in mūdo nisi in estimatione hoīm. Etiā nō credūt esse demōes nisi in estimatiōe vulgi tm vt terrores ꝙs hō sibiꝑi facit ex sua estimatiōne imputet demoni. Et ꝙ etiā ex imaginatiōne vehemēti aliq figure apparent in sensu tales ꝙles hō cogitat ꝙ ⁊ tūc credunt demōes videri dicam⁹ vel etiam malefici. Et qm̄ hec vera fides repudiat ꝙ quā angelos de celo cecidisse ⁊ demōes esse credim⁹. Iō ⁊ fatemur ipos ex subtilitate sue nature multa posse que nos nō possum⁹. Et illi ꝙ eos ad talia faciēda inducūt malefici vocant hec ibi. Quia vo infidelitas in baptisato heresis notat. iō tales de heresi reprehendunt. Alij duo errores demōes ⁊ eoꝝ nālem potentiā non negātes ꝙ inter se ꝙ ad effectū maleficialē ⁊ ipam maleficam dissidentes inēxtuz vn⁹ ꝓcedit maleficā realiter cooperari ad effectū nō tm verū ꝙ fantasticuz. Alter vo ꝙ ꝓrium effectū realē in leso ꝓcedēs ꝙ maleficā fantastice putat cooparī. Fundamentū erroris ex duob⁹ passib⁹ canoñ. q̄ habent. xxvj.q.v.epi. sum pserūt. vbi ꝑ reprehendunt mulieres q̄ credūt se cū dyana vl herodiana nocturnis horis eqtare. Inspiciat ibi canon. Et quia sepe fantastice ⁊ imaginarie talia solūmodo fiūt. iō ⁊ illi errantes de oibus alijs effectibus ita fieri iudicāt. Scōo: quia ibi continet ꝙ q̄ credit vel asserit posse fieri aliquā creaturā aut in melius deteriusue immutari aut trāsformari in aliam speciez vel similitudinē ꝙ a deo oīum creatore. infidelis est et pagano deterior. Vnde propter hoc qđ ibi dicit deteriusue immutari dicunt illū effectum non esse realem in maleficiato sed tantummodo fantasticum. Sed ꝙ hi errores heresim sapiant ⁊ contra sanum intellectū canonis militant. ostendit primo tam per legē diuinaz ꝙ etiā ecclesiasticaz ⁊ ciuilem. et hoc in generali. demū in speciali verba canonis exprimendo. licz etiā in sequenti questione clarius hoc deduceret. Nam lex diuina in plerisq locis ꝑcipit maleficas non solum esse vitandas: sed etiam occidēdas. cuiusmodi penas non imponeret si non veraciter et ad reales effectus et lesiones cuz demonibus concurrerent. Mors eñ corporalis nō affligitur sine corporali ⁊ graui peccato licet aliud de morte anime q̄ ex fantastica illusione seu etiā tentatione oriri pōt. Hec est sentētia sancti Tho. in.ij.dist.vij.in questiōe. An vti au

xpſto demonū ſit maluz. Mā Deut. xviij. precipit omnes maleficas et incantatores interfici. Leuiti. etiaz xix. dicit. Anima que declinauerit ad magos et ad ariolos z fornicata fuerit in eis ponā faciē meā contra eam z interficiā eam de medio ppli mei. Et iterū. xx. Vir vel mulier in qbus phitonicus vel diuinus ſpūs fuerit moriat lapidib⁹ obruent eos Et dicunt phitones in qbus demō operat miros effectus. Preterea ſ̄ ſunt q ꝓpter hoc pctm̄ ochozias infirmus mortu⁹ fuit. iiij. Regū. j. et saul. j. Paralip. x. Diuinorū denicz eloquōrū tractatores qd aliud in eorū ſcriptis ſup. ij. diſt. viij. z viij. tradiderūt de poteſtate demonū z magicis artibus eorū ſcripta inſpiciantur cuiuſcūcz doctor̄ iup. ij. li. ſent. et inueniet nullo diſcrepante magos z maleficos virtute demonū q mittēte deo miros effect⁹ nō fantaſticos poſſe ꝓducere. Taceo de varijs alijs locis in qbus ſcūs Tho. diffuſe de hmōi opib⁹ ptractat vt in ſumma cōtra gentī. li. iij. c. j. z. ij. in pma pte. q. cxiij. ar. iiij. Et in ſcōa ſcōe. qō. xcij. z. xciij. Inſpiciant denicz poſtillatores et gloſatores de magis pharaonis Exo. vij. Inſpiciant dicta Aug. xviij. de ciui. dei. ca. xvij. Et in ſcōo de doctrina xpiana. Similiter aliorū doctor̄ qbus omibus cōtradicere valde abſurdū eſt: nec a vicio hereſis excuſari pōt immo in iure hereticus cenſet quicunqz errat in expoſitione ſacre ſcripture. xxiij. q. j. hereſis. Et quicunqz aliter ſentit de his q̄ fidē concernūt cēz romana tenet eccl'ia. e. c. z. q. Hec eſt fides q denicz ꝓtra ſanū intellectū canonis militāt oūdit p tegē eccl'aſticam. Maz z canonū doctores ſup. ca. Si p ſortiarias z maleficas artes. xxiij. q. j. z ex̄ de frigidis z maleficiat̄. qd aliud ꝓtendūt niſi de maleficiali impedimēto circa actus ꝓlugales declarare quō dirimit cōtractū aut ꝓhendū mrimoniū. Dicūt em̄ ſicut z Tho. in. iiij. vbi ſupra. q ſi maleficiū ſupueniat mrioni ante carnalē copulā. tūc ſi ē ꝑpetuū impedit z dirimit mrioniū ꝓtractū. cuiuſmōi ſnia nō darek ſup illuſorijs z fantaſticis effectū vt de ſe patz. Videat Hoſti. in ſumma copioſa. ſiliter Gotfri. z Ray. q etiam nullibi legunt difficultaſſe. Vln tal effect⁹ poſſet cenſeri imaginari⁹ et nō realis. ſ̄ ſ̄ tanc̄ p ſe notū relinqbant. Et quō poſſet cēſeri ꝑpetu⁹ vel rpalis declarāt ſi poſt trienniū duraret nec dubitabāt an imaginarie p maleficā ſeu illuſorie intromitteretur. Sed q vere z realiter poteſt talis defectus procurari virtute demonis ꝓpter pactum cuz eo initum. vel etiam per ipſum demonem abſcz malefica. licz hoc rariſſime fiat in eccl'ia vbi ſacrm mrionij meritorū exiſtit ſ̄ q ink infideles ſ̄ cōtingat: ſ̄ eſt q̄ iuſto titulo illos poſſidere ſe cernit: vt petr⁹ de palude in ſuo q̄rto recitat de ſponſo qui deſponſauerat ydolū: z nihilomin⁹ cōtraxerat cū quadā iuuēcula. quā tū cognoſcere nō potuit ꝓpter dyabolū qui ſp ſe in corꝓre aſſumptō interpoſuerat. cum tū in eccl'ia dyabolus conat potius p maleficas ꝓpter ſuū lucrū in ꝑditionē aiarū tales effectus intromittere. z qualit hoc facere pōt z qbus medijs inferius declarabit. vbi de ſeptem modis nocendi hominibus p cōſiles ef-

fectus tractabitur. Ex aliis etiã q̃stionibus quas theologi ⁊ canoniste circa hãc materiã mouẽt ꝓ idem pz. discutiẽtes quõ possit tolli ⁊ an licitũ sit ꝙ aliud maleficiũ tollere ⁊ q̃d si malefica mortua sit ꝙ quã maleficiũ est immissum. De quo casu Gotfridus in sua summa mẽtionẽ facit de quibus in questionib⁹ tertie ptis patebit. Cur deniq̃ tam diligẽt canoniste varias penas promulgassent distinguẽdo de occulto et manifesto pctõ maleficoꝝ seu potius diuinatorũ cũ noxia superstitio varias habeat spẽs vt ĩ notorium sit eucharistia denegetur. Si occultũ pnia. xl. dicꝝ. de ꝓse. di. ij. ꝙ dilectione. Itẽ si clericus ꝙ deponẽd⁹ et in monasterio detrudendus. Si laycus excõicãd⁹. xxvj. q. v. Mõ oz. Itẽ ꝙ tales infames debeãt censeri ⁊ q̃ ad eos cõcurrunt iuno nec ad accusationẽ debẽt admitti. ij. q. viij quisquis nec. Sed ⁊ ꝙ legẽ ciuslem hoc idẽ ostendit. Mã Azon in summa sup. ix. lt. Codicis Rubrica de maleficis. l. post corneliam. de sicca rijs ⁊ homicidis dicit. Sciendũ ꝙ oĩs illi quos vulgus maleficos vocat ⁊ etiã illi q̃ artẽ diuinandi sciũt patiũtur capitalẽ penã. vt. l. nemo. C. de maleficis. Itẽ inferũt penam l. culpa. l. nullus. Hoc eni leges his verbis vtunt. Nemini pmittitur diuinare alioqn in suppliciũ capitꝫ gladio vltore feret ꝓstratus ⁊ subdit. Sunt ⁊ alij q̃ arte magica vite innocentum insidiant animos mulierũ ad libidinem flectunt. et hi bestijs objciuntur vt eo. C. l. multi. Decernunt etiaz leges ꝙ ad eorum accusatõnem quilibet admittatur sicut et canõ in ca. in fauorem fidei. lib. vj. de here. Unde subditur ibidem. Ad hanc accusationez quilibet admittitur quasi in crimine lese maiestatis. Ipsam eñ propemoduz pulsant maiestatem diuinam. Item ꝙ questionibus ad interrogandũ subijciatur subdit. Et quilibet nulla dignitate obstante questioni subijcit ⁊ qui cõuincitur: vel si detegat facinus suũ sit eculeo deditus vngulis ꝙ sulcantibus latera ꝓferat penas dignas suo facinori vt eo. C. l. si ex. cc. Nota ꝙ olim duplici pena talis plectebant. capitis ⁊ vngulis ad dilacerationẽ corpis seu ad deuorandũ bestijs obijciendo. Jam aũt cremant forte propter femineuz sexũ. Item prohibent participationem. Hũ subditur. sed nec permittant tales ad limen alteri⁹ accedere alioquin concremant bona. nec aliquis oz eos suscipe vel cõsulere alioquin deportant in insulam ⁊ omnia bona publicant. Hic notat pena exilij cũ amissione omniũ bonorũ qui tales consulunt aut suscipiunt. Has penas vbi predicatores populis ⁊ rectoribus terraꝝ publicant. plus aduersus maleficas q̃z ex aliis scripturarũ allegatiõibus marcescũt. Preterea ⁊ ꝙ leges cõmendant qui eoꝝ maleficijs obstant. Unde vbi supra l. eorum. Alij aũt q̃ faciunt id ne labores hominũ ventorũ grãdinisq̃ lapidatõne sternunt. non pena. sed premio digni sunt. Qualiter aũt sit licitum talia impedire inferius patebit vt prius tactũ est. Omia autẽ hec negare aut friuole illis resistere quomodo potest scrupulo hereticе prauitatis carere. Judicet vnusq̃sq̃ nisi fortassis eum ignorantia excusabit. sed cuiusmodi ignorãtia ex

cuset statim inferius patebit. Concludendo ex oibus pmissis catholicā z verissimā assertōem q̄ malefici sunt q̄ demonū auxilio ꝑpē pactū cum eis initū maleficiales reales effectus pmittēte deo ꝓcurare pñt nō excludēdo q̄n z pstigiosos effectus z fantasticos etiā p media pstigiosa ꝓducere valeāt. Sed qz pfis speculatio sup maleficiales effectus versatur q̄ plurimū ab alijs differū t.nō p hoc nihil ad ꝓpositū cū tales potiꝰ sortilegi vel incātatores dicūt q̄s maleficī. Demuz qz fundamētum sui erroris capiūt ex vbis canōis pcipue duo vltimi errores nō loq̄ndo de pmo q̄ seipm condēnat dū nimiū cōtra veritatē scripture exorbitat. Jō ad sanū intellectū canonis ē ꝓcedēdū. z primo ꝫ pmū errorē dicētis medium eē fantasticū sed extrema eē realia Vbi notādū q̄ dū q̄tuordeci sunt spēs capitales ī gñe superstitiōis q̄s recitare cā breuitatis ñ expedit.tū qz clare recitātur ab Jsi. viij. ethi. z scōa scōe p.s. Tho.q. xcij.tū etiā quia inferius vbi de grauitate huius heresis tractabit de ipis mentio erit.z hoc q̄one vltima huiꝰ primē ptis.Et spēs sb q̄ hmōi mulieres cōtinēt vocāt spēs phitonū in quibus demon vel loquit vl̄ mira opāt.Et ē septꝰ pria in ordie. Species aūt sb q̄ maleficī cōtinent vocāt spēs maleficorū. Et quia int se plurimū distāt.nec oportet q̄ q̄ in vna spē laborat q̄ etiā sb alijs cōprehendāt. Jō sicut canō de illis mulierculis mētōem facit z nō de maleficis.ita falsē canonē interptāt qui hmōi imagiarias deductōes corpoꝝ ad totū genꝰ superstitiōis z oēs species eius reducere velint vt sic ille mulieres imaginarie solū ita z oēs malefice trāsferantur.z pamplius canonē falsificat q̄ ex illo arguere vellet malificā solūmō imaginarie ad effectū maleficialē egritudis vl̄ morbi cōcurrē. Preterea tales sic errātes pamplꝰ reprehēdūtur dū extrema ꝓcedūt realia.s. demonē opātē z effectū morbi realē. mediū aūt instrūs.s.psonā maleficā dicūt fantastice ꝓcurrere cū tñme diū sp naturā ptīcipat extremorū. Nec valet si dicāt q̄ ēt fantasia sit q̄d reale.qz sīc fantasia vt talī nil pt efficē nec ꝓcurrere ad demōis opationē nisi p pactū initū cū demōe in q̄ pacto malefica se totā obtulit z astrinxit diabolo vere z realit et nō fantastice z imaginarie solum. ita etiā oz q̄ cooperēt diabolo vere z corpalit. Illā z ad b sunt oia maleficoꝝ opa vbi sp aut p pactū aut per visum aut p locutōem seu p alicuiꝰ maleficij instrūi reposīti sub limine domꝰ opatione sua maleficia exercent.prout in seq̄nti q̄one patebit. Preterea si q̄s vba cano. diligēter ispiciet ꝓsiderabit q̄tuoz q̄ pdicatores z sacerdotes p eccias sibi commissas oñi cū instātia pplo pdicare deberent.s.q̄ ex vnū deū nemo arbitrēt aliq̄d esse numinis vel diuinitatis.Secūdo q̄ cū dyana vel herodiade eq̄tare est cū diabolo q̄ se ita fingit z noīat trāsmeare.Tercio q̄ talis eq̄tatura fit tūc fantastice. qū diabolus mentē p infidelitatem sibi subiectaz agitat talī vt ea q̄ solo spū fiāt.corpalit fieri credūtur. Quarto q̄ talī dñe habeant in omnibus obedire. Uñ ad maleficiales actus hec vba extēdere ē ab

B

surdum. cum sint diuerse spēs. An aūt malefici etiā local ik transferantur in sua specie supstitiōis vl solū imaginarie sicut phitones. tractabitur de illo in capitulis secūde partis capitulo tercio q vtroqz modo Et sic secūdus error cū primo elidit̄ quo ad fundamentū z sanuz intellectū canonis. Tercius insuper q ex vbis canonis effectū maleficialē asserit fantasticū ex verbis canonis etiā elidit̄. Nā in eo q dicit q credit posse fieri aliquā creaturā aut in melius deteriusue transmutari aut in aliā spēm vl similitudinē trāsformari qs ab ipo oīm creatore tē. infideli detestor ē. De tres ptes si nude intelligāt sunt ꝺ̄ pcessum scripture z determiatōem doctox. Nā posse fieri aliqs creaturas a maleficis vtpote vera aialia impfecta. ispiciat seqns canō. nec mirū post allegatū cano. epi. quid Aug. determiat de magis pharaonis q vgas in serpētes verterunt inspiciat glo. sup illud Exo. vij. Vocauit pharao sapiētes. inspiciat. et alia glo. strabi q demones discurrūt p mūdū qñ p incantatōem malefici p eos aliqd efficere conant z colligūt diuersa semia. z ex eorum adaptiōe pūt prūpe diuerse spēs. Inspiciat z Alb. in de aialib⁹. Inspiciat z. s tho. j. p. q c. xliij. ar. iiij. Quox dicta breuitatis cā obmittūtur. solū h sup ē vt intelligat ibi fieri pcreari. Scām etiaz q i melius deteriusue valeat trāsmutari intelligat solūmō a deo aucte z ad correctionē seu ēt punitōem. sepi⁹ tñ ista misterio demonū exercent. Et sic de primo dī. dñs peutit z ipe me derur. z ego occidam z ego viuere faciam. Ita de scdo dr immissionē p angelos malos vt supra tactū est In pfato deniqz ca. nec mix. inspiciatur vba aug. q dicūtur malefici z cuiusmōi cox opatōes qñ hoib⁹ interdū nō solū infirmitates ꝫ etiaz mortē inferūt. Terciū etiā sane intelligere expedit cū moderni malefici sepius ope demonū transfor mant in lupos z alias bestias. Sz canō loqtur de reali trāsformatiōe z essentiali z non de pstigiosa q sepius fit. de q etiā Aug. xviij. de ci. dei. c xvij. multa refert vt de famosissima maga circes. z de socijs dyomedis z de pie pstātij. De q materia in. ca. ij. ptis patebit. Et an sp sunt pūtes vel absentes malefici z an illā formā diabolus assumat vel ipe hō p se videat tal cap. vj. z. vij.

Ad q; scda ps qōnis dic q s bis oppositus asserere pti nacter sit hereticū. Quer tur an tales debeāt hī tanqz manifeste dephensi in heretica prauitate. vel solū vt de heresi vehement suspecti. Et vr q primo mō. nā bñ. in glo. ordinaria i. c. ad abolēdā. §. pūti. z v. dephensi. ex de here. Pūti nihilomin⁹ ordinatōe sancimus vt qcūqz manifeste fuerint i heresi dephēsi tē. declarat q trib⁹ mōis qs censet manifeste dephēsus. facti. vicz euidentia. puta q; publice pdicat heresim vl legitia pbatiōe p testes. vel ex sua pfessione. Et q; tales publice pdicāt seu temē ꝺ̄ pfata oia se opponūt asserētes maleficas ñ eē. aut q nullo mō valeant hoibus nocere. iō tanqz manifeste dephēsi in tali prauitate sb hac distinctōe pūnēt. Ad cūdē ēt sensuz ē eiusdē ber. glo. in. c. excōicamus,

secūdo super verbo deprehēsi pub lice. Ad idem etiam facit. capitulo. super quibusdam. extra de verbor sig. Inspiciat ibidē lector. c. t reperiet veritatē. Sz ō. qz hoc nimis dūr vī. tū ppē penā ānexā q notat in. c. ab abolendā. §. pūti. eī de here. vbi in clerico ponit degradatio. t q secularis relinquat arbitro ptātis secularis aiaduersiōe debita puniendo. tū etiā ppter ignorantiā t multitudinē eor q culpabilis i tali errore cernit. Et ex multitudie tali rigor iusticie est tpando. di. xl. vt pstituerēt Rō. Cū nra sit intētio pori⁹ a vicio hereſ hmōi pdicatores p posse excusare cz incusare cū vt dī eī de psump. c. lras. §. q circa mādamus q ten⁹ cū ppē solē suspitionē cuiusve hemētez nolum⁹ illū de tāgraui crimie pdēnari tē. vbi gl sup ver. pdēnari. Procedi pt ō talez sicvehemēter suspectū. ß nō oz ppterea pdemnari. nisi assit vt ibidē declarat violenta suspicio attū qz suspitionē excludere nō possum⁹. t ß ppē friuolas eor assertiōes ō fidei veritatez Et cū hoc triplex sit suspitio. leuis vehemēs. t violēta de qb⁹ in. c. accusat⁹ t ca. cū rumatia. li. vj. de here. t p notata p archidyaconū t Jo. andre. sup ca. accusat⁹ t vbo vehemēs. t de psump. ca. lras. De violēta etiā loqtur. canō. dis. xxxiij. grūdā. Jō grendū cuiusmōi suspitōni talis pdicās subiacet. Et qdē cū talia dogmatizantes nō eqliter se ad hmōi errores hre noscunt eo q alicq ex simplici ignorantia iuris diuini. aliq etiā sufficiēter inforari adhuc fluctuāt facillādo t plene assentire nolūt. t cū error in mēte hereticuz nō faciat nisi assit pinacia volūtatis. optz etiā dicē q ad suspitiōz sup crimen hereſis non se equaliter habeant. Attamen quia per ignorantiam putant se posse euadere Aduertant paululum cz grauiter peccant q ex hmōi ignorantia delinquunt. Nā iz multiplex sit ignorantia. tū in rectori aiaz ignorantia qcunqz sit nō pt dici ignorātia particularis sm phos q a iuristis t theologis dī facti. Sz censeō in eis ignorātia vniuersalis q est ignorātia iuris diuini. qr ē eorū q qs de iure ex lege diuia scire teneō dis. xlij. Nicolaus papa. Dispēsatio celestis seminis nob inūcta est. Ue si nō asserim⁹. Ue si tacuerim⁹. Teneō em hre sciam sacre scripture dist. xxxvj. p totū. Et ad hoc ad subditoz aias informandas eadem dis. c. ij. §. ecce. t. §. si qs vult. Iz sm Ray. Hostiē. Tho. non requrat q hēat sciaz eminentez. ß q hēat conpetētem. id est sufficientez ad suum officiuz exequendum. Attamen pro eorum aliquali consolatione dummodo damna precedentia lucris sequentibus deinceps recompensant est eis aduertendum. Qz hec ignorantia iuris licet dicatur interdum affectata crassa et supina Dicitur tamen affectata id est voluntaria dupliciter. Quia interdum cum scientia intentionis. Interduum cum ignorantia tentionis Prima licet in nullo excusat ß dānat. De qua Psalm. noluit intelligere vt bene ageret. Secunda tamen diminuit voluntarium. ita et peccatum. Quia fit quando quis tenetur aliquid scire sed nescit qō teneat. Que etiā fuit in Paulo. j. Thi. j. Miserōiaz psecut⁹ sum. qa ignans feci i incredulitate. Quia in-

dicit affectata indirecte. ḋa ꝓpter alias occupationes negligit addi scere ea que scire tenet. nec vult laborare in studio ad sciendum illaꝝ excusat non a toto. sed a tanto. Et etiam iuxta Ambrosium super illō Roma. ij. An ignoras q benignitas dei ad penitentiam te adducit. dicit. Grauissime peccas si ignoraſ grauissime. i. valde periculose. Jō pſertim iam in temporibus ad suc currēduz aniaꝝ piculis oñez ignorantiā repellam⁹ ꝛ durissimū iudiciū qō nobis imminet, super districtā ratōez ꝛ talentū nobis creditū semp pre oculis habeam⁹ ne ipsa ignorātia etiā in nobis notet crassa vel supina p methaphorā homis crassi vel supini q nō videt; etiā ea q̄ corā ipo sunt. Dicit em̄ cancellarius in flozib⁹ regulaꝝ moraliū. et in scōa regula. q culpabilis ignorantia iuris diuini nō cadit in facientez qō in se est. ℞ō est. Quia spiritussctūs talē hoiez de necessarijs ad salutē q̄ vires ei⁹ excedūt docere imediate patus est. Ad ꝓmuz argumentuz solutō ptz p canū intellectuz canonis. Ad scōm dicit Pet. de tharā. perimeret vtiqꝫ ex magna sua inuidia q̄ aduersus hoiem agitaꝝ. si a deo ꝓmitteret. q aūt deus ꝓmittit sibi aliq̄ꝫ aliqua nō. hoc; cedit in maiorē ipius dyaboli ꝓtumeliam ꝛ displicentiā q deus in oñibus vtiꝫ eo ꝓtra suā voluntatem ad manifestatiouē glozie sue. Ad terciuz dī q alteratōnē egritudis aut alteri⁹ effect⁹ maleficiaꝝ sp ꝓcedit aliqs mot⁹ localis incꝫtuz demon p maleficā colligit determiata actiua q̄ vicz ledere possunt ꝛ apponit determinatis passiuis ad inferenduz dolorē vel nocumētuz aut actū aliquez spurcissimuz. Et si q̄rit an mot⁹ ille rex a demone localis reducaꝝ in motū celestē. Dicendum est q nō. Quia nō mouent ex virtute naturali. ſz mouent ex obediētia naturali q̄ sbijciunt virtuti demouis qui hz hoc ex virtute nature sue q pōt supra corpora Potest dico nō q possit influere reb⁹ materialib⁹ aliquā formā vel sbstantiam vel accidentalē absqꝫ āmixticulo alteri⁹ rei naturalis. Sz ḋa pōt deo pmittēte res localiter mouere ꝛ ex reb⁹ ꝓductis dolorē vel aliquā q̄litatez ꝓducere. Jñ effectus maleficialis nō subijcit motui celi sic nec ipe demō hz res ille ꝛ instrumēta subijciant. Ad quartū dicendū Opus dei pōt ope dyaboli vicari put ad pñs loq̄mur de effectu maleficiali. Sz qz hoc ñ pōt nisi diuina pmissione. iō nō sequit q dyabol⁹ sit deo fortior. demū qz non vicat opa dei p violentiā cū sic etiaz destruere posset. Ad q̄ntum simpliꝛ notū est q corpa celestia nō pñt vtutē impmēdi i demones cū nihil agat vltra suā vtutē. ſz q a magis ad uocati sb certa ꝓstellatiōe veniunt duplici ex cā b facere vident. Primo qz sciūt vtutē illi⁹ ꝓstellatōnis iuuare ad effectū quez magi optāt. Scōo factūt vt hoies iducāt adveneraduz aliqō numē stellis. ex q̄ veneratiōe etiā añ tpa rit⁹ ydolatrie ꝓcessit. Ad vltimū q̄stū ad termios aīgumēti sup aux alchimicū. dōm fm sctm Tho. in. ij. di. vij. in sol'one vni⁹ argumēti. vbi declarat de vtute demonū in opando. ℞ hz q̄daz forie substātiales p artē induci possint vtule nālis agentis vt q̄ forta-

ignis inducit̄ p artē in lignū ꝫ tū nō ꝑt fieri vl'r eo q̄ ars ñ ꝑt inuenire sp seu ꝓfūg ere. ꝓpria actiua ꝓpijs passiuis ꝑt tū facere aliq̄d sil'e & sic alchimiste faciūt aliq̄d sil'e auro q̄ tū ad accidētia exteriora ꝛ tū ñ faciūt vez aurū. q̄ forma substalis auri nō ē p calorē ignis q̄ vtūtur alchimiste ꝛ p calorē solis in loco determinato vbi viget virt9 mineralis. & ideo tale aurū nō hz opatōem cū seq̄nte spēm & simile ē de alijs eox opatōibus. Ad ꝓpositū. Demōes opant p artē circa effectus maleficiales & tō absq̄ ammiculo alteri9 agētis nullā formā substalem vel accidētalē inducere pñt & q̄ non dicimus q̄ maleficia inferat ptē absq̄ ammiculo alterius agētis tō ēt cū tali ammiculo ꝑt veras qualitates egritudinis aut alterius passiōis inducere. ꝛ qualit̄ hec ammicula seu amministratōis instrox hūt ad effectū maleficialē cū demonib9 cōcurrere vel non patebit p seq̄ntia.

Questio II.

Vacatholicus

a sit asserere q̄ ad effectuz maleficialem sp̄ hēat demon cū maleficō cōcurrere vel q̄ vnus sine altero vt demō sine maleficō vel econuerso talē effectum possit ꝓducere. Et arguit̄ ꝓmo q̄ demō sine maleficō. augus. in libro lxxxiij. q. Dia q̄ visibilit̄ fiūt etiā p inferiores ptātes aeris fieri posse ꝛ edūtur. Sz oia nocumēta corpalia nō sūt inuisibilia ꝛ potius sensibilia. igit̄ ēt a demōib9 fieri pñt. Preterea ex scptnris nocumenta iob illata vbi ignis dō celis cecidit & familiā cū gregibus pecorū vno impetu ꝓsumpsit & turbo domū deijciens liberos occidit demon p se absq̄ maleficis ꝓcurrēte tm̄mō diuina pmissiōe opatus ē. ergo a sil'i in alijs q̄ maleficis ascribūt. patz & de. vij. viris sare vgis q̄s demō occidit. Preterea q̄cq̄d pt vtus inferior absq̄ āminiculo vtutis superioris pt & vtus superior absq̄ āminiculo vtutis inferioris. Sz vtus inferior pt ꝓcitare gradines & inducere ifirmitates absq̄ auxilio vtutis superioris. Dic. n. Alb. de ꝓpietatibus reruz q̄ salsa putrefacta certis modis vt ibidē ponit si ꝓiecta fuerit i fontē mirabiles ꝓcitabit in aere tēpestates. Preterea si dicat q̄ demō vtit̄ maleficio ñ ꝓpt indigentiā ꝛ ꝓpt ei9 quā q̄rit p ditō em Cōtra Aresto. iij. etb. Malicia est volūtariū. qd̄ ꝓbat p b q̄ null9 opatur iniuste volūtarie ñ velle iustū ēe. & volūtarie stupz ātē ñ velle icōtinentē ēe. & p b ēt legislatores puniūt malos q̄si volūtarie mala operantes. Demō ergo si opat̄ p maleficā opat̄ tāq̄ p instrm. & cū instrm depēdet ad volūtatē ꝑncipal'agentis & nō volūtarie agit si ꝓcurrit ñ erit ei actio iputāda nec p pñs punienda. Sz Z q̄ nihil possit efficere in inferiorib9 absq̄ maleficis. Primo de gñatōne. Dis actio ē p ꝓtactū. Et q̄ ñ ē alīq̄s ꝓtact9 demōis ad corpa cū nihil hēat cuz eis cōe. ergo vtit̄ aliq̄ instrō illi influendo vtutē ledēdi p ꝓtactū. Juxt̄ b ēt q̄ maleficia possint fieri absq̄ opere demonū. ꝓbat̄ p textū & gl. ad gal. iij. O insensati gallate q̄s vos fascinauit vitati ñ obedire. gl' q̄dam hūt oculos vrētes q̄ solo aspectu inficiūt alios & maxime pueros. Et

ad hoc ẽt Auicẽ. vj natura. li. tij. c. vij. ita dicẽs. Multotiẽs aũt aĩa opat in corpe alieno sicut in ꝓprio quãd modũ ẽ op⁹ oculi fascinãtis t estimatõis opantis. Et eãdẽ sententiã ẽt põit Algasel. li. v. suo phi sicoꝝ. ca. ix. Putat ẽt Auicẽ. Iz ñ te neat in illo q vtus imaginatiua ẽt absq visu possit extranea corpa mutare. vbi nimis extẽdit vtutem imaginatiuã. t capim⁹ hic virtutẽ imaginatiuã nõ incꝫntũ distiguit ꝫ alias virtutes sensitiuas interiores vt est sensus cõis t fantasia et estimatio. ꝫ incꝫtũ includit oẽs illas vtutes interiores. Sz bñ verũ q talis vt⁹ imaginatia pt trãsmutare corp⁹ cõiũctũ. s. illud in q ẽ sicut hõ pt ambulare supra trabez q̃ est in medio vie. Si vo posita fuerit sup aquã ꝓfundam nõ audebit ambulare sup eã. eo q imaginabit in ei⁹ aĩa foĩa cadẽdi vehemẽt impssa cui obedit maĩa ei⁹ t vt⁹ mẽbroꝝ ei⁹ t nõ obediũt ei⁹ ꝫrio. s. ad directe ambulãdũ. Jn ꝟ ergo q̃uenit ꝟ immutatio cũ oculo fascinantis incꝫntũ imutat corp⁹ ꝓprium primo ꝫ ñ corp⁹ alienũ de q̃ immutatione iã loq̃mur. Preterea si dicat q talis imutatio cãtur a corpe viuo mediãte aĩa i aliud corp⁹ viuũ. Cõtra. qz ad pãtiam interfectoris manat sanguis ex vulnerib⁹ occisi ergo ẽt absq virtute aie corpa põt mirabiles effect⁹ ꝓducẽ. Jtẽ hõ viuẽs t ꝓpe cadauer bois occisi trãsicẽs ẽt ñ sentiẽdo illõ adhuc troze ocutit. ꝓterea sic res naturales habẽt q̃sdã vtutes occultas q̃z rõ ab hoie assignari nõ pt. sic q adamas trahit ferrũ t multa q̃ Aug. enũerat. ex de ci. deꝝ. Jta mulieres ad i mutatões faciẽdas i corpib⁹ alienis certis reb⁹ vti põt. absq auxilio demonũ q̃ ẽt nr̃am rõem excedũt. Et qz excedũt nõ dẽmus ꝓpterea demõib⁹ q̃si ex maleficis insiꝫ conuersantes ascribere. Preterea malefici certis vtũt imagibus t rebus instrãlibus q̃s interdũ ponũt ꝟ limine ostij domus aut ad certa loca. vbi pecudes cõueniũt. aut ẽt hoies q̃ maleficiant t interdũ moriũt. Sz qz hmõi effect⁹ põt euenire ex imaginib⁹ illis incꝫtũ hũt q̃sdã influẽtias a corpib⁹ celestibus receptas. ꝓbat. nã sic corpa nãlia subdũt corpib⁹ celestib⁹. ita t artificialia. Sz corpa nãlia põt recipe q̃sdã vtutes occultas. ergo t̃c. t artificialia. vñ vi q eoꝝ opa possent p tales impssiões practicari t non p demões. Preterea si va miracla põt fieri ex ptãte nature i eo q̃ opatur. ita t mirãda t stupẽda opa ex vtute nature. ꝓbat. Mã gre. dic. ij. dyal. Scti miracla faciũt aliq̃ ex pce. aliq̃ ex ptãte. exem datur de vtroq. Petr⁹ orãdo suscitauit thabitã mortuã. Ananiã t saphirã mẽtientes mortẽ increpãdo tradidit absq pce. ḡ t hõ pvtutẽ aie sue poterit mãm corpalẽ in altero ẽt trãsmutare seu ĩmmutare de sanitate i infirmitatẽ t econuerso. Preterea corp⁹ hũanũ ẽ nobili⁹ q̃ alia corpa iferiora. ꝫ ꝓpt apphensionẽ aie hũane imutat corp⁹ hũanũ ad calorẽ t frig⁹ vtz in trascẽtib⁹ t timẽtibus. imo ẽt ꝟ immutatio ptingit q̃nq vsq ad egritudinẽ t mortem ergo mlto magis pt sua vtute materiã corpalẽ imutare. Sz ꝫ ẽ. Substantia spũal nõ pt impmẽ aliquaz formã nisi ãminicẽdo alteri⁹ agẽtis vt supra tactũ ẽ. vñ t aug. in pfato ℔. Hõ ẽ putandũ istis trãsgressoꝝ

ribus angelis ad nutū seruire hāc visibilē rez materiā. ꝛ solū deo ergo multo mino hō ex potestate naturali efficere pōt effecꝰ maleficiales. ℟ndendo qz nō desunt errātes in hac materia maleficas excusantes ꝛ demōes tm̄ mō aūt inculpātes aut q̄busda naturalibꝰ trāsmutatōnibus eaz facta ascribētes. Jō horum falsitas oñdit primo p descriptionez maleficoz. De q̄ ysiō. viij. ethim. c. ix. Malefici dicunt ob facinoz magnitudinē. s. mala p cūctā malefactoribꝰ efficientia. vñ subdit. hi elemēta pcutiunt opere. s. demonū ad grādines ꝛ tēpestates pcitādas. Jtē dicit. Mētes hoiz turbāt intelligē ad amētiā odiū ꝛ amoꝛez inordinatū. Jtē subdit. Ac sine vllo veneni haustu violētia tm̄ carminis animas interimūt. Et d idē. xxvj. q. v. c. nec mirū. ꝛ sunt verba Augꝰ. in de ciui. dei. vbi declarat q̄ dicuntur magi ꝛ malefici. Magi sunt q̄ vulgo dicunt malefici ꝛ ob facinorum magnitudinē sic nūcupantur. hi sunt qui pmissu dei elemēta concutiunt. hominū turbāt mētes minus pfidentiū in deo ac sine vllo veneni haustu violētia tantū carmis interimūt boues. vñ ꝛ Lucanꝰ. Mēs hausti nulla sanie polluta veneni i cātata perit demōibꝰ em̄ accitis audēt vētilare ꝛ q̄usq̄ suos pimāt malis artibꝰ inimicos. Ex quibꝰ patz q̄ i hmōi opibꝰ sp̄ būt demōes cuz maleficis pcurē. Scdo qz cū q̄druplices effectꝰ penales affligere possumꝰ. s. misteriales. noxiales. maleficiales ꝛ nāles Et misteriales dicūtur q̄ misterio bonoz āgeloz sic noxiales maloz spirituū immittunt. Moyses em̄ egyptū i. x. plagis misterio bonoz pcussit vbi magi i. ixtm̄ p malos spūs pcurrūt ꝛ triduaꝛ pestē ꝓpter pctm̄ dauid circa numerationē ppli ꝓmissuz, ꝛ de. lxxij. milibus hoim vna nocte, pstrat. De exercitu Sennacherib vtiq̄ hic p angelos dñi. i. p bonos dominū venerantes ꝛ cognoscētes pacta fuerūt. Noxiales vero effectus cū in scripturis nōsant. Jmmissiones p angelos malos fm quas ppls ille in deserto sepe pcussus fuit. Et maleficiales effectus dicunt q̄n demon p maleficos ꝛ p magos opat. sicut et naturales q̄ ex influētijs coꝛpoꝛuz celestiū i istis inferioꝛibꝰ circa moꝛtalitates sterilitates terraz ꝛ grandines ꝛ his similibꝰ causant. Et inter hos effectus magna fit dīa. ideo cū iob noxiali plaga fuit a demone pcussus ꝛ nō maleficiali ideo nihil ad ꝓpositū. Si q̄s vero curiosius instaret sicut plerūq̄ hec materia curiosas patit a maleficaz defensoribus instātias. sp̄ in coutice vboz aerē verberātes ꝛ medullā veritatz nunq̄ penetrātes. Cur iob non maleficiali effectu p demonē sicut noxiali pcussus fuit. Hijs curiose etiā respōderi pōt q̄ iob fuit pcussus a dyabolo solū. ꝛ nō mediāte maleficovel malefica. Quia hoc genus superstitionis vel nondū erat inuentum. vel si erat inuentū. diuina tamen puidentia voluit vt ꝑotestas demōis mūdo ad pcauēdū eiꝰ insidias p dei glīa inotesceret cū nihil nisi a deo pmissus efficē pōt. Et de tpe q̄dē q̄ pmū genꝰ superstitiōis iuētuz fuit Et dico pmū genꝰ q̄ ad demonū inuocatōez nō q̄ ad purā ydolatriā. dic̄ Ysin. in spe. hist. allegās ꝓphetas doc, q̄ pmꝰ inuētoꝛ artis magi

ce ⁊ mathemace fuit zoraſtres q̄ dicit fuiſſe Chā filius Noe. ħ ſm Auguſt. de ciui. dei. ſolus rilit naſcendo ⁊ ħ nō niſi ope diaboli. Hic etiā cū eſſet rex ſupat⁹ eſt a Nino filio belī q̄ edificauit nīnuē. vel ampli⁹ ſub q̄ cepit regnū aſſyriorū tempe Abrae. Hic etiā Ninus ob inordinatū amorē p̄is fecit fieri imagiez patri mortuo ad quā quicūq̄ cōfugiebāt malefactores liberi erāt ab omni punitōe debita. Et ex hoc ceperūt hoies imagines adorare vt deos. ſed hoc p⁹ ꝓmaz etatē. q̄ ſub illo tpe nō erat ydolatria. ꝓpter recentē memoriā creatōnis mūdi. vt dicit. s. Tho. ſcōa ſcōe. q. xcv. arti. iij. vel etiā incepit a Membroth. q̄ cogebat hoies ignē adorare ⁊ ſic in ſcōa etate incepit ydolatria. q̄ eſt ꝓ mū gen⁹ ſuꝑſtitionis. ſicut diuiatō ſcōm. ⁊ obſeruātia tertiū. Maleficoꝝ aūt rit⁹ reducit ad ſcōm genus ſuꝑſtitionis. ſ. ad diuinationē q̄ fit p exp̄ſſaz demonū inuocati onē. cuius etiā ſūt tria genera. ſ. nigromātia. planetarij ſeu poti⁹ mathematici. ⁊ diuinatō p ſomnia. hec tō poſui vt p⁹ lector intelligat noxias illas artes nō ſubito ꝛ ꝓceſſu tpis fuiſſe inuentas nec abſonū eſſe aſſerere maleficas tpe Iob non fuiſſe Sicut em̄ p incremēta tpoꝝ vt gre. in moralib⁹ dicit creuit ſcīa ſctōrū ita ⁊ nocue artes demoniorū. Et ſic tam repleta eſt terra ſcia dñi Eſai. xj. Ita tā mūdi veſpe ad occaſum declināte ⁊ malicia hoīm excreſcēte ⁊ charitate refrigeſcēte ſup abūdat oīm maleficoꝝ iniq̄tas. Ipſe tñ zoraſtres cū eſſet itent⁹ illis actibus ⁊ ſolūmodo ꝓſideratōni aſtrorum a dyabolo ſuccenſus eſt. Hec vbi ſupra. De tpe aūt quo malefici leguñ cū demonib⁹ ad maleficia i ferenda ꝓueniſſe tactū eſt ſupra. et hr̄ Exo. vij. q̄ ad magos Pharaōis qui in plagis ſup egyptū demonū aſſiſtētia ſicut moyſes miſterio bono ꝝ āgeloꝝ ſigna pluria ꝓpetrarūt Un̄ concludit veritas catholica vt delicet q̄ ad effectū maleficialez ly nō ad effectū noxialē ſemp hz maleficus cū demone cōcurrere. Et p hec ptz rñſio ad argumēta. Maz ad ꝑmū nō negat quin effectus noxiales que viſibiliter cernunt ſup homines iumenta terre fruges. ⁊ que etiā ex influentijs corpoꝝ celeſtiū ſepe ꝓueniūt etiā a demonib⁹ deo ꝓmittēte inferunt. Dicit em̄ Aug. iij. de ciui. Demonib⁹ ſbſunt ignis ⁊ aer quantū eis a deo ꝓmittit. ptz ⁊ p gloſam ſup illud. Immiſſiones p angelos malos que dicit. Deus punit p malos angelos. Ex quibus etiā ptz rñſio ad ſcōm de Iob ⁊ ex his que p⁹ tacta ſunt de initio artis magice. Et ad terciuz de ſaluia putrefacta ⁊ in puteū ꝓiecta dicit q̄ licz ſequat effect⁹ noxialis abſq̄ auxilio demonis ly nō abſq̄ influētia corpis celeſtis Loq̄mur aūt de effectu maleficiali vñ non eſt ſimile Ad quartū dicit vez eſſe q̄ demones vtunt maleficis tantūmō ꝓpt eoꝝ pditionē. Et cū infert q̄ non eſſent puniēdi q⁹ cōcurrūt tanq̄ inſtrumēta q̄ mouent ad nutū nō ꝓpriū ſed ꝓncipalis agētis. Rñdet q̄ ſunt inſtrumēta animata ⁊ libere agentia. ⁊ licet poſt exp̄ſſuz pactuz initū cū demonib⁹ nō iam ſint ſue libertatis. quia vt ex earum faſſionibus accepimus. ⁊ loquor de mulierculis cōbuſtis ad plurima ma

leficia coacte siverbera demonū sb terfugere volūt cooperant. ꝑma tñ ꝓfessione q̄ sponte se demonibus subiecerunt manent ligate.

a D alia vero argumenta in quib⁹ probat maleficiales effectus posse absq; ope demonū a vetulis ꝓcurari. Dicendū q̄ ex vno ꝓticulari ꝓcludere vniuersale est dissonū rōni. Et cū in tota vt videt scriptura sacra nō inuenit tale nisi hic vbi agit de fascinatiōe seu inuultuatione vetulax. Jō nō valet ꝓ hoc ꝓcludere q̄ semp habeat ita cuenire. Jnsup est etiā dubium per glosam. An absq; opere demonū talis fascinatō fieri possit eo q̄ ex glosis ibi elicit q̄ fasciatio capit tripliciter. Uno mō dicit ludificatio sensuū q̄ fit ꝑ artē magicam t sic pōt fieri ministerio demonuz nisi ꝓhibeant a deo imediate mediante vel ministeriō sanctoꝝ angelox. Scō modo pōt dici inuidia. vt ibi Aplus dixit. Quis vos fascinauit. i. tanto odio ꝓsecut⁹ est. Tercio q̄ ex tali odio fiat ūmutatio ad ad malū in corpe alicui⁹ ꝑ oculos altertus aspicientis in eū. Et de fascinatione hoc mō dicta ꝓmuniter loquunt doctores fm quē modum etiam Auicēna t Algazel vt in argumētis deducit locuti sunt. Haz t sanctus Tho. hanc fascinationē declarat prima pte. q. xcvij. ꝑ hunc modū ex forti inquit imaginatōne anie imutant spiritus corporis cōiunctī. Que quidē immutatō spirituū maxime fit in oculis ad quos subtiliores spūs ꝓueniunt. Oculi em̄ inficiunt aerem ꝓximū vsq; ad determinatū spaciū ꝑ quē modum specula si sint noua t pura contrahunt quandam impuritatē ex aspectu mulieris menstruate. vt aristotiles dicit in libro de somno t vigilis. Sic igitur cū aliqua anima fuerit vehementer cōmota ad malicia sicut maxime vetulis contigit efficitur fm modum predictū. Aspectus eius venenosus et noxius et maxime pueris qui habent corpus tenerum t de facili receptiuum impressionem. Subdit tamen q̄ possibile est etiam q̄ dei ꝓmissione vel ex aliq̄ occulto facto cooperet ad hoc malignitas demonū cum quibus sortilege vetule pactū aliquod habent.

f Ed ꝓ ampliori intellectu solutionum aliqua dubia mouentur ex q̄rū solutō neveritas magis patebit. Videtur em̄ obstare primo illud qō superi⁹ dictū est. Q̄ substantie spirituales nō possunt trāsmutare corpa ad alt quā naturalē formā nisi āminiculo alteri⁹ agentis ergo mīnominus ꝑ poterit efficere imaginatō quantū cunq; fortis in aia ꝓterea est articulus cōdemnat⁹ in plerisq; vniuersitatibus ꝑcipue tamen parisiensi. q̄ incantator aliquis ꝓiecit camelum in foueam solo visu eo q̄ sicut intelligentie superiores imprimunt inferiores. sic anima intellectiua imꝑmit in aliam t etiā in anmā sensitiuā. Jtem ad hoc est articulus ꝓdemnatus. q̄ materia exterior obedit substātie spūali si intelligat simpliciter t fm omnē modū transmutationis. Quia sic soli deo vt prius patuit obedit. His visis fascinatio de qua loquemur qualit sit possibilis t q̄liter nō declaratur Jmō em̄ est possibile hoi q̄ ꝑ natu-

ralem virtutez anime sue p oculos
talē virtutē emittat q̄ nō mediante
trāsmutatōe ꝓxīj corpis neq̄ me-
dij nocumētuz inferre possit corpi
hois q̄d aspicit maxie cū fm opini
onem ꝑmuniozē videam⁹ intra su-
scipiētes nihil extra mittētes. Nō
ē etiā possibile hoī q̄ p virtutē na-
turalē anie suo p voiūtate sua trās
mutatōez faciat imaginātō in ocu
lis suis. q̄ mediāte trāsmutatōe me
dij. s. aeris possit corpus hois quē
aspicit in aliquā trāsmutare qualit-
atē fm q̄ sibi placuerit. Et q̄z fm
hos duos modos p̄dictos nō pōt
vnus homo alīū fascinare cū nulli
hoim pōt in esse realis vtus p natu
ralē virtutē anie sue. Jō vello pre
bare quod maleficiales effect⁹ pos
sent prodire ex naturali aliq̄ vtute
sup ad infrigendū opa maleficozū
q̄ virtute demonū fiunt est pluri-
mū alienū a veritate. q̄z etiā fm hos
duos modos fascinatō reprobat si
cut z ꝓbati duo articli. Qualiter tū
sit possibilis licz superi⁹ tactum sit
tū clarius sic deducit. Pōt em̄ cō-
tingere q̄ hō vel mulier aspiciens
corpus alicui⁹ pueri moueat ipm
mediāte visu z imaginatiōe vel ali
q̄ passiōe sensibili. Et q̄z passio sen
sibilis est cū quadā imutatōne cor-
porali z oculi sunt tenerrimi ꝓpter
q̄d sunt impssiōis multū receptiui.
Jō quandoq̄ ꝓtingit q̄ p aliquam
passionē interiozē trāsmutant ocu
li in aliquā malā qualitatē maxime
cooperante ad hoc aliq̄ imaginatō
ne cuius impssio cito redundat in
oculos z ꝓpter eoꝝ tenuitudinem
z ꝓpter vicinitatē radicis sensuum
particularīū ad imaginatiōis orga
nuum. Cū aūt oculi sunt trāsmutati
in aliquā qualitatē nociuā cōtinge
re pōt q̄d trāsmutent aerem sibi cō
tiguū aliquā qualitatē malā et illa
ps aliq̄ z sicvsq̄ ad aerem cōtiguū
oculis pueri q̄ aspicit z ille aer cō-
tiguus poterit q̄nq̄ in materiaz di-
spositā q̄ nō dispositā cui cōsonat
transmutare oculos ipius pueri in
aliā qualitatē malā z mediantibus
oculis ipius pueri aliquas alias p
tes interiozes. Ūñ nec cibū digere
re nec in mēbris fortificari aut au-
gmētari poterit. Experimentū hu-
ius rei manuductiuū est. Quia vi-
dem⁹ hoiem pacientē in oculis q̄n
q̄ ex aspectu suo ledere oculos eū
aspicientis q̄d ꝓtingit ex hoc q̄ ocu
li mala qualitate infecti inficiūt ae-
rem mediū z aer infect⁹ inficit ocu
los directos ad ockos infirmos eo
q̄ fm rectā lineā infectio illa deri-
uat in directum ad oculos inspici-
entiū cooperāte ad hec multū ima
ginatione eius q̄ aspiciēdo oculos
infirmos imaginat se ledi. Plura
possent exempla manuductiua ad-
duci que b̄revitatis causa obmittū-
tur. Concordat his quedam glosa:
super illud psalm̄. Qui timent te vi
debunt me z le. dicens. Magna vir
tus in oculis est quod in naturali-
bus apparet animal enim visum p
dest yctericis prior videns lupis
vocem aufert. vel sic. Basilicus si
prior z videt occidit si prior videtur
occiditur. Et ratio quare basilicus
videndo occidit hominem nisi q̄
ex aspectu z imaginatione excitat
in eius corpore materia venenosa
per quam oculi primo inficiuntur
z demum aer contiguus z sic alia z
alia pars aeris vsq̄ ad aerem hoī
ꝓximum quem aerem p aspiratio-

nem cū hō attraxit. intoxicat ꝛ mo
ritur. Prior aūt visus ab hoie vbi
hō volēs basiliscū occidere circū-
munit se speculis ex q̄bus dū basi
liscus inspicit ex reuerberatōe aer
inficit ꝛ sic vsq; ad basiliscū ptin-
git ꝛ occidit. Sed dubiuz. Cur hō
occisor bestie nō moꝛit ꝛ hic occi-
tam q̄ndā cām opinari necesse est.
Hec sine p̄iudicio ꝛ temeraria as-
sertione dicta sunt tantūmō dictis
sanctoꝛ inherentes catholicā veri
tatē cōcludamus qō ad maleficia-
les effectus de q̄bus ad pōs loqui
mur maleficī cū demonib⁹ semper
concurrere ꝛ vnū sine altero nihil
posse efficere. Ad argumenta patz
rñsio de fascinatione ad pmū. Ad
secūdū dr. iuꝛ Ain. in spec. natu. c.
xiij. Nō vulnus infectū spiritibus
interficientis ex fortī imaginatiōe
illud vulnus trahit aerē infectum
transcūtē iam interfectoꝛe sanguis
ebulliens ex manat. q̄ ad p̄tiā inf
fectoris aer inclusus in vulnere si
cut ab interfectoꝛe itrauit. Ita ad
eius p̄tiam cōmouet ex q̄ cōmo-
tione sanguis erūpit. Sunt quidā
alias cās allegātes q̄s illa ebulliō
sanguinis sit eius clamoꝛ de terra
sup homicidaz p̄tem. ꝛ hoc ꝓpter
maledictōem ꝑme homicide cayn
ad illō de hoꝛroꝛe. dm̄ hoc q hō
transiēs ꝓpe cadauer hois occisi
hoꝛroꝛe ꝑcutiat. Iz illud nō sentiat
h fit ex spū q̄ntulamcūq; infectōez
recipiēte ꝛ eā aie repūtante. Sz h
nihil ꝓcludūt aduersus opa maleficoꝛ cū oia illa naturaliꝛ vt dictū ē
fieri valeāt. Ad tertiū sic dcm̄ ē su
pza maleficoꝛ ritus deducūtur ad
scōm genꝰ superstitiōnis qō dr diui-
natio. rebus vo superstitiose vti i ob
seruantijs q̄busdaz reducit ad ter-
tiū genus. ideo argument ū nō est
simile. demū etiā qz reducūtur nō
ad quālibet diuinatōnem. ß ad illa
q̄ fit p ex̄pssam demonū inuocatio
nē. Et h etiā cū multis modis fieri
possit. s. p nigromātiā. geomantiā.
ydromātiā ꝛc. Inspiciatur se. se. q.
xcv. ar. v. Iō hec diuinatio maleficoꝛ vbi maleficijs sunt intenti. sic
supmū gradū in flagitijs tenet ita
ꝛ aliud iudiciū de eo exīstit. vñ qñ
arguit q qz occultas rerū vtutes
cognosere non possumꝰ ꝛ maleficī
ēt occultis rebꝰ intēdūt. Dī q si i-
tenderēt rebꝰ naturalibꝰ ad aliq̄s
effectꝰ naturales ex naturali vtute
ꝓcedēdos h licitū foꝛet vt de se pz
Vel ēt ꝓcedēdo q si intēderēt sup
stitiose rebꝰ naturalibꝰ. vtpote re-
bus hmōi certas caracteres vl aliq̄
qua noīa ignota inscribēdo. ꝛ illis
p acq̄renda sanitate vel amicicia
ꝛ p aliq̄ vtilitate ꝛ ñ p nocumēto
aliq̄ inferēdo vterēt. tūc lz absq; ex
p̄ssa demonū inuocatiōe lz ñ absq;
tacita fieri ista possent ꝛ illicita iu-
dicarēt. Quia tū h ꝛ his silia redu
cūt ad terciū genꝰ superstitōis. s. ad
obseruantias vanitatū vt dcm̄ ē. iō ni
hil ad ꝓpositū. sup heresim maleficoꝛ fortificāt. Etiā solo q huic ter
cio generi q̄tuoꝛ assignantur spēs.
Quia vel vtit q̄s obseruātijs ad scie
tiā acq̄rēdā vl ad ꝓiecturas sumen
das fortunioꝛ vl infortunioꝛ. vel
ad suspensiones sacroꝛz vboꝛum
vel ad coꝛpoꝛa immutanda in me-
lius. Unde ꝛ notanter sanctꝰ Tho
mas. in ti. illo questōis vbi querit
An obseruatōnes oꝛdinate ad coꝛ
poꝛum immutationem sint licite.
questio. xcvj. in summa ꝓfata. ar.
ij. addit. puta ad sanitatem obsa-
tiones ergo maleficoꝛ cū hic locū

hñt ꝫ vt dictū ē sub secūdo genere ꝓtinenť supstitōnis tō nihil ad ꝓ positū. Ex his etiā ad quartum argumentū rādetur. q'qz duplices i his obseruātijs fieri pñt imagies nigromantice z astronomice z inť hec talis ē differētia. Dō in nigromanticis semꝑ fiūt expſſe inuocationes demonū ꝓpter expzessa pacta cum eis inita. Inspiciāť solutio secūdi argumenti pfate qōnis In astronomicis vo sunt pacta tacita z tōo nulla inuocatio nisi fortassis tacita. puta ꝓpter figurax et caracterū signa q̄ eis inscribunť. z itez imagines nigromantice vel fiunt ſb certis ꝓstellatōibus ad recipiendū certos influxus z impſſiones celestiū corpm etiā certis figuris z caracteribꝰ insigniti vt i anulo. lapide vel alijq̄ pciosa materia. vel fiunt simplr. absqz obseruantia cōstellationū. ꝫ indr̄nter ex q̄cūqz materia etiā vili ad inferendū maleficia vbi z qñ ad alīq̄ loca reponūtur. Et de his effectibꝰ cuz suis imaginibꝰ iam fmo ē z nō de alijs Ideo argumentū nō facit ad ꝓpositū. Qualiť deniqz certe imagies supstitiose. de q̄bus tactū ē nullaz hñt efficaciā inq̄ntū sunt artificialia solū. licet forte materialia i eis cōsiderata possent hr̄e efficaciā si z inq̄ntū hr̄ent naturalē aliquam vtutem ex impſſione corpox celestiū. si cui placet. doctorē ibidē inspiciat. Sp tū dicit eē illicitū imaginibus vti. Imagines vo maleficax absqz naturali aptitudie ad effectū fiunt. solūmō aūt ex iussu demonū reponūt z applicant vt manualiť ad effectū ꝓcurrant in maiorem cōtumeliā creatoris vt z pamplius irritatꝰ malaqz fieri in flagitiozū taliū vindictā āpliꝰ pmittat. vñ z sacratiozibꝰ āni tpibꝰ hmōi fieri ꝓcurant. Ad q̄ntū dōm q̄ Bre. ibi intellexit ptātē gr̄e nō nature. vñ z ibidē ſbdit. Qui filij dī ptāte sunt vt Jo dic̄. Quid mirū si signa ex ptāte faciūt. Ad vltim dōm q̄ similitudo ñ valet. q̄ alia ē actio aie circa corpꝰ ꝓpriū. z alia circa corpus alienū. Nā q̄ corpi ꝓprio vnitur aia vt forma. z appetitꝰ sensitiuus ē actꝰ alicꝰ organi corpal. Jō ad apprehēsionē aie hūane pōt cōmoueri appetitꝰ sensitiuꝰ cū aliq̄ imutatōe corpali calorē z frigꝰ. vel ēt vsq̄ ad mortē. Ad exteriora vo corpa imutāda nulla apphēsio aie hūane sufficit nisi mediāte imutatōe ꝓprij corpis sic̄ de fascinatione dcm ē. Vñ z maleficī ex nulla ptāte nāli ꝫ solūmō auxilio demonū. z ipi demōes āminicko alicꝰ alteri us rei vt p spias ossa crines ligna ferrū z hmōi q̄ intromittūt. aut instrm aliqō reponunt vt successiue patebit maleficiales effectꝰ pcurāt

o Etnō magis i spūali tenori bulle aplice iherēdo ꝑsiderandū ē de origie maleficorū z eox opex mltiplicatōe. z prio de ipis maleficis. scō de eox opibus. Vbi notādū q̄ qz ad hmōi effectū tria hñt concurrere. s. demon malefica. z diuina pmissio. xxxij. q. j. si p sortiarias. Aug. etiaz dicit q̄ ex pestifera facietate hoim z dmonū hec supstitiosa vanitas adinuēta est. Jdeo origo z multiplicatio huiꝰ hereſis ex pestifera hac facietate sumiť q̄ etiā ex alijs eliciť. nā attento q̄ hec hereſis maleficoruz non soluz differt ab alijs hereſibꝰ in hoc q̄ ipa per pacta nedum expſſa. verūetiā placita ac federata i

oīnez creatoris ac sue creaturaꝝ cō tumeliā ꝛ nocumētū insanit cuz tū oēs alie simplices hereses p nullū pactū tacitū vl' expssuz cū demōibus initū lz nō absqꝫ istinctu satoris ois inuidie erroꝛib⁹ pp difficultatē credēdoꝝ assentiūt. Uerūetiā differt ab oi noxia ꝛ supstitiosa arte in ꝫ q sup oia gña diuīationum ipa maleficoꝝ herek supmū attinet gradū malicie qō etiā nomē a maleficiendo seu male de fide sentiendo sibi vsurpatvt pri⁹ tactū ē. Attētō ēt q ink alios act⁹ hūt p augmētō illi⁹. pfidie q̄tuoꝛ exercere vicz. fidē catholicā in toto vel in pte oze sacrilego abnegare seipos in cozpe ꝛ aīa deuouere. Jnfantes nōdū renatos ipi maligno offerre spurcitijs diabolicis p carnales act⁹ cū incubis ꝛ succubis demonib⁹ insistere q̄ oia vtinā aliena ab oīi vīrate ꝛ figmēta fozēt dicēda. Dūmō eccia a tāta labe infectōis existeret īmunis. cui tū heu obstat ꝛ aplice sedis p bullā dēmiatō vexaꝝ ꝛ expiētia rū mgra q̄ nos ex ꝓprijs eaꝝ fassionib⁹ ac fiagicijs ppetratꝫ intm̄ certificauit q̄ absqꝫ dispēdio ꝓprie salutis iā ab eoꝝ inq̄sitiōb⁹ desistere nequim⁹. Jō de illoꝝ origine ꝛ mltiplicatōne pestifera tractaturi. qa laboriosū existit tō a legētib⁹ sic sūma cū diligētia singla sunt pscrutāda q̄ admittēda q̄ rōi ꝓsona ꝛ scripturaꝝ traditiōib⁹ nō dissona inueniūt. Et qz ink oēs act⁹ ad mltiplicationē eoꝝ defuiētib⁹ duo eoꝝ plurima coopank. s. icubi ꝛ succubi demōes ꝛ infantiū sacrilege oblatōes Jō de ipis spēalit tractabim⁹. ita tūvt p de ipis demōib⁹. scdo de ipsis maleficis, ꝛ tercio de ipa dīna p missiōe mētio hēat. Et qz demones p intellectū ꝛ volūtatē opank ꝛ potius sb vna ꝓstellatōe q̄ sub altera ad hvt semē ad pl' pcreationē vigorek. Jnq̄rendū erit de ipis ꝓstellationib⁹ a demonib⁹ obtuatꝫ. Et ista pncipalit q̄runt tria. Prio an hec herek p ꝓpationē ad demōes incubos ꝛ succubos possit originaliter mltiplicari. Scdo an ne p ꝓpatiōz ad cozpa celestia. q̄ etiā cāe sūt hūanoꝝ actuū eoꝝ opa possint vigoꝛari. Tercio an ne p oblatōnes sacri legas infantes demonib⁹ offerētes possit ipa herek augmētari tū infra scdam ꝛ tercīā tractabit scda qō pncipalis. s. de influētijs cozpoꝝ celestiū. ꝛ hoc pp decentē ptinuationē sup opa maleficoꝝ. Circa pmū tres erūt difficultates. vna gñalis ō icubis illis demonib⁹. Altera spēalis, a quib⁹ demonib⁹ hmōi actus exercent. Tercia singlaris q̄ ad ipas maleficas demonib⁹ se sbijciētib⁹.

Questio. III

Dprimū vide

a tur q̄ non sit catholicū asserere q̄ p incubos ꝛ succubos demones possint hoīes pcreari. pcreatio hoīm instituta est añ pctm̄ a deo in hoc q homini mulierez in adiutoriū de costa foꝛauit Quibus ꝛ dixit. Crescite ꝛ mltiplicamini Geñ. j. Et item Adam inspiratus dixit. Erūt duo in carne vna Geñ. ij. Similiter ꝛ post peccatuz in lege nature dictū ē ad noe. Crescite ꝛ multiplicamini Geñ. ix. Jn tpe etiam noue legis a xpo hec cōiunctio confirmata Mat. xix. Nō legistis q̄ ab initio q̄ fecit hoīes masculū ꝛ feminā fecit eos. ḡ alij mōl

hoīes ꝓcreandi nō dñt assignari. Si dicaꝫ q demones cōcurrūt nō vt ꝑncipia naturalia ſ vt artificialia qū studiose coopanꝫ ad naturales ꝓceptus hoīm semē recipiēdo ⁊ iterū trāſfundendo. Cōtra. Quia aut hoc posset dyabol⁹ in oīm statu vicz mrimoniali ⁊ extra. aut in vno tm. Nō primo mō. qz tūc opus dyaboli esset fortī⁹ opus dei q quēlibet statū instituit aut ꝑfirmauit. puta ꝓtinentiū ⁊ ꝓiugatoꝝ. Nec ſcō mō. qz de hoc nullabi legitur in ſcripturis vt ex vno statu ⁊ nō ex altero hmōi hoīm fieret ꝓcreatio. Preterea ꝓcreare hoiem est actus viuī corpis. sed demones assumptis corporib⁹ nō dant vitā qz illa tantum mō formaliter fluit ab ania que est actus corporis phīsici organici potentia vitā habentis. ij. de ania. ergo q huiusmōi assumpta corpa operā vite exercere nō possunt: si dicaꝫ q assumūt corpus nō vtvitā tribuant sed vt semen naturale retineāt ⁊ trāſfundant. Contra. In operibus angelorū bonorū ⁊ malorū sicut nihil est superfluum nec etiam in operibus nature. Sz cum demō naturali virtute qua etiam omnem virtutē corporz excedit possit inuisibiliter ⁊ semen colligere ⁊ itez applicare. Igitur aut ratio dabitur. q nō possit inuisibiliter hoc facere aut si potest alterum erit supfluum. fortificatur ratio. Maz in libro de causis dicitur q virtus intelligentie est infinita inferius ꝯuis sit finita superius. sed omnia corpalia sunt infra intelligentias ergo ⁊ infinitate sue virtutis potest ea q̄litercunꝫ vult immutare. Sed intelligentie sunt angeli siue boni siue mali ergo possunt absꝫ ꝺ q corpa assumāt transmutatiōes in seminib⁹ facere. Preterea semen recipere ab vno ⁊ trāſfundere in aliū fieret p motū localem. sed demones non possunt corpora mouere localiter. ꝓbaꝫ. Ania est substātia spūalis sicut ⁊ demon ſ ania nō pōt localiter mouere corpus nisi a se viuificatū. Cū si aliqō membꝝ mortificet reddit imobile ergo ⁊ demones aliqō corpus mouere localiter. nisi ab eis viuificatū non possunt. Dictū est aūt ⁊ quasi per se notū q demones non viuificant aliquod corpus ergo nec semē poterunt mouere localiter de loco ad locū. Preterea. oīs actio est p ꝓtactuz vt dicit ꝑmo de gnatione. Nō videt aūt q possit eē aliqs cōtact⁹ demonis ad corpa cū nihil habeat cū eis cōe. Cū ergo semē imittere ⁊ mouere localiter sit quoddā agere videt q demones illa facere nō possint. Preterea demones nō pñt mouere corpa magis ꝓpinquiora eis in ordine nature. vt sunt celestia. q̄ nec alia magis distantia. Accedens ꝓbaꝫ. Quia cū mouens ⁊ motū sint simul. ij. phīsicoꝝ. Seqret q demones mouentes corpa celestia eēnt in celo. q neqꝫ fm nos neqꝫ fm platonicos hz veritatē. Sz ꝓtra Aug. iij. de trinitate. Demones colligunt semina que abhibent ad corporales effectus. hoc autem sine motu locali fieri non potest. ergo demones possunt semina recepta ab aliquibus in alios transfundere. Item glosa strabi super istud Exodi. vij. Vocauit pharao sapiētes ⁊c. Dicit q demones discurrūt per mundum et colligunt diuersa semina, et ex eorum adaptione pos-

sunt ꝓrumpe diuerse spēs. Videatur etiā glo. ibidem sup illa verba. Vocauit pharao. Item Gene. vj. super illud. Videtes filij dei filias hominū ꝛc. glo. duo dicit. Primo q̄ p filios dei filij seth intelligūtur ꝛ p filias hominū filie cayn. Secūdo dicit q̄ nō ē incredibile nō ab hominibus ſ a q̄busdam demonibus qui mulieribus sunt imꝓbi hmōi homines. i. gigantes esse ꝓcreatos. de quibus in littera dicit. Gigantes aūt erant super terram. Quia ꝛ post diluuiū corpa non solum viroꝝ ſ etiam mulieꝝ incredibilis pulcritudinis extiterunt.

Rēspōsio. Quia de potestate ac operibus diaboli circa maleficiales effectus plura oportz causa breuitatis obmittere. ideo pio lectori tanq̄ per se nota relinquūtur. vel ad minus si nosce re velit i scriptis docto. super. ij. sen. dist. v. singula adv̄guem elucidata inueniet. Cōspiciet em̄ q̄ cūcta opa sua per intellectum ꝛ volūtatē demonis exequūtur. Item q̄ hec data naturalia nō sunt immutata. Sed iuxꝝ Dyonisiū. iiij. c. de di. no. manserūt integra ꝛ splēdidissima q̄uis eis vti ad bonū v̄tutis non valeāt. Inueniet etiā q̄ntum ad intellectū q̄ triplici acumine scientie vigēt. ſ. sbtilitate nature experientia tempoꝝ ꝛ reuelatōne supnoꝝ ſpiritū. inueniet etiā in q̄bus ꝛ q̄liter cōditōes ꝛ naturales hoīm impſſiones exi fluentijs corpoꝝ celestium ꝓdominantes agnoscūt vñ ꝛ elicūt aliqs magis esse dispositos ad maleficia exequēda quā alios q̄s etiā prece teris ad hmōi exeq̄nda magis ifestant. Quantū v̄o ad eius volūtate m̄ replet ipam immobilit malo i berere ſ peccare peccatis. supble inuidie ꝛ summe displicētie q̄ deus ꝓ sui gloria eo vtitur cōtra suā volūtatem. Cognoscet qualiter ex his duobus. ſ. intellectu ꝛ volūtate mira operatur ita q̄ nō est potestas in terra q̄ eis possit compari. Job. xlj. Nō ē sup terrā ptās q̄ ei valeat compari. qui factus ē vt neminē timet. vbi glo. Et licet neminē timet meritis tñ ſctoꝝ sbiacet i ueniet etiā qualit cognoscit cogitatōnes coꝛdiū nroꝝ qualit etiam possit trāsmutare corpa adminicu lo alterius agētis substātialiter et accidētalit. q̄lit etiā possit mouere corpa localiter immutare etiā sensus exteriores ꝛ interiores ad aliq̄d cogitādū q̄lit etiā possit immutare hois intellectū ꝛ volūtatē licz indirecte q̄ omia licet ad pñtē nostram deseruirent speculationē. volumus tamē ex illis solūmō eoruz ꝓpietates cōcludere vt ad q̄stōis discussionem ꝓcedatur. Sūt au tē ꝓpietates a theologis assignate q̄ sunt spūs impuri licet nō immūdi ex natura q̄ in eis ſm Dyonisium inest furoꝛ irrōnalis amēs concupiscētia fantasia ꝓterua intelligeq̄ ad peccata eoꝝ spūalia. ſ. supbiā. inuidiā ꝛ iram. vñ sunt humani generis inimici mente ratōnales absq̄ tñ discursu intelligentes in nequicia subtiles nocēdi cupidi semp in fraude noui immutā sensus. inquināt affectus. vigilantes turbāt. dormiētes ꝓ somnia inq̄etant. morbos inferūt. tēpestates cōcitāt. in lucis angelos se trāsfoꝛmāt. sp̄ infernū secū portāt. ergo maleficos dīnū cultū sibi vsurpāt ma

gice artes p eos fiũt sup bonos dominari appetũt ⁊ amplius p posse infestã electis ad exercitiuz dant semp fini hois insidiãt. Et licz mille nocendi habeãt modos ⁊ artes xvj. q. ij. vtpote q̃ conant a pncipio ruine sue vnitatẽ eccie rescindere charitatem vulnerare sctõz opez dulcedinẽ iuidie felle ificere. ⁊ oibus modis hũanuz genꝰ euertere ⁊ pturbare. ptãs tñ eius in lũbis ⁊ vmbilico manet. Job penl. q. vicz p luxuriã carnis multũ dñant hoibus. sedes n. luxurie i viris ẽ in lũbis. q; inde decidit semẽ sic mulieribꝰ ab vmbilico. His ꝓsuppositis ad itellectũ qõis de incubis ⁊ succubis demonibꝰ dicẽdũ q assereze p incubos ⁊ succubos demões homines interdũ pcreari intãtũ ẽ catholicũ q eiꝰ oppositũ ẽ asserẽ nedũ dictis sctõz ꝫ ⁊ traditõni sacre scripture ꝟriũ qõ sic deducit. Maz Augu. hanc qõnem nõ quidẽ quo ad maleficos ꝫ ꝯtũ ad ipas opatões demonũ ⁊ ad fabulas poetaz in vno loco mouet ⁊ sub dubio reliquit. Licet postea ꝯtuz ad pcessum sacre scripture determiat. Mãli. iij. de ci. dei. ca. ij. dicit. Utrũ potuerit venꝰ ex concubitu anchisis eneam parere in medio relinquam⁹. Mã pene talis q̃stio in scripturis ozit qua q̃ritur. Utz preuaricatozes angeli cũ filiabus hoim pcubuerũt. Uñ natis gigantibus. i. nimiũ grãdibus ⁊ fortibus viris tũc terra repleta ẽ. Sz li. v. c. xxiij. questionẽ determinat in hec vba. Creberrima fama ẽ multicz se exptos vel ab eis q̃ expti erant de quoz fide dubitandũ nõ ẽ se audisse cõfirmant siluanos ⁊ faunos q̃s vulgꝰ incubos vocãt improbas extitisse mulieribꝰ ac eaz appetisse ac peregisse ꝓcubitũ. Et quosdã demones quos dusios galli nuncupant assidue hanc immũdiciã ⁊ temptare ⁊ efficere pluries talesq; asseuerãt vt hoc negare impudentie videatur. Hec ille. Postea ibidem determinat scdam questõnem videlicet q illud Gene. Uidentes filij dei id ẽ seth filias hoim. id est Cayn. nõ de incubis solũ intelligit. Q̃ aũt incubos esse nõ sit credibile. Ad istõ ibidem est glosa q̃ sic dicit vt priꝰ tactũ est. Non est incredibile non ab hominibus ꝫ ab angelis vel q̃busdam demonibus q̃ mulieribus sunt improbi eiusmodi homies id est gigantes esse ꝓcreatos de q̃bꝰ in lra dicit. Gigantes aũt erãt sup terram qui ⁊ post diluuiũ ⁊c. vt supra. Ad idem est glosa Ysaie. xiij. vbi ꝓpha desertõem babilonice ciuitatis pdicit ⁊ mõstra i ea hitãda Ibi iq̃t habitabunt strutiones ⁊ pilosi ibi saltabũt. Demones intelligẽ ibi loco pilosi. vñ glo. dic. Pilosi sunt siluestres homines. hispidi. q̃ incubones vel satyri certa genera demonũ. ⁊ Ysaie. xxxiij. sup illo vbi ꝓphetat desolationẽ terre ydumeoz qui pseq̃bantur iudeos. Erit inquit cubile draconum ⁊ pascua strutionũ ⁊ occurrẽt demõia Glosa interlinealis id est monstra demonũ adinuicẽ. Et glo. bti Gre. ibidẽ. qui alio pilosi noie figurantur nõ hij q̃s greci panos latini vo incubos vocãt. Ad idẽ ẽ btus Ysi. lib. viij. ca. vlt. sic dicens. Pilosi q̃ grece panitti. latine incubi appellãtur. Uñ ⁊ incubi dicuntur ab incubando hoc ẽ stupzãdo. Sepe. n. tm

probi exiſtūt etiā mulierſbus ⁊ earū peragūt cōcubitum quos demones gallidusios nūcupāt qz aſſidue hāc peragūt immūdiciā. Quē aūt vulgo incubonē vocant: hūc romani faunū ficarium dicūt. Ad quem Horatius dixit: faune nymphaꝝ fugientiū amatoꝝ p meos fines ⁊ aprīca rura lenis incedas. Inſup illud apoſtoli Pau. pma Chor. xj. Mulier debet habere velamē ſuper caput ſuum propter angelos. Multi catholici exponūt qō ſequit̄ ꝓpter angelos. i. incubos. Ad idē eſt Beda in hiſtoriis angloꝝ. Itez Guil. in lib. de vniuerſo parte vlt. tracta. vj. multipliciter. Preterea ꝓ determinat ſctūs doctor pma pte. q. xv. Et in ſcō ſcripto. diſt viij. Et quo libet. viij. q. x. atq; ſup Eſaiam capitulis. xiij. ⁊. xxxiij. Hñ talia negare dicit Thomas imprudētie ē. Id eſſ qō multis videt nō poteſt oīno falſuz eē ſm philoſophū in de ſomno ⁊ vigilia in fine. ⁊ in. ij. ethic. Sileo de hyſtoriis multis ⁊ auctenticis tā catholicoꝝ q̄ ethnicoꝝ q̄ incubos eſſe palā aſſeuerūt Cauſa autē q̄re demones ſe incubos faciunt vel ſuccubos nō delectatiōis eſt cā cū ſpūs carnē ⁊ oſſa nō habeat. Sz hec eſt potiſſima vt p luxurie vicīū vtriuſq; hois naturā ledāt corporis videlicz ⁊ aie vt ſic ad oīa vicia homines ꝓniores exiſtāt. Nec dubiū q̄n ⁊ ſub certis cōſtellatiōib⁹ ſemīa vigorare ſciūt ſub q̄bus hoīes etiā cōcepti ſp malicijs exiſtūt depraua ti. vñ ⁊ enūeratis p altiſſimū multē luxurie vicijs a q̄bus ſuū ꝓpm mū dū eſſe voluit ⁊ q̄bus infideles irretici erāt. ait Leuitici. xviij. Nō polluamini in omibus his q̄bus cōtaminate ſunt gentes quas ego eijciam añ cōſpectū vr̄m e q̄bus polluta eſt terra cuius ſcelera ego viſitabo. Dicit gloſa ſup vbo gētes. Demones inq̄t qui ꝓpter multitudinē dicunt gētes vniuerſi q̄ cū oī peccato gaudēt: pcipue tñ fornicatiōe ⁊ ydolatria qz in his ⁊ corpus ⁊ aia maculāt ⁊ totus hō q̄ terra dī. Omne eñ pctñ qōcunq; fecerit hō extra corpus eſt: q̄ aūt fornicat in corpus ſuū peccat. Si cuilibet intueri hyſtorias de incubis ⁊ ſuccubis inſpiciat vt ſupra Bedā in hyſtoriis angloꝝ ⁊ Guilhelmū Thomā denſq; brabantinū in libro q̄ de apibus intitulat. Ad argumenta. Ad pmū de naturali ꝓpagatione inſtituta a deo inter marē ⁊ feminā dī. Q̄ ſicut dei pmiſſione ſacrm matrimonij pōr opere dyaboli vitiari p maleficia: vt ſupra patuit. Ita a ſimili et a fortiori in quolibz alio actu venereo inter marē ⁊ feminā. Sz ſi q̄ritur q̄re potius in actu ⁊ ſup actū venereū dyabolo pmittit maleficia exercere q̄ ſup alios hūanos actus Dicit q̄ multiplex cauſa aſſignat a doctoribus de q̄bus inferius ſub illa pte vbi de pmiſſione diuīa diſcutit. Ad pñs ſufficit cauſa q̄ prius tacta eſt ſcz q̄ poteſtas demōis eſt in lumbis hoīm. Quia inter oia certamina duriora ſunt plia certaminis vbi cōtinua pugna ⁊ rara victoria Nec valet vbi dī: q̄ tūc opus dyaboli eēt fortiꝰ ope dei cū actus mōniales a deo inſtitutos poſſz viciari: qz non viciat p violentiā: imo cū nihil valeat inficere niſi a deo p miſſus. Jō magis p ꝓ eius impotētia cōcludit. Ad ſcām: verū eſt q̄ ꝓcreare hoīem eſt actꝰ viui corpis

C

sed cū dicit q demones nō possunt dare vitā: qz illa fluit formaliter ab ania. Iterū verū est ꝫ qz materialiter discindit a semine ꝛ demon incubus illud imitere pōt deo pmittente per coitū ꝛ nō tanꝫ ab eo decisum: sed q semen alicuius homis ad hoc acceptū: vt dicit sanctus doctor in prima pte. q. lj. ar. iij. vtpote quod idem demon q̄ est succubus ad virū fiat incubus ad mulierez: sicut etiā aliarum rerum semina assumunt ad aliquarū rerū generationē: vt Augusti. dicit. iij. de trinitate Vnde si querit cuius filius sic natus existit. Patet q non est filius demonis: sed illius hominis cuius est semen acceptū: sed cū instat qō nihil est supfluū in opibus angelorū sicut ꝛ nature concedit. Sed cuz infertur q demon pōt inuisibiliter semen ꝛ recipere ꝛ infundere veruz est: hoc aūt potius operat visibiliter vt succubus ꝛ incubus: vt sic q talez spurcitiā inficiat corpus ꝛ aiā ꝛ in vtroꝫ homine mulieris scz ꝛ viri: vt in corpore. q. tactum est. Preterea plura possent demones inuisibiliter qui tamē nō permittūtur etiā si vellent exercere. pmittuntur aūt visibiliter vel in exercitium bonorū vel in correctionē malorum Posset denicꝫ cōtingere q loco demonis succubi alter semen recipet ab eo: ꝛ incubū loco alterius demonis se faceret: ꝛ hoc triplici ex causa. Puta qz demon deputatus mulieri reciperet semē ab altero demone deputato viro: vt sic vnusquisꝫ circa sibi a principe demoniorū cōmissum habeat maleficiū exercere cū vnicuiꝫ ꝓprius deputet angelus etiā a malis vel ꝓpter feditatez actus quā demon vnus facere abhorreret: cū vt in seq̄nti questione patebit certi demones ex nobilitate nature certos actꝰ et spurcicias facere abhorrerēt: vel q inuisibiliter loco viri seminis suū semē id est q incubus recepit inuisibiliter se inponendo mulieri intromittat: quaz interpositionē facere nō est contra eius naturā aut virtutē: cum etiam in corpore assumpto inuisibiliter et incōtrectabiliter se interponere potest sicut supra de illo iuuene q̄ ydo lū desponsauerat patuit. Ad tercīū. Hoc qō dicit q virtus angeli est infinita respectu superiorū: hoc est q̄a eius vtus cōprehēdi nō pōt ab inferioribus q̄n semp superexcedit eā ita q nō limitat ad vnū effectū tantū. Et hoc iō. qz supma in entibus hūt vtutes maxime vniuersales. Vñ ꝓpter ꝺ q est infinita superius nō pōt dici q possit indifferenter in oēm effectū illum ad ꝓducendū: qz sic etiā diceret infinita inferius sic supius. Demū qz inter agens ꝛ patiēs dz esse ꝓportio: ꝛ nulla potest esse ꝓportio inter substantiā pure spūalem ꝛ corporalē: Iō nec ipsi demones possent in aliquē effectū nisi mediāte aliq̄ alio pncipio actuo. Inde est q semibus rerū vtunt ad effectus ꝓducendos. Iuꝫ Aug. iij. de trinit. Vñ hoc argumentū redundat in p̄cedens nec p illud fortificat nisi q̄s vellet declarationē etꝰ hīe: quare intelligentie asserunt habere vtutes infinitas supius ꝛ non inferius: ꝛ daret sibi ex ordine rex corpaliū ꝛ corporū celestiū q̄ fm se in plures ꝛ infinitos effectus influere possent. Hoc aūt non fit ꝓpter debilitatē inferiorū. Cōcludit q de

mones licz absq; hoc q; corpa assumant possint transmutatiões in seminibus facere. hoc nihil arguit cõtra hoc qđ hic intendit de incubis z succubis quor actus exercere nõ possunt nisi in assumptis corpibus fm q; supra tactũ est. Ad quartũ q; demones nõ possunt mouere corpora localiter: vñ nec semen ꝛc. probatur ibi de ania p similitudinez. Dicendum q; aliud est loqui de substantia spũali ipius angeli aut demonis: z aliud de ipsa anima. Hoc eñ q; ania non põt mouere corpus localiter nisi vniificatũ ab ea vel p cõtactũ corpis ad aliud corpus nõ vniificatũ: hoc est qz tenet infimũ gradũ in ordine substantiarũ spũaliũ: ex quo etiã cõtingit q; illud corpus qđ hz mouere etiã p cõtactum oportz q; sit ꝓportionatũ: nõ sic autẽ est de demonib9 ârũ virtus oino corporalẽ vtutẽ excedit. Ad quitũ dicendũ q; cõtactus demõis ad corpus semis vl cuiuscũq; alterius nõ est cõtact9 corpalis ꝛ vtualis et fit fm ꝓportionẽ ꝺuenientẽ tã moventi ꝛ mobili ita q; illud corpus qđ mouet nõ excedat ꝓportionem virtutis demonis vt sunt corpa celestia: z etiã tota terra vel elementa mũdi. Et quare illa excedũt dicere possumus: vt dicit sctũs Thomas in questionibus de malo. q. x. de demonib9. Q; hoc est vel ꝓpter cõditionẽ nature: vel ꝓpter dãnationez culpe. Est eñ ordo rerũ sic fm naturã ipsaz: ita z fm motum: z sic superioza corpa celestia mouent a superioribus substãtijs spũalibus vt sunt angeli boni. Ita inferioza corpora moueri possunt a substantijs spũalibus inferioribus: vt sunt demones. Et siquidẽ hoc ꝓtingit eis fm conditionẽ nature: fm q; aliqui ponebant demones nõ esse ex illis supioribus angelis. Sz ex illis que perficiunt a deo huic terrestri ordini vt erat philosophorũ opinio: vel etiã si contingit ex pena peccati vt theologoz sñia est: tũc a celestibus sedibus detrusi in hũc aerem tanq; ad penã nõ pñt ipm aut ꝛaz cõmouere. Hec addita sũt ꝓpt duo argumẽta q̃ tacite soluunt scz de corpib9 celestibus q; illa etiã possent mouere. Si possent corpa localiter mouẽ quia sunt eis magis propinqua: vt etiã vltimũ argumẽtũ ꝓtendit. Respondet eñ q; nõ valet qz illa corpa excedũt ꝓportionẽ virtutis eoz: si quidẽ prima opinio locũ hz. Si vo nõ ꝫ scõa tũc iterũ nõ possunt movere ꝓpter penã peccati. Est etiam ad argumentuz vbi qs obijceret: q; idẽ est motus totius z ptis sicut totius terre z glebe in. iij. phisico. Ans si demones possent mouere partez terre: possent etiã mouere terrã: nõ valet vt patet intuenti distinctionez Colligere aũt semiã rerũ z applicare ad certos effectus nõ excedit eorũ virtutẽ naturalẽ deo eis ꝓmittẽte: vt de se patet. Sũmarie cõcludatur q; nõ obstante qđ quidã dicunt q; demões in assumpt̃ corpib9 nullo mõ posse generare: z q; per filios dei significent filij seth z nõ angeli incubi sic z p filias hoium. Ille q̃ de stirpe Cayn descẽderãt. Quia tñ ꝺrium a multis vt patuit asserit z q; multis videt nõ põt oino eẽ falsuz fm pbm in. vij. ethic̃: z i fine de somno z vigilijs. Ja etiã modernis tpib9 attestãt facta z dicta maleficarũ talia ꝺe z realit̃ exeq̃ntiũ. iõ dicim9

tria. Prio q̄ p tales demones spurcissimi actus venerei nō delectationis ꝫ infectōis anier corpor q̄bus succūbunt aut incunbūt causa exercentur. Secūdo q̄ p talē actū completa cōceptio ⁊ generatio a mulieribus fieri potest. inquātū semē humanū apponere pūt in loco cōueni enti vētris mulieris ad materiā p portōnatā ibidē pexistentē. Simili. sicut ⁊ semina aliarū rer colligere pūt ad cōplendū aliqs effectus. Tertio q̄ demonib⁹ attribuit i taliū generatōe illud tm̄ q̄ ē mot⁹ localis nō aūt ipa generatio cui⁹ principiū nō ē virtus demonis aut corporis ab eo sumpti: ꝫ vtus illi⁹ cuius semē fuit: vñ ⁊ genit⁹ nō demonis ꝫ alicuius hominis filius ē. Et per hec patet resp̄sio ad argumēta vbi quis arguere vellet. q̄ demones generare nō possent ꝓpter duo Primo q̄ generatio cōpletur p virtutē formatiuā q̄ ē in semie corpore viuo resoluto. Et corpus a demonibus assumptū. q̄ nō est tale ergo ⁊c Patet rūsio. q̄ demō vtute semis formatiuā reponit ad locū debituz ⁊c. Scōo si dicat q̄ semē nō habet virtutem generādi nisi q̄diu calor anie in eo retinet. quē tñ exalare necesse est p magnā distantiā delatuz Est eni rūsio q̄ demones pūt aliq̄ reponere ad ꝓseruationez semis ne calor vitalis euaporet. Vel etiā q̄a velocissime mouētur ꝓpter victoriā mouētis sup rē motā. Ideo nō poterit euaporari tam facilr.

Quarta questio a quib⁹ demonibus huiusmodi exercentur.

Trum catholicū sit assistere q̄ actus incubor̄ ⁊ succubor̄ demon̄ ꝓuenīat oibus spiritib⁹ imundis indifferenter ⁊ equaliter. Et videt q̄ sic. quia oppositū asserere esset ordinē quēdam bonū inter eos affirmare. pro batur. Sicut ad rationē boni pertinet modus ⁊ ordo. Aug⁹ in lib. de natura boni. ita ad rationē mali pti net inordinatio. Sed in angelis bonis nihil est inordinatū. ergo⁊ i malis nihil potest esse ordinatū. Unde indifferēter hmōi actibus habēt insistere. Inde etiā illud. Vbi nullus ordo ꝫ sempiternus horror inhabitat in terra videlicet miserie ⁊ tenebrarū. Job. x. Preterea si nō oīs indifferēter his actib⁹ insistūt hoc eis cōpetit vel ex natura vl ex culpa vel pena. non ex natura. q̄ post peccatū oēs indifferēter vt in p̄cedenti questiōe tactū est. sūt in natura ipor spūs impuri licet nō imundi quātum ad diminutionē naturalium bonor. In neḡcia subtiles nocendi cupidi. p superbiā tumidi ⁊c. q̄ cōpetit eis q̄ ad culpam vel penam Tūc sic. Vbi ē maior culpa ibi maior pena. sed superiores angeli magis peccauerūt ergo i eor penā magis his spurcitijs būt insistere. Si hoc nō ē. dabit rō alia. cur nō illis actibus indifferēter insistant. Preterea vbi nō ē subiectio ⁊ obedientia ibi omnes indifferenter opant ꝫ in demonibus nulla ē subiectio ⁊ obedientia. ꝓbatur. Quia illa sine ꝓcordia haberi nō pūt. ꝫ in demonibus nulla est cōcordia. Prouer. xiij. Inter superbos semp sūt iurgia. Preterea sicut equaliter oēs ꝓpter culpam post diē iudicij in infernuz detrudent. ita ⁊ ante illud tēpus in aere caliginoso ꝓpter officiū eor dett

nenk nec legit esse inequalitas ex p te mancipationis: ergo nec inequalitas ex parte officij ⁊ temptatiois. Sz cōtra glosa.j.ad Chor.xv. Q̄diu durat mundus angeli angelis homies hoibus: demones demonibus p̄esunt. Item Job.xl. dicit de squamis leuiathan p quas membra dyaboli significank qvna vni adheret: ergo inter eos ē diuersitas ⁊ ordinis ⁊ actionis. Incidēt aliter queritk. An a bonis angelis ipi demones ab hmōi eor spurcicijs exequēdis interdū impediank vel non. Et dicēdū q; q; p̄tates dicunk angeli q̄ rū ditioni ỹrutes aduerse subiecte sunt vt Greg. dicit ⁊ Aug. iij. de tri. Spūs vite desertor atq; pcōr regitur p spiritū vite rationalē piū ⁊ iustū. Et sicut ille creature sup alias influentiaz hñt q̄ sunt pfectiores ⁊ deo ꝑpinquiores eo q; tot⁹ ordo p̄latiōis p̄mo ⁊ originaliter est i deo ⁊ pticipat a creaturis fm q; ei magis ꝑpinquāt. Jō etiā boni angeli q̄ maxime appropinquant deo ꝑpk eius fruitionē q̄ demones carēt super ipsos demōes hñt p̄lationē ⁊ p eos regunk. Et cū instak q; demōes p̄missis medijs multa mala facīt aut ergo nō impediunk q; non sub sunt bonis angelis q̄ eos impedire possent. aut si subsunt tūc cū ad negligentiā p̄sidentis ptinere videnk ea que p subditos male fiūt. Videtur q; i angelis bonis sit aliq̄ negligentia. Respōdetur q; sancti angelo sunt ministri diuīe sapiētie. Hñ sicut diuina sapientia p̄mittit aliq̄ mala fieri p malos angelos vel homines ꝑpter bona que ex eis elicit. Jta ⁊ boni angeli nō totaliter cohibent malos a nocendo siue hoies siue demōes. Rñsio catholicū est asserere quēdā ordinē actionū interiorū ⁊ exteriorū: etiā p q̄ndā p̄lationē esse in demonibus. Vñ ⁊ quedā spurcitie ab aliq̄bus infimis perpetrantur a q̄bus superiores ꝑpk nobilitatē nature secludunk. Et declarak hoc p̄mo generaliter ex triplici cōgruētia q̄ talia cōgruunt eor nature diuine sapiētie ⁊ ꝑpie nequicie Demū magis in spēali. Ex natura quidē. Mā constat q; a p̄ncipio creationis semp q̄dā alijs superiores fuerunt ex natura cū inter se differāt specie nec duo angeli vnius speciei existant cōmuniorē opinionē seq̄ndo: q̄ etiaz dictis p̄hor cōcordat et Dyonisius q̄ ponit.x.ca. celestis ierarchie in eodem ordine esse p̄mos medios ⁊ vltimos: cui etiā necessario oportz assentire: tū ex immaterialitate eor: tū etiā ex incorpalitate Jnspiciat q̄ vult dicta doctoris in ij. dist. ij. Et q; peccatū naturā non tollit: ⁊ demones post casum data naturalia nō amiserunt vt supra tactū est: ⁊ opatiōes rex sequunk naturales eax cōditiōes: iō sicut i natura sic ⁊ in opatōnibus sunt varij ⁊ multiplices. Cōgruit etiā hoc diuine sapiētie vt ea q̄ ab ipso sint ordinata sint. Roma. xiij. Que a deo sunt ordinata sunt. Et q̄a demones sint a deo deputati ad exercendum hoies et ad puniendū dānatos. Jō in exercitijs eorū ab extra q̄ ad homines sunt varij ⁊ multiplices. Cōgruit etiā ⁊ nequicie ipsorū. Quia em̄ humano generi aduersank: ideo cū ordinate impugnāt: ideo magis hominibus nocere estimant sicut faciunt. Unde constat spurcitijs illis nephandissimis nō equaliter insi-

stunt qō etiaz magis specificat kalī rōne. Nā cū opatio sequit naturaz rei vt dictū est: quozūcūqz sunt nature subordinate: oportet q etiam opatiōes sibinuicē subordinent sīc patz in rebꝰ corpalibus. qa em̄ inferiora corpora nāli ordine sunt infra corpa celestia actiōes z motus eoꝝ subdunt actiōibus z motibus celestiū corpoꝝ: z qz vt dictū est demones nāli ordine inter se differūt. Jō etiā nālibus actōnibus intrinsecis z extrinsecis: pīertim in hmōi spurcitijs pagendis. Ex qbus cōcludit q qa hmōi spurcitie plurimū p̄ter nobilitatē angelice nature exercent cū etiā in actibus hūanis infimi et fetidissimi actus in se qdem cōsiderādo nō quantū ad officiū nature z pcreatōis reputāt. Demū cū de q libet ordine aliqui cecidisse credantur nō est incōueniens asserere q illi demones q de infimo choro z ite rū illi qui infimi in illo existūt his spurcitijs z ab alijs deputant et in sistūt. Hoc etiā plurimū est aduertendum: q licet de incubis z succubis mulieribus infestos scptura tradit: tamē nuscqz legit in vicijs qbuscunqz cōtra naturā loquēdo nō solū de zodomitico ꝫ etiā de quocūqz alio pctō extra vas debitū perpere agēdo se incubos z succubos fecisse. Jn q maxima illoꝝ peccaminuz enormitas oñdit cū indifferent oēs demōes cuiuscūqz ordinis illa perage abhorrēt z verecūdū estimāt. Et b vī velle glosa sup Ezechielez xix. vbi dī. Dabo te i manꝰ palestinoꝝ. i. demonū: q etiā erubescūt de via tua scelerata viciū cōtra naturā intelligēs: z intuēti ptz: q de demonibꝰ oꝑtet auctatez intelligē. Nullū em̄ pctm̄ tā sepe deꝰ reprobat mortē in multz condēnauit. Dicūt etiā nōnulli z vacit credit q nullus talis vicij postcqz tēpus mortalis vite xpī qō ad annos xxxiij. extendit in b scelere pseuerās excesserit nisi speciali gra redēptoris poterit liberari q ex eo ptz q octogenarijs z cento generūs isto crimie inueniunt sepe irretiti qbus tpus xpī qz vite morū disciplia fuit: z iō illo spreto vir vn cqz sine difficultate pmaxia ab b scelere continebit: sed z q ordo sit inter eos etiam ad officia exteriora q ad ipugnatiōes demōstrāt eoꝝ nomia. Nā licz vnū z idē nomē. s. dyabolus multipl'r exp̄mat in scpturis z b ꝓpter diuersas eoꝝ ꝓprietates. Tū his immūdis oꝝbꝰ vnꝰ pside re in scpturis tradit: sīc etiā z certz alijs vitijs. Est em̄ vsus scpture et locutiōis quemlibet immūdū spm̄ noiare dyabolū a dya qō est duo et bolus qō est morsellus. qz duo occidit. s. corpꝰ z aiam. z fm̄ etimologiā lz grece interptat dyabolꝰ clausus ergaſculo. z b sibi ꝙuenit cū nō pmittit sibi nocere cqtū vellet. Vel dyabolus q̄si defluēs. q defluxit. i. corruit spāliter z localiter. Nomiat etiā demon. i. sapiēs sup sanguinez vel sanguineus. s. sup pctā q sitit et ꝓcurat triplici scia q viget. s. subtilitate nature exprientia tpoꝝ z reuelatiōe bonoꝝ spiritū. Noiat etiaz belial qō interptat absqz iugo vel absqz dñio qz pro posse pugnat cōtra eū cui deberet eē sbiectus Vocat etiā beelzebub qō interptat vir muscaꝝ. i. aniaꝝ peccātiū q relique rūt verū spōsuz xpm̄. Jtē sathanas. i. aduersariꝰ. Vñ. j. Pe. ij. Aduersarius vī dyabolus circūit ꝛc. Jtē ve

hemoth.i.bestia. q; facit boies bestiales. Ipse tñ demon fornicatiõis t pnceps illius spurcicij dr asmodeus.qõ interpt̃ factura iudicij.qa ꝓpter hmõi viciũ factũ fuit terribile iudiciũ sup sodomã t q̃tuor alijs ciuitatib⁹.Sic̃ t demon supbie dr leuiathan.qõ interpt̃ additamentũ eor̃.q; t lucifer tentans pmos parẽtes de supbia:pmisit eis additamentũ diuinitatis.De quo t per Esaiã dñs.Visitabo sup leuiathan serpentẽ veterẽ t tortuosum.et demon auaricie t diuitiaꝝ dr mãmona.Quẽ t ꝓps i euãgelio expressit. Math.vj.Nõ potestis deo seruire ꝛc̃.Ad argumẽta.ad pmũ q; q; bonũ põt inueniri sine malo. ꝫ maluz nunq̃ inuenit sine bono.q; fundat sup creaturã q̃ in se bona est. Et iõ demones inq̃tuz hñt naturã bonã ordinati sunt i naturalib⁹ t in eor̃ actiõibus.Ad illud Iob.x.põt dici q; demões ad exercitũ deputati nõ sunt i inferno.ꝫ isto aere caliginoso Vñ ẽ hñt ordinẽ int se quez tũc in inferno nõ hẽbunt. Vel etiam dici põt q; etiã iã oĩs ordo in eis cessat: q̃ ad ipam btitudinẽ conseq̃ndã:cũ a tali ordine irrecupabiliter ceciderũt. Et dici p̃t q; etiã i inferno erit int eos ordo ptãtis t penaꝝ afflictionis inq̃tũ aliq̃ ad affligendũ alias deputabunt t nõ alij. Sed ẽ ordo magis erit a deo q̃ ab ipis sic̃ etiaz t eor̃ tormẽta. Ad terciũ cũ dr q; superiores demones.q; magis peccauerũt t magz puniunt etiã bis actibus imundis amplius deberẽt inssistere.Rñdetur. qa culpa ordinat penã t nõ p nature actũ seu opationẽ.iõ nõ insistunt illis immũdicijs ꝓpter nobilitatẽ nature non ꝓpter eor̃ culpã aut penã. Et lz oĉs sint spũs impuri t ad nocendũ cupidi tñ vnus amplius altero inq̃tuz potiora naturalia sunt obtenebrata. Ad quartũ dicit q; est cõcordia int demones nõ amicicie ꝫ nequicie ex qua boies odiũt t dei iusticie repugnat q̃tuz pñt. Talis em̃ cõcordia inter impios repit:vt eis se adiungãt t subijciãt ad ꝓpriã nequiciam exequendã q̃s potiores viribus vident. Ad quintũ licz carceralis mãcipatio oĩbus equaliter deputet iã in aere t post in inferno.nõ tñ ex ẽ naturalia in eis sunt eq̃liter ad eq̃les penas t officia eq̃lia ordinata. imo q̃to sunt nobiliores in natura t potiores i officio. tãto etiã grauiori subiecti tormẽto. Vñ Sap.vj. Potẽtes potenr̃ tormẽta patienr̃.

Est ergo questio sup influtenias corpoꝝ celestium in q̃ tres alij errores reprobant.t q̃ est quinta in ordine.

Sz ꝓ ampliori pmissoꝝ declaratione etiã obuiãdũ q̃buscũq; ptensis obiectiõibus.Queritur de maleficoꝝ opibus q̃ ad q̃ntuplicẽ cãm.q̃ttuor ex illis reprobãdo ex q̃bus influere nõ põt. quintã vo cõcludẽdo.s.virtutẽ intellectiuã ex qua fluere hñt q̃ et licz bona sit fm naturam,est tñ mala fm volũtatẽ.q̃ttuor aũt cause reprobant ꝰ illos q̃ aut maleficas aut eoꝝ opa eẽ negãt.t sunt corporũ celestiũ influentie.illoꝝ corporũ t orbiũ motores mouẽtia hoim.excrescens malicia.t imagniũ ac caracterũ t verborũ efficacia.

Aposstit quo-

quo mõ catholice cẽseri q; origo t multiplicatio maleñ

cor operū ꝓcesserit ex influentijs corpor celestiū seu ex supabūdanti malicia hoīm ⁊ nō ex spurcitijs incubor ⁊ succubor demonū. ⁊ videtur q ex ꝓpria malicia. Nā aug. in li. lxxxiij. q. dicit q ad homis voluntatē cā deprauatōnis eius redit siue aliq̄ siue nullo suadente deprauata sit. Sed malefic⁹ deprauat ꝓ pctm̄. ergo cā illius nō ē diabolus ꝛ volūtas hūana. Ad idē dicit de lib. arbi. q q̄libet est causa sue malicie. q̄ō etiā ꝓbat rōne. Pctm̄ hois ex li. arbi. ꝓcedit. ꝛ diabol⁹ nō potest li. ar. mouere. ꝟ ei libertati repugnaret. ergo diabolus nō pōt esse causa. nec illius cuiuscunq̄ alteri⁹ peccati. Preterea i li. de eccliasticis dogmatib⁹ ōr. Nō oēs cogitationes nr̄e male a diabolo excitātur ꝛ aliquotiēs ex nr̄i arbitrij motu emergunt. Demū q ex influētijs corporū celestiū possint oriri ⁊ ñ a demonibus ꝓbat. Sic̄ ois multitudo reducitur ad vnū. ita oē multiformē reducit in aliq̄d vniformē ꝓncipiū. sed actus hūani sūt varij ⁊ multiformes tā ad vicia q̄ ad v̄tutes. g̃ videtur q reducant i aliqua ꝓncipia vniformit̄ mota ⁊ mouētia. Sz talia nō possunt assignari nisi ex motib⁹ celestiū. q̄ sūt vniformes g̃ illa corpa sūt taliū actōnū cause. Preterea. si celestia corpa ñ eēnt hūanor actuū ad v̄tutes ⁊ vicia cause. astrologi nō adeo frequēter v̄a ꝓdicarēt ō bellor euētib⁹ ⁊ alijs hūanis actibus. sūt g̃ aliq̄ mō cā. Preterea corpora celestia mouētur a substantijs spūalib⁹ ſm theologos ⁊ phos oēs Sz illi spūs sūt superiores aiab⁹ nr̄is sicut ⁊ corpa celestia corpib⁹ nr̄is g̃ ambo. insiſt hūt imꝓimere in aiam et corpus hois ad causandā q̄scunq̄ actus hūanos. Preterea corpa celestia pūt imꝓimere in ipos demones ad causandū certa maleficia. ergo a fortiori in ipos hoies. Assumptum ꝓbatur ex trib⁹. Nā certi homines q̄ lunatici infestant a demonib⁹ plus vno tpe q̄ alio quod nō faceret ꝛ potius oi tpe molestaret nisi in certis lunatōib⁹ etiā ipis demones inq̄etaret ad iferēdū hmōi ꝓbatur etiā ex nigromāticis q̄ certas ꝓstellatōes obseruant ad inuocandū demones q nō facerent nisi scirent illos demones corpib⁹ celebus esse subiectos. Probat etiam ex illo q demones ſm aug. in. x. de ci. dei. q̄busdā corpib⁹ inferioribus arcētur. s. herbis. lapidib⁹. animantib⁹ ⁊ sonis q̄busdam certis ⁊ vocibus ⁊ figurationib⁹. ꝛ cū corpa celestia sint v̄tuosiora q̄ corpa inferiora. Jō mīr tomagis actōib⁹ corporū celestiū. Et item ampli⁹ malefici sbij ciunt vt eor opa ex influentijs illorum corpor ⁊ nō ex assistentia spirituū malor ꝓuenīat. Fortificat argumētū. ex. j. Reg. c. xvj. vbi saul q̄ vexabat a demōe alleuiabat q̄n dauid cytherā pcutiebat corā eo ⁊ q recedebat spūs mal⁹. Sz ꝓtra. Jm possibile est effectū sine causa sua ꝓducere. sed opera maleficorum sunt talia q nō possunt nisi opere demonum fieri. patet ex descriptiōe operum maleficor. ex Jsido. libro. viij ethimo. Malefici dicuntur ob magnitudinem facinorum. Hi enī elementa concutiunt mētes hominū turbant ⁊ absq̄ vllo veneni haustu sola vi carminū animas interimūt ⁊c. Huiusmodi autez effectus non possunt ex influentijs corporū cele-

stiū mediāte homine causari. Preterea pbs in ethi. Difficile inquirit quid sit pncipiū opationis in ania Et ostēdit q oportet esse aliquod extriseciū. Ome ei qđ incipit de nouo habet aliquaz cām. Incipit eni homo opari qz vult. Incipit autem velle. qz pconciliatur. si aūt pconciliatur ppter aliquod cōciliū pcedēs aūt ergo est pcedere in infinitum. aut oportet ponere aliquod pncipiū extrinsecū qđ pmo mouet hominē ad cōciliandū nisi forte aliqs dicat q hoc est a fortuna ex quo sequeretur oms actus humanos esse fortuitos. quod est absurdū. Pncipiū ergo in bonis ad bona dic eē deū q nō est cā pcti. In malis aūt cū homo incipit agere vellez concilari ad peccādum oportet q huiº etiā sit aliqua cā extriseca. z nō potest esse alia nisi diabolus pertim i maleficis vt supra patuit. qz corpº celeste nō potest ad talesactº ifluere. ergo patet veritas. Preterea cuiº potestati subiacet motiuū. eiº potestati sbiacet z motº q a motiuo causatur. Motiuū autē voluntatis est aliquid apprehensum p sensuz vel intellectuz quoz vtrūqz sbiacet potestati diaboli. Dicit ei Augustinº in libro. lxxxviij. q. Serpit hoc malum scilicet quod est a diabolo per omnes additus sensuales. dat se eē figuris accōmodat se coloribus adheret sonis latet in ira z in fallacia sermonis. odoribus se subijcit saporibus. z quibusdaz nebulis implet omnes meatus intelligentie. ergo videtur q in potestate diaboli ē mouere volūtatē q est directe causa peccati. Preterea oīe qđ se habet ad vtrumlibet indiget aliquo determinante ad hoc q exeat in actū sed liarbi. hois ad vtrūlibet se habet .s. ad bonū z malū. ergo ad hoc q exeat in actū pcti indiget q ab aliquo determinatur ad maluz. Maxime aūt hoc videt fieri a diabolo presertim in operibus maleficoz cū eius volūtas est determinata ad malum ergo videt q mala volūtas diaboli ē cā male volūtatis pcipue in maleficis z pōt fortificari rō p hoc q sic bonus angelº se hz ad bonū. ita malus angelº ad malū. Sz ille reducit hoies ad bonū. ergo iste est ad malū. est eni dic dyonisius lex diuinitatis imobiliter stabilita vt yma a sūmis pficiāt. Rūsio. qz qstio q ad originē maleficoz operū fundatur. sup influentiā luminariū celestiuz ostēditur p reprobationē triū erroū q hoc asserere conātur. s. planetaz rioz genetaliacoz z fataliū ordinē ponētiū p nō esse possibile quo ad primū. Nā si querit an ex impssione luminariū celestiū causetur i hominibus viciū maleficoz tunc ad diuersitatē moz attendēdo z veritatē fidei saluādo oportet sb distinctōe dicere videlicet q mores hominū a sideribus causari: potest intelligi dupl'r. Aut necessario z sufficienter. Aut dispositiue z exigenter Si dicat pmo mō tūc nō solū ē falsum immo hereticū. eo q cristiane religioni adeo repugnat q etiā veritas fidei in tali erroze saluari non pōt. Ratio. Dum eni ponit omnia a siderib⁹ necessario euenire. tā tollit meritū z p consequēs demeritū Tollit z gratiā z pseqēs gloriam. Tum quia honestas morum p hūc errozem preiudiciū patitur dū culpa peccātis in sydera refundit licē

tia maleficiēdi sine reprehensione cō
ceditur. et homo ad orandū et colen
dum sydera incuruat. Si aūt dicat
mores hominū a dispositōib⁹ syde
rū variari dispositiue et pingenter
sic pōt hre vitatem q nec rōi nec fi
dei repugnat. Planū em ē q dispo
sitio corpis varia multū facit ad va
riationem affectionū et mor anie.
vt plurimū em aia cōplexiones cor
poris imitat. vt ōz in sex principijs.
Vnde et colerici sūt iracūdi. et san
guinei sūt benigni. et melancolici st
inuidi. flegmatici pigri. hoc autem
nō est necessario. ania eni dominat
suo corpi et maxime qñ est adiuta p
gram. Multos eni videm⁹ colerī
cos mānsuetos et melancolicos beni
gnos. Quonīā ergo vtus corporū
celestiū opatur admixtionē et quali
tatē cōplexionū. Hinc ē q p conse
quēs quodāmō opat ad qualitatē
morū valde tū de longinq. Plus ei
facit ad qualitatē cplexionis vtus
nature inferioris q virtus syderis.
Vñ aug. v. de ci. dei. in solutōe cu
iusdā questionis de duob⁹ frib⁹ q si
mul infirmabātur et curabant: cum
quereba vñ hoc esset magis cōmē
dat rōnem ypocratis q astronimi.
Ypocras eni rndit q b erat ppt siti
tudinē cōplexionis. et astronomus
rndit q erat ppter idēptitatē cōstel
lationis. Meli⁹ eni rndit phisicus
qr cām reddit magis ppriā et magz
ppinquā. Sic ergo dicēdū q impī
siones syderū aliquo mō disponūt
ad malicīā malefic or siquidem ali
qua influentia in eor corporibus p
dominatur potius ad hmōi nephā
da q ad alia opera quecunq vitio
sa seu vtuosa. q tamē dispositio nō
debet dici necessaria proxima et suffi
ciens. sed remota et pingens. Hec
valet si quis obiceret pbm li. de p
prietatibus elemētor. vbi dicit q
regna vacua facta sūt et terre depo
pulate apud cōiunctionē iouis et sa
turni arguēdo quasi: qr talia ex lib.
arbi. dependebant hominū ergo etī
am influentie luminariū sup li. ar.
haberēt efficaciā. Respondet eni q
philosophus p hoc dictū non vult
innuere q homies illi nō poterant
resistere illius influētie constellati
onis ad dissensionē inclinantis. sed
quia noluerūt quia sicut ptholome⁹
in almagesti. Sapiēs homo dñabi
tur astris. cui ei piunctio iouis et
saturni eo q saturn⁹ hz influentiaz
melencolicā et malā et iupiter valde
bonā possit ad rixam vel discordiaz
hoies inclinare. illi tñ inclinatōi ho
mines p libertatē arbitrij pūt resi
stere et valde facil'r cū adiutorio gra
tie dei. nec iter valet si qs obiceret
dictū damasce. li. ij. c. vj. vbi dic con
stituunt multoties comete et signa
quedā mortis regū. Respōdet ei q
etiā sequendo opinionē Dama s. q
fuit vt patet in p dicto libro prarie
opinionis vie philosophice siue nō
nihil p hoc cōcludit quo ad necessi
tatē actuū humanor. opinatur em
Dama. q cometa nec naturalit ge
neratur nec ē vna de stellis in firma
mēto positis. vnde nec eius signifi
catio est naturalis nec influentia
Dicit eni q comete nō sunt ex his
que a principio genita sūt astra. sed
dīna iussione fm ip m tps pstituū
tur et rursus dissoluūt Hec dama.
Prenūciat āt de⁹ p tale signū mor
tē regis magis q alior tū qr ē psona
cōis tū qr pōt ex hoc oriri turba
tio regni. de cui⁹ custodia magis sol

lcitant angeli ꝓpter cõe bonũ quo rũ etiã ministerio⁊ generãt ⁊ dissol uũtur. Sz nec phoꝝ opinio obstat qui dicũt ꝙ stella cometa sit impssio calida ⁊ sicca generata in supio ri ꝑte aeris ꝓpe ignẽ. ex cui⁹ vapo re calido ⁊ sicco globus illi⁹ vapo ris adunatus apparet coꝝpus stelle partes aũt illius vaporis discõtinu ate circa illũ ⁊ longũ ꝓtense in suis extremitatibus illi globo cõiuncte sunt q̃si eius come. ⁊ fm hanc posi tionẽ signific̃at ⁊ causat nõ ꝙ se ꝯ ꝙ accidẽs mortalitatẽ ꝓuenientẽ ex i firmitatib⁹ calidis ⁊ siccis. Et qꝝ vt plurimũ diuites nutriũtur calidis ⁊ siccis. Ideo illo ꝛpe multi diuites moriunt inter quos moꝛs regum ⁊ pncipũ ẽ magis notabilis: ⁊ h̃ po sitio nec distat a ꝓpositione Dama. si quis bene ꝓsiderat. nisi q̃ ad opa tionẽ ⁊ coopationẽ angeli quã nec phi excludere possunt ĩmo vbi va poꝛes nũq̃ in sua siccitate ⁊ calidi tate ad generãdũ cometã ꝓcurreret adhuc opatõe angeli sepe cõcurre re hñt causis ꝓdictis sicut ⁊ stella q̃ sancti Thome doctoꝛis transitum indicauit que vtiq̃ nõ ex superis in firmamẽto positis ꝓsiliit ꝯ opati one angeli ex materia aliqua ꝓpia cente formata ⁊ officio pacto iterũ resoluta fuit. Vnõ videmus ꝙ fm quãcũq̃ istaꝝ opionũ nullũ penit⁹ hñt celi ꝓluminaria sup li.ar.dñium Unde nec ꝓsequẽter sup maliciam et moꝛes hoim. Nota ĩsuper quare astronomi vt sepius vera ꝓdicunt ⁊ ꝙ eoꝝ iudicia vt plurimum sup vnam ꝓuinciam aut gentẽ vni us terre eueniunt. Huius rõ est. qꝝ ei sua iudicia sumũt ex astris q̃ etiã hñt maioꝛẽ ĩfluẽtiã capiẽdo ꝓba babilio ꝛẽ nõ necessitatẽ in actibus tam ne kure q̃ volũtaris ⁊ in actib⁹ hominũ generalib⁹ sicut vni⁹ gẽtis vel ꝓuincie q̃ in ꝑticularibus vni⁹ ꝓsone. qꝝ maioꝛ effectus stellaꝝ im primit in totã vnã gentẽ q̃ in vnuz hoiem. ⁊ qꝝ maioꝛ pars gẽtis vni⁹ magis sequit affect⁹ naturales coꝛ poris q̃ vn⁹ singularis homo. ſõ ⁊c ꝙ hoc ĩcidentaliꝛ ẽ tactũ. Secũda via ꝙ quã ꝓfata nra catholica asser tio declarat est ꝙ reꝓbatõnẽ erro rũ genitaliacoꝝ ⁊ deã fortune colẽ tium mathematicoꝝ. De qb⁹ Isi. viij. ethi. c. ix. genetaliaci dicũt ꝓ pter natalitũ ꝓsideratione sideruꝫ qui vulgo mathematici dicũt. Fo rtuna vo vt ibidẽ dicit. c. ij. a fortui tis nomẽ habere ꝛ q̃si deã quãdaz res hũanas varijs casib⁹ ⁊ fortui tis illudentẽ. Vñ ⁊ cecã appellant eo ꝙ passim i q̃libet incurrẽs sine vllo examine meritoꝝ ⁊ ad bonos ⁊ ad malos venit. hec Isi. Sz ta lẽ deã credere aut ꝙ lesiões in coꝛ pib⁹ ⁊ creaturis q̃ ex maleficoꝝ opi bus inferunt nõ ab ipis maleficis ꝯ ab ipa dea fortune ꝓuenirẽt. sicut ẽ ydolatria. ita ⁊ asserẽ maleficas ipas ad h̃ eẽ natas vt talia ꝙ eas i mũdo exerceri possint sit ꝛ a fiõ alienũ exi stit ĩmo ⁊ a cõi phoꝝ traditõe si cui placet inspiciat doctoꝛẽ sctm̃. li. iij. sũme fidei ꝯ gẽtiles. q. lxxxvij. ⁊ se quẽtib⁹. ⁊ inueniet pba. licet h̃ vni cũ ꝓpt eos q̃ fortassis copiã libꝛoꝝ nõ hñt nõ videt obmittẽdũ. ꝙ qꝝ in hoie tria sit vt ibi notat q̃ a trib⁹ ce lestib⁹ causis dirigũt. volũtat⁊ act⁹ itellect⁹ act⁹ ⁊ coꝝporis actus q̃rũ pncipiũ a deo tm̃ ⁊ imediate. secũ dũ ab angelo. ⁊ ltiũ a celesti coꝛpe dirigit. Nã electõ est volũtatis ĩme

dlake a deo ī bonis opib⁹ dirigunt. dicēte scptura ꝓuerb. xxj. Cor regis supple: qđ maiori potētia videl posse resistere eo mīn⁹ alij nō possunt: qz in manu dñi z quocūqz voluerit inclinabit illud. Et apls. Deus est q̄ operatur ī nobis velle z pficere pro bona volūtate. Cognitio vo humana intellectiua a deo mediātib⁹ angelis ordinat. Ea vo q̄ ad corpalia ptinēt siue sint exteriora siue interiora ī vsum hois venientia a deo mediātib⁹ angelis z celestib⁹ corpib⁹ dispēsant Dicit em̄ btūs Dyonisi⁹ iij. de diuinis noi. q corpa celestia sunt cause eox q̄ in h̄ mundo fiunt nō tm̄ necessitatē inferētia. Et cum hō sit ordinat⁹ fm corp⁹ sub corpibus celestib⁹. fm intellectū vo sub angelis. fm voluntatē aūt sub deo pōt cōtingere q hō spreta inspiratione dei ad bonū z illumiatiōe boni angeli ducat affectiōe corpali ad ea ad q̄ influētia lumiariū celi iclināt: vt z sic tā volūtas q̄z intellect⁹ malicia z errorib⁹ inuoluant. Nō ē autē possibile hmōi errorib⁹ q̄bus malefici irretiti sunt ex influētijs lumiariū celi inuolui licet ad fundēdū sanguinē vl furta aut latrocinia vl etiā incōtinētias pessimas ꝓpetrare possit q̄s ex illis inclinari sīc etiam ad alia q̄dam naturalia Etiā vt Guil. in de vniuerso dīc. Oz p experientiā hī si meretrix nitit plantare oliuā nō efficit fructifera q̄ tm̄ p castam plantata fructifera efficit. Et aliqs etiā medicus ī sanādo. z agricola in plantando. z miles in expugnando aliqua ex impssione celestī corporis efficiūt q̄ alij etiā easdem artes habētes efficere nō possunt. Tercia via sumit ex reprobatiōe falsitū effectuū. Ubi notanduz q̄ falsū esse aliquid vno modo catholice asserit. Alio modo asserere est oīno hereticū. Si em̄ fatū estimetur esse fm estimationē quorundā gentiliū z etiam quorundā mathematicorū qui putabāt q̄ ex vi positionis syderū causarent infallibiliter diuersitas morū. ita q̄ talis efficeretur ne cessario maleficus vl virtuosus in moribus quia talē eū esse causaret vis q̄ in dispositiōe siderū sub qua talis vel conceptus vel natus esset cōprehēderet. Et istam vim vocauerūt noie fati. Sz ḋa ista opinio nō tm̄ est falsa: immo heretica et oīno detestanda ꝓpter incōtinentia q̄ necessario sequerent. vt supra tactum est circa reprobationē ꝑmi erroris. quia videlicz tolleret ratio meriti z demeriti: imo gratie z gl̄ie. z q̄ de⁹ malorū nostrox auctor eēt z plura alia. Ꝯ fatū sic oīno refutat. ḋa nihil est. fm quē acceptiōz etiā Bre. dīc in omel. epiph. Absit a fidelibus cordib⁹ vt fatū eē aliqd dicāt: z licz h̄ opinio videat eadē eē cū ꝓpria q̄ē planetarioz. z h̄ ꝓpter eadē incōuenientia q̄ vtrobiqz cernunt. tū sūt diuerse q̄ntū inter se diuersificantur vis siderū z influxus gnālis septez planetax Si aūt estimet fatū esse fm q̄ndā dispositionē siue ordinatiōz cāx scōax ad ꝓducēdū effect⁹ diuinit⁹ ꝓuisos. Hoc mō fatū vere est aliqd eo q̄ prouidētia dei p causas medias exequit suos effectus. In illis vicz q̄ scōis cauſ sbdunt lz in alijs nō vt ē creatio. aiax gl̄ificatio: z gr̄e collatio. Licz etiaz angeli ad gr̄e infusionē cooperari pūt intellectū z voluntatis capacitatē illuminādo z dispōendo. z sic quedaz

ordinatio effectuū vna ⁊ eadē dicit̄ ꝓuidentia ⁊ etiā fatū. Si enī ꝓsideratur vt est i deo sic dr ꝓuidētia: si aūt fm q ē in causis medijs ordinatis a deo ad effectus aliq̄s ꝓducendos sic hz rōz fati. Et h̄ mō Boetius loquēs de fato. iiij. de ꝓso. dic̄. Fatū ē reb⁹ mobilib⁹ inhērēs dispositio p quā prouidētia suis q̄q̄ nectit ordinib⁹. Sz tñ scti doctores h̄ nomine vti recusauerūt ꝓpter eos qui illud ad vim positiōis sidex retorquebāt. vñ aug. v. de ci. dei. Si propterea q̄sq̄ res humanas fato tribuit. qz ipam dei volūtatē vl̄ potestatē fatū vocat sniam teneat ⁊ linguā corrigat. Patet etiaz ex premissis tacita rñsio ad questionē an oia fato subdāt. ⁊ an etiā maleficoz opa illi subdant. Quia si fatū dr ordinatio causaz secūdaz ad effect⁹ diuinitus prouisoz. i. vbi deus disposuit p causas secūdas producē effectus tales. sic inq̄ subdūt fato. i. h̄ dunt causis scōis. sic a deo ordinatis vt sūt influentie corpoz celestium. Ea vo q̄ immediate a deo fiūt vt est creatio rerū. glorificatio substātiarū spūaliū ⁊ alia hmōi nō sb̄dunt. Et h̄ est q̄d dicit Boet⁹ vbi supra q ea q̄ sūt ꝑme deitati ꝓpinq̄ fatalis ordinis mobilitatē excedūt Unde maleficoz opa qz nō subsunt scōis causis cū talia ꝑter cursuz cōmunē ⁊ ordinē nature eueniūt. Jō nec fato q̄ causis aliis quo ad eoz originē necessario subdunt.

Insequēt̄ q nec hmōi maleficoz opa possint oīri aut causari a sb̄stātijs sepatis q̄ sūt motores orbiū seu corpoz celestiū. cui⁹ opinionis fuit Auicē. ⁊ sui seq̄ces hac rōe moti. qz enī substantie ille sepate altioris sūt vtutis aīa bus nr̄is ⁊ ab ipa ania interdū cuz fuerit in sua imaginatione ad solaz quandā apprehensionē interioꝛem circa aliq̄d extrinsecū imutat̄ corp⁹ ꝓpriū. interdū etiā alienū seu extrinsecū. vbi gra. Aliq̄s ambulās supra trabē i alto positā cadit de facili. qz imaginat̄ casum ex timoꝛe. nō aut̄ caderet si esset trabes illa posita super terrā vbi casum timere nō posset. Jta ad solā apprehensionē anie incalescit corp⁹ vt in cōcupiscētib⁹ vel iratis. aut etiā infrigidat̄ sicut i timētibus. pōt etiā imutari ad aliquā egritudinē puta febrē vel lepraā ex fozti imaginatōe ⁊ apprehēsione ad tales egritudines. ⁊ sic̄ circa coꝛpus ꝓpriū ⁊ circa alienū vt illō imutet̄ ad sanitatē vel egritudinem et h̄ ponit cāz etiā fascinatōis de q̄ supius tactū ē. Et qz sec̄m istā positionē effectus maleficarū haberēt reduci ad motoꝛes orbiū licet non ꝑcise ad ipa coꝛpa celestia. Jdeo vltra illa q̄ ibi tacta sūt. Dicamus ad huc q talia sic ꝓtigere ē impossibile. qz cū motoꝛes orbiū sint substantie intellectuales ⁊ bone nō taz fm naturā q̄ ⁊ fm voluntatē q̄ō patet ex eaꝛ opationib⁹ ad bonū totius vniuersi. Jlla aūt creatura cui⁹ope magice opationes fiunt. ⁊ si sit bona fm naturā non tñ pōt esse bona sec̄m volūtatem. Jdeo nō pōt esse idem iudiciū de ambab⁹ substātijs Et q nō potest esse bona fm voluntatē ꝓbatur. Nā ꝑstare patrocinium aliq̄bus in his q̄ sūt ꝓtraria virtuti nō est alicui⁹ intellectus bñ dispositi. talia aūt fiūt i hmōi opatōibus maleficoz. fiūt ei vt in sc̄da pte opis patebit ꝓlima homicidia fozt

cationes, pueroꝝ ⁊ iumẽtoꝝ occisiones ⁊ alia maleficia ꝓcurant vnō vtentes his artibus malefici a maleficiendo vocant. nō est ergo bene dispositā scōm vtutē talis intellectualis natura cui⁹ auxilio hmōi artes maleficaꝝ innitūtur. licet sit bona fm naturā. qz hz esse ⁊ illud oia appetūt vt cuilibet intuēti pz. Itez nō est intellectus bñ dispositi famulārē esse sceleratis ⁊ eis patrocinium exhibere ⁊ nō quibusdā virtuosis. Hui⁹ aūt opibus maleficoꝝ vtunt hoīes sceleratī qz a fructibus eoꝝ cognoscūtur. Auxilio aūt substantiaꝝ orbes mouētiū. in bonum quelibet creatura inclinatur a natura. licet corrūpatur p accidens sepe ergo ille substantie nō pñt esse originalis cā maleficaꝝ: Preterea itellectus bene dispositi ē reducere homines in ea q̄ sūt homini ꝓpria bona que quidē sunt bona rōis. abducere ergo ab istis ⁊ ptrahere ad alia minima bona ē intellectus indecenter dispositi. Per hui⁹ autem artes nō adipiscuntur homines aliquem profectum in bonis rōis que sunt scientie ⁊ vtutes sed in quibusdam minimis vt sūt deprehensiones et exercitia latronum ⁊ mille nocumẽtoꝝ. ergo orīgo nō ē a substantijs separatis sed ab aliqua alia virtute non bene dispositā scōm virtutem. Preterea nō est bene dispositus fm intellectū qui p aliqua scelera commissa ꝓuocatur ad auxiliū alicui ferendum. Hoc autē fit in istis artibus maleficoꝝ. nā vt patebit i executōe haꝝ fidē abnegant innocentes pueros occidūt. Substantie ei separate que sūt orbium motores: ꝓpter suam bonitatem non his maleficijs auxiliū prestant. Concludēdo q hmōi artes sicut nō pñt a corporibus celestib⁹ ita nec ab eoꝝ motoribus oīri. ⁊ cū necesse hñt oīri ex aliq̄ vtute alicui creature collate et illa etiā nō pōt esse bona scōz voluntatē licet sit bona fm naturam. et hmōi creature sint ipī demones relinquit q eoꝝ virtute hmōi fiant nisi fortassis adhuc obstat friuola estimatio q ex hoīm malicia cōcurrēte sup maleficoꝝ verba cōminatoria ⁊ imagines repositas ad certum locū vtute quadā stellarū seq̄rent. vt verbi gra. q̄ maleficus diceret imaginē aliquā reponēdo. facīā te cecā aut claudā ⁊ ꝫ eueniret. Tūc ideo eueniret q talis a sua natiuitate ex vtute stellaꝝ sortirēt p ceteris hoībus talē vtutē. quātumcūq; alij talia vba ꝓferrēt ⁊ eēnt instructi p disciplinā ad ꝓferendū adhuc tū efficaces in hmōi operib⁹ esse nō possent. Ad que singula rūdendo declarabitur. Primo q ex malicia hoīm hmōi effect⁹ causari nō possunt. Secundo q nec ex vocib⁹ quoruncunq; hominū cōcurrēte q̄cunq; constellatione etiam ad quascunq; imagines.

Primo q nō ex malicia q̄ntūcūq; humana possint oīri hmōi maleficoꝝ opa sic declarat: Nam malicia hominis siue sit habitualis inquantum quis ex frequentatis actib⁹ acquirit habitum inclinantem ad ꝓpetranduz peccata nō ex ignorantia nec infirmitate. vnde censet peccare ex malicia. Vel sit actualis malicia q̄ dicitur ipa mali electio que etiam ponitur peccatum in spiritumsanctuz nunq̄ potest circa ipm maleficum

tantū efficere q̄ talia opa vt sūt im
mutatiōes elementorum ⁊ lesiōes
circa corpora indifferēter hominuz
et iumentorum absq̄ assistentia ali
cuius altioris virtutis prouenīant
quod declaratur p̄mo ex parte cau
se. secundo ex parte effectus male
ficialis. Nam hoc quod non potest
homo efficere absq̄ malicia puta p
sua naturalia imminuta. min⁹ po
test per ipsa naturalia iam diminu
ta. Patet cū iā sit vt⁹ actiua etiā di
minuta. Sz hō p pctā q̄liter cūq̄ p
malicia cōmissa diminuit in bonis
naturalib⁹. ꝓbat auctoritate ⁊ rō
ne. Nam Dyonisius. iiij. cap̄. de di
ui. nomi. dicit. Malum est effectus
naturalis habitudinis. ⁊ loquit de
malo culpe. Vnde ⁊ nemo nosces
malū opatur illud. quod si operat
ex defectu operatur. Ratio sic. Si
cut se habet bonū gr̄e ad malū na
ture ita se hz malū culpe ad bonum
nature. sed p gratiā diminuitur ma
lum nature vt fomes qui ē inclina
tio ad culpam. ergo per culpā a for
tiori diminuitur bonū nature. Nec
obstatur si dicatur de fascinatione
que interdum procuratur ex inuul
tuatione seu inspectione alicui⁹ ve
tule malicioſe puerum aspicientis
vnde puer immutatur ⁊ fascinatur
quia sicut supra tactum est. hoc tan
tummodo contingere potest circa
pueros propter teneram complexi
onem. Nic autē loquimur de cor
porum quorumcunq̄ hominum et
iumentorum ac etiam elementoruz
ad grandines īmutationes. Si q̄s
velit latius intelligere inspiciet do
ctorem sanctum in quēstionibus de
malo. Utrum peccatū possit corrū
pere totū bonuz nature ⁊c. Ex par
te deniq̄ effectuū maleficialiū de
claratur. nā ex effectib⁹ deuenitur
in cognitionē cause. Vnde sicut il
li effectus quo ad nos q̄ fiunt p̄ter
ordinē nature. create nobis note. q̄
virtutē creature nobis ignote. licet
nō sint ꝓpie miracula sicut illa q̄ fi
unt p̄ter ordinē toti⁹ nature create
qualia ſm potestatē opatur ille q̄ ē
supra omnē ordinem totius nature
create qui est deus benedict⁹. scōm
quā acceptionē dr. Tu es qui facis
mirabilia magna solus. ita ⁊ male
ficiales effectus dicunt miraculosi
inquantū fiunt ab aliqua causa no
bis ignota ⁊ preter ordinez nature
create nobis note. Ex quibus elici
tur q̄ vtus corporalis hois ad hu
iusmodi opa causanda nō se exten
dere potest que semp hoc habet vt
causa cū suo effectu naturali nota
sit naturaliter absq̄ admiratione. ⁊
q̄ effectus maleficiales possunt ali
quo modo dici miracula inquantū
noticiā hūanā excedūt. patet ex se
ipsis cum naturaliter nō fiunt. ptz
et p oēs doctores. preserti Augusti
nū in li. lxxxiij. q. vbi dicit. Q̄ ma
gicis artibus fiunt miracula plerū
q̄ similia illis miraculis que fiunt p
seruos dei. Et iterū in eodem dicit.
Magi faciūt miracula per priua
tos contractus boni xp̄iani per pu
blicam iusticiam mali xp̄iani per si
gna publice iusticie que oia sic de
clarantur. Nam iusticia diuina est
in toto vniuerso sicut lex publica i
ciuitate. Virtus autez creature cu
iuslibet in vniuerso se habet sicut vir
tus alicui⁹ ꝑuate ꝑsone i ciuitate. Jō
bōi xp̄iani iquātū p̄dīnā iusticiā mi
racla faciūt dicūt facē miracla p pu
blicā iusticiā. Mag⁹ āt q̄ opatur ex

pacto inito cum demone: dicit operari per priuatū contractū q; operat per demonē q̄ sua naturali vtute potest facere aliq̄d preter ordinē nature create nobis note p virtutē creature nobis ignote. ⁊ erit miraculū quo ad nos sed nō simpliciter q̄a nō potest operari p̄ter ordinem totius nature create ⁊ p oēs virtutes creaturarū nobis ignotas. Sic em̄ solus deus dicit facere miracula. Juxta illud. Tu es deus q̄ facis mirabilia magna solus. Mali autē xp̄iani faciūt p signa publice iusticie. sicut inuocando nomē xp̄i vel exhibendo aliqua sacramēta. si cui placet inspiciat sanctū Thomā in p̄ma parte. q. cxj. arg. iiij. pōt etiam attendere ea que in secūda pte operis. c. vj. deducent inferius. Conseq̄ter q; nec p voces ⁊ verba concurrente virtute stellarum.

Emū q; nec ex vocibus quorūcunq; hominū concurrente quacūq; constellatiōe sup quascunq; imagines. Nam cum intellectus hois huius dispositionis est q; eius cognitio ex rebus causat cū intelligentē necesse sit fantasmata speculari. Non est eius conditio q; ex sua cōceptione seu intellectuali opatione intrinseca vbi illā solaz per verba exp̄imeret res ab extra habeat causare. aut q; cōceptio intellectus expressa p verba haberēt corpa immutare. Tales em̄ hoies q̄ talē haberent virtutē nō eēnt nobiscū vnius speciei: sed eq̄uoce dicerent hoies. Preterea si dicat q; illa efficiūt p verba cōcurrente virtute stellarū a natiuitate vnde contingit q; p̄ ceteris hoibus dū profe runt verba q; p illa aliquid efficiūt cū tamē alij etiā proferētes eadem nō possent aliquā trāsmutationem efficere. q; virtus stellax a natiuitate eis nō deseruit. Patet ex p̄cedētibus illa esse falsa ex reprobatione triū errorū. planetariorz. genetaliacorū. ⁊ fatalem ordinē ponentium Preterea cū verba exp̄munt mentis conceptuz. ⁊ corpa celestia non possunt imp̄mere intellectū nec etiam eorū motores nisi p se absq; motione corporū celestiū intellectum vellent illuminare ⁊ hoc solūmodo fieret ad opa bona. q; ad mala ppetranda nō illuminat intellectus: ꝫ obumbrat q̄ nō est officiū bonorū spirituū ꝫ malorz. Jō patet q; si verba eorū aliq̄d efficiūt hoc nō est vigore alicuius corpis celestis ꝫ assistentia alicuius vtutis intellectiue que etiā ⁊ si sit bona fm̄ naturā nō tū pōt esse bona scōm voluntatem inc̄tum semp ad malū machinat. ⁊ talis erit dem̄. vt supra ostensuz est. Et q; nec p imagines possint talia efficere q̄si corpa celestia super ipas aliq̄d influerent q; hm̄oi imagines quātumcūq; caracteribus et figuris sint insignite sunt effectus hois operātis per artē. Celestia autē corpora effectus causant naturales cuiusmodi nō sunt effectus maleficorū q̄ dicunt maleficiales. vtpote in malū creaturarū p̄ter consuetū ordinē nature ꝓsilientes: vnde nihil ad propositū. Preterea supra ostensum est etiam q; duplices sunt imagines. astrologice ⁊ magice. q̄ etiā ad bonū aliquod priuatū obtinendū ⁊ nō ad corruptionē ordinātur. Maleficorz aūt imagines sunt oino alterius cū semp ad nocumentū creaturarum ⁊ ex demonū iussu

ad aliquē locū occulte reponunt vt desup ambulātes aut dormiētes ledant vt ipse malefice fateant. vndez ab ipsis demonibus efficiūt q̄dq̄ causant z nō ex corpozū celestiū influentijs. Ad argumēta. Ad pmuz dictū Augustini est intelligendū q̄ causa deprauationis hois redit ad hois voluntatē sicut ad causaz effectum pficientē. que ꝓprie dicit esse causa. nō sic aūt est causa effectuz p mittentē vel disponentē vel cōciliantē aut p̄cipientez quib⁹ modis. s. cōciliatiue. dispositiue. et p̄ceptiue diabolus dī causa peccati z deprauatiōis. Deus autē solūmō pmittit ꝓpter bona. Iuxta Aug. in ench. Dyabolus aūt disponit interi⁹ suggerēdo psuasit interius z exteri⁹ acrius stimulando. Precepit aūt his q̄ ei totalit se subdiderūt vt sūt malefici q̄bus nō est opus interi⁹ instigari ꝫ tm̄ exteriuſ zc̄. Et p hoc etiā ad scōm q̄ quilibz est causa sue malicie directe intelligēdo. z ad pbationes patet eadem resp̄sio. qz licet repugnat libero arbitrio moueri p modū p̄cipiētis. nō aūt p modū disponētis. Ad terciū. Motus ad virtutes aut ad vicia dispositiue passūt causari ab influentijs corpoz celestiū. z capitur motus ꝓ quadā naturali inclinatōne ad virtutes hūanas z vicia. opa aūt maleficoz̄ qz excedūt cōem ordinē nature: ideo illis influētijs sb̄ facere nō possunt. Ad quartū idem parz. qz sunt cause humanoz actuū corpa celestia. ꝫ ista opa nō sunt humanit⁹ adinuēti. Ad quintū q̄ motores orbiū possint imprimere i animas si intelligāt immediate sic imprimūt illuminādo ad bonū z nō ad maleficia vt supra tactū est. Si aūt intelligāt mediate tūc iuxta influētiā corpoz̄ celestiū imprimūt indirecte z dispositiue. Ad sextuz. hoc q̄ demones fm certa augmēta lune hoies vexant contingit ꝓpter duo. Primo q̄dē ad hoc vt infamēt creaturā dei. s. lunā. vt Hiero. z Christ. dicūt. Scōo qz cum nō possint opari nisi mediātib⁹ naturalib⁹ virtutibus. vt ꝫ. dictū est. Ideo cōsiderāt corpoz̄ aptitudines ad effectus inducēdos z qz cerebz̄ est humidissimū oim partiū corpis vt Aresto. dicit z naturales oēs. ideo maxime subijcit opationi lune que ex sua ꝓprietate habet mouere hūores. In cerebzo aūt pficiunt vires aiales. et ideo demōes fm certa augmēta lune turbāt hois fantasiā q̄ cōsiderāt cerebz̄ ad hoc dispositū. Ad aliud q̄ demones aduocati i certis cōstellatiōibus adueniūt. faciūt ꝓpter duo. Primo vt hoies in hunc errorez inducāt q̄ credunt aliq̄ numē esse in stellis Scōo qz cōsiderēt fm aliquas cōstellationes materiā corpalem magis esse dispositā ad effectus ꝓ quibus aduocant. Ad terciū q̄ sicut dic̄ Aug⁹. xxxvj. de ciui. dei Per varia genera lapidū herbaz̄ lignoz̄ animaliū carminū z instrumētoz̄ musicoz̄ demones allicīuntur nō vt aialia cibis sed vt spūs signis inquantū. s. hec eis exhibent in signū diuini honoris cuius ipi sūt cupidi. Tamē qz sepe obijcit q̄ demones possint impediri p herbas z armonias a vexatiōe hoīm vt in argumento allegat de saul p armoniā citharis. Ad nituntur defendere q̄ aliqui possent effectus maleficiales ꝓducere p certas herbas et occultas

causas absq; auxilio demonū tātū modo ex influētia corporū celestiū que plus possūt imprimere i hmōi res corpales ad effectus corporales quā in ipos demones ad pducēdū hmōi effect⁹ maleficiales. Ideo latius cū sit respondēdū est aduertēdum q herbe vl armonie nō possūt sua naturali virtute totaliter excludere vexationez qua diabol⁹ possit hominē vexare si sibi permitteret a deo vel angelis bonis. possūt tamē illam vexationē mitigare t ita parua posset esse vexatio illa q possent eā penitus excludere. ꝛ hoc facerēt nō agendo in ipm demonez cum sit spūs sepatus in quē nō pōt naturaliter agere quodcūq; corpus. ꝛ agēdo in ipsum vexatū a demone. Omnis em causa limitate virtutis pducere pōt effectū intensiorē in materiā dispositam q nō dispositaz. cui t cōsonat illud Phi.ij.de ania. Actus actiuorū sunt in patiēte pdispositō. Demon aūt est agens limitate virtutis. ergo vexationē intensiorē facere pōt dyabolus in hoie dispositō ad illā vexationē siue ad illō ad qō dyabolus intendit adducere q̄ i hoie dispositionis cōtrarie. Puta dyabolus pōt vexare intēsius passione melancolica hoiem dispositum ad illā q̄ hoiem cōtrarie dispositionis. Certū est aūt q herbe t armonie multū possunt imutare dispositionē corporis. t ex ꝓsequti motus sensualitatis. hoc patet de herbis cum quedā inclināt ad leticiā quedaz ad tristiciā. t sic de alijs. Hoc etiā ptz de armonijs per phm. viij. Politi. vbi vult q diuerse armonie habent ꝓuocare diuersas passiōes in hoie Hoc etiā refert Boetius in musica sua. Et auctor de ortu scientiarū vbi loquens de vtilitate musice dicit q valet ad curandū vel alleuiandū diuersas infirmitates. Et ita patē pōt q ceteris paribus fit vexatio debilior. Nō autez video quō herbe vel armonie possint in homie dispositionē aliquā causare ꝓpter quā homo nullo mō posset a demone vexari si tamen pmitteret. quia dyabol⁹ mouendo solū motu locali vapores et ipsos spūs inordinato motu posset hominē multū vexare. Herbe autez vel armonie nullā dispositionē causare possent in homine sua naturali virtute per quā ꝓhibet demon pdictam cōmotionē facere. Contingit tamē q̄q; q dyabolo nō pmittitur hominē vexare nisi vexatione ita q ua q per aliquā fortē dispositionez ad cōtrariū tolleret totaliter. t tūc aliq herbe vel armonie possent corpus homis ita ad cōtrariū dispone re q illa vexatio totaliter amoueret verbi gratia. Dyabolus q̄q; posz hominē vexare vexatōe tristicie ita debiliter q p aliquas herbas vel armonias que haberēt causare dilatationē t diffusionē spirituū qui sunt motus ꝓtrarij tristicie totaliter amoueret illa tristicia. Qz aūt Aug. lib.ij.de doctri.christi. cōdemnat ligaturas t quedā alia de quibus ibi diffusius scribit hoc attribuēs arti magice. hoc est q̄tuz ad illud q nō possunt ex sua naturali virtute. qō patet ex hoc q dicit sic. Ad hoc genus pertinent omnes ligature atq; remedia que medicorū ꝓdemnat disciplina. In quo satis patz q illa cōdemnat quantuz ad vsum respectu cuius nō habent aliquā efficaciā ex sua naturali virtute. Quantū autez

ad illud qō. j. Regū cap. xvj. habet Saul qui vexabat a demone alleuiabat quādo dauid citharā pcutiebat cora eo & q spūs malus recedebat &c. Sciendū q bene verū est q tactū cythare virtute naturali illius armonie alleuiabat aliquātulū afflictio saulis inquātum illa armonia aliqliter dulcorabat appetitum eius per auditū per quā dulcoratio nem reddebat minus aptus ad illā vexationē Sed q spūs malus recederet quando dauid cytharisabat ꝑ erat ꝓpter vim crucis quod satis expresse dicit in glosa vbi sic dicitur. Erat dauid in canticis musicis eruditus diuersorū sonorū rationabilis moderatusq cōcentus vnitatez essentie significat quevarijs modis quotidie resonat. Dauid malignū spiritū in cythara cōpescuit. nō qa tanta esset vis in cythara. sed in signo crucis qui in ligno crucis & cordarū extensione id est venarū gerebat que tā tūc demones effugebat.

Sequit quo ad ipsas maleficas demonib⁹ se subijcientibus. Et est sexta quo ad questionē & secundum membrum.

Ro tercia et

p ānexa difficultate quo ad ipsas maleficas demonib⁹ se subijciētibus plura super moduz aggrediendi huiusmodi spurcitias possunt difficultari. Primo ex parte demonis & corporis ab eo assumpti ex quo elemēto sit illud formatū. Secundo ex parte actus an semper cum infusione seminis ab altero recepto. Tercio ex parte temporis & loci an potius in vno tempore cū in altero exerceat. Quarto an visibiliter quo ad circūstātes se agat. Ex parte mulierū an tantūmodo ille que ex huiusmodi spurcitijs procreātur a demonibus frequēantur. Secūdo an ille que ab obstetricibus tempore partus demonibus offerunt. Tercio an remissior sit in talibus ipsa venerea delectatio. Ad que oīa ad presens cuz nō sit respōdendū eo q tantūmodo generalitati studemus. & in secūda parte operis illa singula p eorū opera explanātur vt patebit in quarto capitulo vbi de singulis modis fiet mentio. ideo ad secundū principale tendamus. Et primo cur in tam fragili sexu hoc genus perfidie inuenit amplius cū in viris. Et erit questio prima generalis quo ad cōditiones generales mulierū. Secunda specialis cuiusmodi mulieres amplius inueniūtur superstitiose & malefice. Tercia singularis q ad ipas obstetrices que oēs alias in malicia excedunt.

Q Uo ad primuz. cur in sexu tam fragili mulierū maior multitudo maleficaruz reperitur cū inter viros & quidē incontrariū argumēta deducere nō expedit cum ipsa experiētia preter verborū & fidedignorū testimonia talia facit credibilia. Dicamus sexū non despiciēdo in quo deus semper magna fecit fortia vt cōfūdat. q diuerse a diuersis super hec assignant rationes. Semper tamē in principali cōcordātes. vnde & pro mulerū aut sexu ipsa materia bene est ꝑdicabilis affectantq audire vt experientia sepe docuit dūmodo discrete ꝓponat. Nam alij doctores hāc rōnez tradunt. Dicunt esse tria esse in

rex̄ natura. lingua. ecclesiasticus et femina q̄ mediū in bonitate aut malicia tenere nesciunt. ꝫ vbi limites sue cōditiōis excedūt. ibi quendaz apicem z supremū gradū in bonitate aut malicia vendicant. In bonitate q̄dem q̄n a bono regunt spiritu vñ z optima sunt. In malicia vo q̄n a malo spiritu regūt vnde z pessima efficiunt. De lingua em ptz cuz eius ministerio plurima regna fidei xp̄iane sunt subiugata vñ z apostolis xp̄i in igneis linguis spiritussanctus visus est. Ptz z in alijs sapiētibus p̄dicatoribus quotidie lingua canū vulnera z vlcera languentis lazari lingentes. Juxta illud. Lingua canū tuox̄ ex inimicis animas eripientes. Vñ z dux̄ z pater p̄dicatox̄ ordinis in figura cattuli latrantis z accensam faculā in ore gestantis p̄monstrat⁹ est vt suo latratu vsq̄ in p̄sens habeat lupos hereticos arcere a gregib⁹ ouiū xp̄i. Patet z ex quotidiana experientia q̄ vnius viri p̄udentis lingua interdū infinitox̄ hominū strages p̄pedit. ꝓpter q̄ nō immerito in eius cōmendationē Salomon ꝓuer. x. plura cecinit. In labijs sapientis inuenit sapientia. Et itex̄. Argentū electū lingua iusti: cor impiox̄ p nihilo. Item. Labia iusti eruditunt plurimos: q̄ aūt indocti sunt in cordis egestate morient. Cui⁹ causa ibidez xvj. subdit. qz bois est p̄parare animū z deū gubernare linguam. De mala vo lingua inuenies Ecci. xxviij. lingua tercia multos cōmouit z dispersit illos a gente in gentem ciuitates munitas destruxit. z domos magnatox̄ effodit Et dicit lingua tercia eox̄ q̄ inter duas ptes cōtrarias incaute vel maculose loquit De secundo. s. ecclesiasticis intelligе clericos z religiosos in vtroq̄ sexu. Criso. sup illud. Eiecit vendentes z ementes de templo. Sicut oē bonū a sacerdotio ita omne malus ab eo egredit. Hiero. i epla ad Nepocianū Negociatorē clericū ex inope diuitem ex ignobili gloriosum quasi quandā pestē fuge. Et beatus Bern. omel. xxiij. sup Can. loquēs de clericis dicit. Si insurgeret apertus hereticus mitteret foras z aresceret. si violentus inimicus absconderent se forsitan ab eo boni Nunc vo quō abijcient aut quo abscōdēt se. Omnes amici z tñ oīs inimici oīs domestici z nulli pacifici oīs p̄rimi z oēs que sua sunt q̄runt. Et alibi nostri p̄lati facti sunt pilati. nostri pastores facti sunt tonsores. Et loquit etiā de p̄latis religiosorū q̄ onera grauia inferiorib⁹ imponunt digito aūt suo minimo nō tangerent. Et Greg. in pasto. dicit. Nemo amplius in eccl'ia nocet q̄ p̄ uerse agens nomen vel ordinē sanctitat⁹ habet: delinquētē nanq̄ hūc redarguere nullus p̄sumit. z in exēplum culpa vehemēter extendit q̄n p reuerentia ordinis peccator honorat De religiosis etiā dicit btūs Aug. ad Vincentiū donatistā Simpliciter fateor charitati vestre corā dño deo nr̄o q̄ testis est sup animaz meā exquo deo seruire cepi quoniam difficile sum expertus pejores sicut z non meliores q̄ q̄ in monasterijs defecerunt aut profecerunt. De mulierū vo malicia disseritur. Ecci. xxv. Non est caput nequi⁹ super caput colubri. z non est ira sup iram mulieris. Commorari leoni. et

draconi plº placebit cū habitare cū
muliere necꝫ. Et inter plura que se-
quūtur ꝛ precedūt ibidē de muliere
necꝫ cōcludit. Breuis est omis ma-
licia sup malicias mulieris. Hinc
Chrisost. sup Matheū. xix. Nō ex
pedit nubere. Quid aliud est mul-
er nisi amicicie inimica. ineffugabi-
lis pena. necessariū malū naturalis
tētatio. desiderabilis calamitas. do
mesticū periculū. delectabile detri-
mētū. maiū nature bono colore de-
picta. ergo si dimittere illā peccarū
est cum oportet tenere tam vere tor
mentū necessariū est. vt aut dimit-
tentes adulteria faciamus aut quo
tidianas pugnas habeamus. Tul-
lº dens ꝫ. ij. rhetorice dicit. Viros
ad vnūquodꝫ maleficiū singule id
ē plures cupiditates impellūt. mu-
lieres ad oia maleficia cupiditas vna
ducit mulieb̄riū em̄ viciorū omniū
fundamētum est auaricia. ꝛ Seneč.
i suis tragedijs. Aut amat aut odit
mulier nihil terciū dediſſe est. flere
femina est mēdacium. Duo genera
lachrymaruꝫ habent in oculis femi
narū. veri doloris vnū. insidiarum
aliud. mulier cum sola cogitat mala
cogitat. De bonis autē mulieribus
tanta laus est vt etiā beatificasse vi
ros legātur ꝛ saluasse gentes terras
ꝛ vrbes. Patet de Judith Delbora
ꝛ Hester. Hinc apl̄us. j. Thorint h.
vij. Si qua mulier habet virū ꝛ hic
cōsentit habitare cum illa nō dimit
tat viruꝫ. sanctificatus est em̄ vir in
fidelis p mulierē fidelē. Ideo Eccī.
xxvj. dī. Mulieris bone beatº vir
numerº em̄ annoꝝ duplex. Multa
ibi narrat laudabilissia p totū pene
capitulū de excellētia bonaꝝ. Et p
uer. vlti. De mulieri forti. q̄ oia etiā
in nouo testamēto in femīnis clari
erūt vt i virginib̄ ꝛ alijs sanctis fe
minis que pfidas gētes ꝛ regna ab
ydolatrie cultu ad xp̄ianā religiōez
deduxerūt. Si quis inspicere velit.
Vinč. in spe. hysto. li. xxvj. ca. ix. de
regno vngarie p gillā xp̄anissimā.
Et de regno francoꝝ p lothlidē vir
ginē ꝛ clodoueo desponsatā inspici
at ꝛ mira inueniet. vnde quecūꝫ vi
tupationes legunt in cōcupiscētia
carnis interptari pūt vt semp muli
er p cōcupiscētia carnis intelligat.
Juxta illud. Jnueni amariorē mor
te mulierez. ꝛ bona mulier subiecta
carnis cōcupiscētia. Sunt ꝛ alij ali
as rōnes assignantes cur in maiore
multitudine repiant femine supsti-
cioſe ꝫ viri ꝛ dicūt esse tres causas
Prima est. qz prone sunt ad creden
dum. ꝛ qz p̄cipaliter demō querit
corrūpere fidē. ideo potius eas ag-
gredit. vnde ꝛ Eccli. xix. Qui cito
credit leuis est corde ꝛ minorabit.
Secda causa ē qz a natura ꝓpter flu
xibilitatez cōplexiōis facilioris fūt
impressiōis ad reuelatiōes capien-
das p impressionē sepatoꝝ spirituū
qua cōplexiōe etiā cū bene vtuntur
multū bone sunt cum male peiores
sunt. Tercia causa qz lubricā habēt
linguā. ꝛ ea q̄ mala arte sciūt eis cō
paribus feminis vir celare pūt. seꝫ
occulte cū vires nō habeāt p malefi
cia vindicare querūt faciliter. vnde
Eccī. xxv. vt. s. Commorari leoni ꝛ
draconi plº placebit ꝫ habitare cū
muliere necꝫ breuis ois malicia sup
malicia mulieris. Jtē pōt ꝛ addi il-
la cū fluxibiles sunt iō citiº pueros
demonib̄ offerre pūt sicut ꝛ faciūt
Sūt ꝛ terciꝫ alias rōnes assignātes
q̄s p̄dicatores caute dūt ꝓponere ꝛ

dicere. q licz in veteri testamēto scri
pture vt plurimū mala loquāt ō mu
lieribꝫ z hoc ꝓpter primā puaricatri
cē mulierē. s. Euā z imitatrices eius
tñ et post in nouo testamēto ꝓpter
mutationē nomis vt eua in aue. Et
vt ait Hiero. Totū qō intulit mali
maledictio eue. totuz abstulit bene
dictio marie. Unde plurimas semp
laudabilia sunt de ipsis predicātia.
Sed q adhuc modernis tpibꝫ hec
pfidia ālius in mulieribus q̄ in vi
ris inuenīt vt ipsa experiētia docet
curiosius causam inuestigādo vltra
missa dicere possumus q in omni
bus viribus tā anie q̄ corporis cuz
sint defectuose nō mirū si plura ma
leficia in eos quos emulant fieri ꝓ
curāt. quātum em ad intellectū seu
ad intelligēduz spiritualia alterius
videnī esse speciem viris cui aucto
ritas z ratio cū varijs scripture exē
plis alludit. Therentius ait. Muli
eres ferme vt pueri leui sentētia sūt
Et lactātius. iij. institutionū. Nūq̄
aliquā mulierē philosophiā sciuis
se nisi temestes. Et prouer. xj. quasi
describens mulierē dicit. Est circu
lus aureus in naribus suis. mulier
pulchra z fatua. Ratio naturalis ē.
q plus carnalis viro existit vt pars
in multis carnalibus spurcitijs qui
etiā defectus notātur in formatiōe
primi mulieris cum de costa curua
formata fuit id est de costa pectoris
que est torta z quasi contraria viro
Ex quo defectu etiā ꝓcedit q cū sit
animal imperfectū semp decipit. ꝓ
pter qō semp decipit. Catho instru
it insidias lachrymas cē. Et illud.
Dum femina plorat. virū decipe la
borat. Patet in vxore Sampsonis
hue multū infestās eum ad declarā
dum sibi ꝓblema ꝓpositū sodali
bus ab eo expositū eis reuelauit et
sic decepit. Patet z in prima muli
ere q ex natura minorē habent fidē
cū dixit serpenti interrogāti. quare
nō ederēt de oīni ligno paradisi. re
spondit. de omni cē. ne forte morta
mur in quo ostēdit se dubitare z nō
fidē habere nō verba dei. que omia
etiā ethymologia nois demonstrat
Dicit em femina a fe et min⁹. quia
semp minorē habet z seruat fidez et
hoc ex natura quo ad fidelitatē. licz
ex gratia simul z natura fides in be
atissima virgine nunq̄ defecerat cū
tamē in oībus viris defecisset tē
pore passiōis xpi. Mala ergo mul
er ex natura cū citi⁹ in fide dubitat
etiā citius fidē abnegat. qō est fun
damentū in maleficis. Quātum de
nicq̄ ad aliā potentiā anime. s. volū
tatē. ex natura cū odit aliquē quem
prius amauit tūc estuat per iram et
impatientiā. z sicut maris estus sꝑ
bulit z currit. sic talis est tota impa
tiens. Illudit huic rationi auctori
tas diuersa Eccli. xxv. Nō est ira su
per irā mulieris. et Sene. trage. viij
Nulla vis flāme tumidiq̄ venti tā
ta nec teli metuenda torti quāta cū
cōiunx viduata tedis ardet z odit.
patet in muliere que false accusauit
ioseph z incarcerare fecit. q noluit
sibi in scelus ꝓsentire adulterij. Ge
nesis. xxx. Et reuera potissima cau
sa deseruiēs in augmentū maleficia
rū est dolorosum duellū inter mari
tatas z nō maritatas feminas z vi
ros imo z inter ipsas feminas etiaz
sctās. q̄d tūc de ceteris. Vides em
in Gen. quāta fuit impatientia z inut
dia fare ad agar postq̄ cōcepit. Ge
nes. xxj. Quāta rachel ad irā ꝓpter

filios quos nō habebat rachel Gene.xxx. Quāta anne ad fenēnam fecundā ipa sterili exīte.j. Regum.j. Quāta marie ad moysen. Thumeri. xij. Uñ murmurauit ⁊ detraxit moysi ꝓpter qō est lepra ꝓcussa. Quanta marthe ad magdalenā ipsa sedēte ⁊ martha ministrante Lu.x. Uñ ⁊ Eccl.xxxvij. Tracta cuz muliere de his que emulaī. q̄si dicat: nō est tractandū cū ea qz ip emulatio id ē inuidia est in mala muliere. Et q̄ inter se sic agitant quāto magz aduersus viros. Quare etiā vt narrat Valeri⁹ Fozone⁹ rex grecoꝝ die q̄ mortu⁹ est dixit Leoncio fratri suo. ad summā felicitatē nihil mihi deesset si mihi sp vxor defuisset. Cui Leoncius. Et quo vxor obstat felicitati. Et ille. Mariti hoc oēs sciunt. Et Socrates phs interrogat⁹ si ducēda esset vxor. Respondit. Si nō capies solitudo arbitrans excipiet. b generis interi⁹ hic heres alien⁹. Sz si cepis illic ꝓpetua sollicitudo: cōquestus querularū: dotis exprobratio affiniū graue supciliuz: garrula socrus lingua successoz alieni matrimonij incertus liberoꝝ euent⁹. hec dixit vt expert⁹. Maz vt ait Hiero. otra Iouinianū. Hic socrates duas habuit vxores q̄s ingenti patientia sustinēs no potuit tñ ab eaꝝ cōtumelijs clamoꝛib⁹ ⁊ vituperationibus liberari. Uñ quadā die ipis q̄rulātibus cōtra eū ⁊ ipse domū egressus vt eaꝝ molestias euitaret ⁊ añ domū sederet. ꝓiecerūt ille mulieres sup eū aquā immundā sup quo ipse nō ꝑturbatus qz phs ait. Sciebaz q̄ post tonitrua pluuie sequerent. Et de quodā legit cui⁹ vxor submersa erat in fluuio q̄ cum quereret ca dauer eius ad educendum de aquā ibat ꝓ fluuium contra aquā: ⁊ interrogatus causaz cum res graues descendant infra ⁊ nō supra quare q̄reret cōtra aquam. Rñdit. Mulier ista in vita sp fuit cōtraria dictis ⁊ factis siue mādatis meis. ideo quero cōtrario modo si forte etiā mortua contrariam voluntatē vltra cōsuetū tenuisset. Et q̄dem sicut ex p̄mo defectu intelligentie abnegationē fidei facili⁹ viris incurrūt. Ita ex secundo. s. inordinatis affectionibus ⁊ passionibus varias vindictas querunt excogitant ⁊ infligūt siue ꝓ maleficia siue alijs q̄buscunq̄ medijs. Unde non mirū tantam multitudinem maleficaꝝ in hoc genere existere. Quantum insup defectum in memoratiua potentia cum hoc sit in eis ex natura vicium nolle regi sed suos sequi impetus sine q̄acunq̄ pietate ad hoc studet et cuncta memorata disponit. Unde Theophrastus. Si totam domū ei cōmiseris seruiendū: ⁊ si aliq̄d tuo arbitrio reseruaueris etiā minimuz vl' magnū fidem sibi adhiberi adhiberi non putabit ⁊ iurgia cōcitet ei nisi cito ꝓsuleris parat venena aruspices ⁊ ariolos cōsulit. ecce malefi cia. Sz quale sit dominiū mulierū audi Tullīū in paradoxa. Mūq̄d ille liber est cui mulier imperat leges imponit ꝑscribit iubet vetat qō ei videt nec ille imperanti aliquid negare potest vel audet. Ego istū non modo suum ꝛ nequissimū seruoꝝ appellandū puto ꝛ amplissima familia natus sit. Unde ⁊ Seneca in persona furiose medee. quid ammodo cessas sequere felicem impetum pars ista vltiōis qua gaudes quo/

ta est ⁊c. vbi multa ponit ostendēs q̄ mulier nō vult regi sed suo impetu ꝓcedere etiā in damnū suū sicut de multis legit mulierib⁹ q̄ vel ob amorē vel dolorē. q⁊ vindictas facere nō potuerunt: seipas occiderunt sicut ⁊ de laodice narrat Hiero. sup Danielē. q̄ existens vxor regis Antiochi regis syrie. zelans ne ꝑ⁹ amaret beronicē quā etiā habebat vxorē beronicē ⁊ filiū ei⁹ ex dicto antiocho ꝓius fecit occidi ⁊ post seipsam veneno occidit. Ān q⁊ nō vult regi ⁊ suo impetu ꝓcedere. Iō Criso. nō immerito dicit. O malū oīm malo pei⁹ mulier mala siue illa pauper sit siue diues. Si em̄ vxor diuitis sit nō cessat nocte ⁊ die virū callidū stimulare ꝑmonib⁹ blanda nequiter ⁊ importuna violenter. Si vo paupem viruz hz ipm quoq; ad iracundiā ⁊ rixas incitare nō desinit. Et si vidua sit ipa ꝓ semetipsaz oēs despicit passim ⁊ ad omnem audaciā spiritu supbie inflāmatur. Queram⁹ inuenim⁹ fere omnia mūdi regna ꝓpter mulieres fuisse euersa. Primū em̄ qō fuit regnū felix. scz Troye ꝓpter raptū vni⁹ femine scz helene destructū est multis milib⁹ grecoꝝ occisis. Regnū iudeoꝝ multa mala ⁊ exterminia habuit ꝓpter pessimā reginā iezabel ⁊ filiam ei⁹ Athaliaz reginā in regno iude q̄ occidi fecerat filios filij vt eo mortuo ipa regnaret sed vtraq; occisa. Regnū romanoꝝ multa mala sustinuit ꝑ Cleopatrā reginā egypti pessimā mulierē. ⁊ sic de alijs. Ān ⁊ nō miz si mund⁹ tā patit ob malicia mulieꝝ. Demū inspiciendo coꝛpoꝛis ipi⁹ carnalia desideria. Unō innumera nocumēta vite hūane cōtingunt vt merito cū cathone vticeñ. dicere possum⁹. Si absq; femina possit eē mund⁹ cōuersatio nra nō esset absq; diis cū reuera si mulierū nō essent necēcie etiā tacēdo de maleficis adhuc ab innumeris periculis mund⁹ remaneret exoꝛnatus Valeri⁹ ad Rufinū. Chimerā mulierē esse nescis ꝫ scire debes q̄ monstrū illud triformē insigni venustet facie leonis olentis maculet ventre capre virulēte cauda vipere armet. vult dicere. Q̄ est aspectus ei⁹ pulcer. tactus fetid⁹. cōuersatio moꝛtifera. Studiam⁹ ⁊ aliā ꝓprietatem q̄ vocem. Nam sicut est mendax i natura. sic ⁊ in loquela. Nam pungit: ⁊ tñ delectat. vñ et eaꝝ vox cantui syrenaꝝ assi'atur q̄ dulci melodia transeuntes attrahunt ⁊ tandē occidunt. Occidunt q̄dem q⁊ ⁊ marsupia euacuant. vires auferunt. ⁊ deū ꝑdere cogunt. Item Valeri⁹ ad rufinum. Hec loquens placet delectatio: ⁊ pungit delictuz. flos veneris rosa est. q⁊ sub eius purpura multi latitant aculei. Prouer. v. Nātidi⁹ oleo guttur ei⁹ id est locutio: nouissima eius amara q̄si absinthēū. Studiamus ⁊ aliā in eius incessu statu ⁊ habitu ibi est vanitas vanitatuz. Nō est hō in mūdo q̄ tm̄ studet placere deo benigno q̄tū mulier etiaz mediocris suis vanitatib⁹ studet hominib⁹ placere. De quo exemplum in vita pelagie q̄ dedita mūdo discurrebat q̄ antiochiā ornata nimis quā sanct⁹ pater nomi⁹ noie videns flere cepit ⁊ dixit socijs q̄ toto tpe vite sue tantā diligentiaz nunq̄ adhibuerat vt placere ⁊c. q̄ demū ornationib⁹ ei⁹ cōuersa est. Hec est de q̄ Eccle. vij. ⁊ de qua iam eccl'ia lamē

tak ꝓpter ingentē multitudinē mā-
leficaꝝ Inuenī amariozē mozte mu
lierē q̄ laqueꝰē venatoꝝ sagena coꝛ
eiꝰ. vincula sunt manus eiꝰ: q̄ pla-
cet deo fugiet illā. q̄ aūt peccatoꝛ ē
capiet ab ea. Amariozē mozte id ē
dyabolo. Apoc. vj. Nomē illi mozs
Nam lz dyabolus induxit euaz ad
peccandū: eua tñ seduxit adam. Et
sicut peccatū eue nō induxisset no
bis mozte anime ꝛ coꝛpoꝛis nisi sb
secuta fuisset culpa in adam ad quā
induxit eua ꝛ nō dyabolꝰ. iō amari
oꝛ mozte. Iterū amariozꝛ mozte. qa
hec naturalis ꝛ interemit tm̄ coꝛpꝰ
ꝛ peccatū a muliere incboatū occi
dit aiam priuando gratia ꝛ coꝛpus
silr in penā peccati. Iterū amariozꝛ
mozte. q̄ mozs coꝛpalis est inimicꝰ
manifestꝰ ꝛ terribilꝛ. ꝛ mulier inimi
cus blandus ꝛ occultus. Et iō ama
riozꝛ periculosioꝛ laqueus iam non
dicit venatoꝝ ꝛ domonū. q̄ iam ca
piunt hoies nō solū ꝓ carnalia desi
deria eas videndo audiendo cū ca-
rū facies sit ventꝰ vrens ꝛ vox ser-
pentis sibulus. Juxta Bernarduz.
Uerū etiā inumeros maleficiendo
hoies ꝛ iumenta. Sagena dicit coꝛ
eiꝰ. i. inscrutabilis malicia q̄ in coꝛ-
dibus eaꝝ regnat. Et manꝰ sūt vin-
cula ad detinēdū vbi manū ad ma
leficiendū creaturā apponunt tunc
dyabolo coopante ꝑ efficiūt qō ꝓ-
tendūt. Cōcludamꝰ. Omnia ꝓ carna
lē cōcupiscentiā. q̄ qꝛ in eis est insa
tiabilis. Prouer. penulꝛ. Tria sunt
insatiabilia ꝛc. ꝛ q̄rtū qō nunq̄ di-
cit sufficit. s. os vulue. Uñ ꝛ cuz de-
monibꝰ causa explende libidinis se
agitant. Plura hic deduci possent:
ꝛ intelligentibus satis apparet. nō
mirū q̄ plures reperiunt infecti be
resi maleficoꝝ mulieres q̄ viri. Uñ
et ꝓpr heresis dicenda est. nō male-
ficoꝝ ꝛ maleficaruz vt a potioꝛi fiat
denominatio. Et benedictꝰ altissi-
mus q̄ virilem spēm a tanto flagi-
tioso q̄ in pñs sic pseruat in q̄ vtiq̄
cū ꝓ nobis nasci ꝛ pati voluit: ipo
ꝛ ipm priuilegiauit.

Cuiusmodi mulieres amplioꝛ inue
niunt superstitiose ꝛ malefice.

Uo ad secundū cuiusmodi
q mulieres p̄ ceteris inueni-
unt superstitiose ꝛ maleficijs
ifecte. Dicendū vt ex p̄cedenti que
stione patuit. q̄ qꝛ tria genealia vi
cia. s. infidelitas. ambitio ꝛ luxuria.
p̄cipue in malis mulieribus regna-
re videnꝛ. Jdeo ille p̄ ceteris male-
ficijs intendunt q̄ p̄ ceteris illis vi-
cijs dedite sunt. Iterū qꝛ inter illa
tria vltimū amplius ꝑdominaꝛ. iō
qꝛ insatiabile ꝛc. Ideoꝛ ille inter am
bitiosas amplius infecte sunt: q̄ ꝓ
explendis suis prauis cōcupiscen-
tijs amplius inardescunt vt sūt ad-
ultere fornicarie ꝛ magnatoꝝ cōcu
bine ꝛ hoc ex septemplici maleficio
vt in bulla tangit: venereū actum ꝛ
cōceptus in vtero varijs inficiēdo
maleficijs. Primo mentes hominū
ad inordinatū amoꝛē ꝛc. immutan-
do. Secundo vim generatiuā im-
pediēdo. Tercio membra illi actui
accōmoda auferendo. Quarto ho-
mines pstigiosa arte i bestiales foꝛ
mas mutando. Quinto vim gene-
tiuā quo ad femellas deꝛiuendo.
Sexto aboꝛsum procurando. Septi
mo infantes demonibus offeren-
do absq̄ alijs animalibꝰ ꝛ terre fru
gibus quibus varia nocumenta in
ferunt. de qbus in sequentibus tra
ctabitur. ꝛ ad pñs de nocumentis

boim demus rones. Et primo conclusio sup eos quos maleficiunt ad amorē vel odiū inordinatuz ꝛ post eadem materia ꝑ maiori intelligentia sub difficultate est discutienda. Conclusio aūt hec est. Nā sctūs Tho. in. iiij. dist. xxxiij. de impedimento maleficiali ptractans sicut ostendit quare pmittit dyabolo a deo maior ptās maleficij sup actus venereos hominis q̄ sup alios: rationes assignāde. Ita dicere a sit̄i oportet q̄ he mulieres amplio ifestant q̄ hic actibus amplio deseruiunt. Dicit enī q̄ qz corruptio pcti prima p quam hō factus ē fuo dyaboli in nos p actū generārē deuenit. Jō maleficij potestas pmittit diabolo a deo in hoc actu magis q̄ in alijs: sicut etiaz in serpentib⁹ magis ostendit virtus maleficioꝝ vt ōz q̄ in alijs animalibus qz p serpentē dyabolo tanq̄ p suuz instrumentū mulierē tēptauit. Ān etiā vt postea subdit. Iz matrimonium sit opus dei tanq̄ ab eo institutum. adhuc p opa dyaboli interduz destruit. Nō q̄dē pviolentiā qz cēserēt sic fortior deo Sz ex diuina pmissione ꝓcurando impedimentū actus cōiugalis vel tale vel ꝓpetuum. ex q̄b⁹ hoc qō experientia docet: dicam⁹ q̄ ꝓpt hmōi spurcicias explendas tā erga se q̄ z seculi potentes cuiuscunq̄ etiā status z cōditiōis inumera maleficia ptractāt eoꝝ animos ad amorē hereū vl' pht locaptionē adeo immurādo vt nulla cōfusione aut ꝑsuasiōe ab eis desistere valeant. Ex q̄bus etiam z ex terminiū fidei seu periculū intolerabile q̄tidie imminet q̄ eoꝝ aios immutare taliter sciunt q̄ eis nullum nocumentum siue p se siue ab alijs fieri pmittāt sicq̄ quotidie crescūt. Et vtinaz experientia nos minime edocuisset: imo z odia talia etiaz in sacramento matrimonij cōiunctis suscitata p maleficia z sit̄ infridationes generatiue potētie. vt nec redditionē nec exactionē debiti mrīmonial' locū ꝑ ꝑple habere valeant Sed q̄ amoꝝ z odiū in aia existunt quā etiā demon intrare nequit: ne alicui hec quasi incredibilia videantur sub questione sunt discutienda cū etiā oppositā iuxta se posita magis elucescunt.

Questio: an malefice mentes hominū ad amorē vel odiū valeāt immutare. z est septima in ordine.

Veritur an de

mones p ipas maleficas mētes hominū ad amorem vel odium inordinatū immutare z incitare valeant. Et arguit q̄ nō p̄m premissa. Tria sunt in homine: voluntas. intellectus z corpus. Primū deus sicut habet per se regere: quia coꝝ regis in manu dñi. ita secundū p angelum illustrare z ipm coꝝp⁹ p influxus celestiū corpoꝝ dirigere. Preterea intra corpora demones ñ possunt esse illa immutando. ergo minus infra animā ei⁹ potentijs odiū vel amorem immitendo. Patet cōsequentia. qz ex natura maioꝝ habent potestatē supra corporalia q̄ supra spūalia. z q̄dem q̄ nō possūt immutare supra patuit in pleriscq̄ locis. qz nullā formam substantialē vel accidentalem inducere possunt nisi ad minīculo alicui⁹ alteri⁹ agentis. sicut etiam quilibet alius artifex. est etiam ad idē. c. xxvj. q. v. epi scopi. in fine. Qui credit aliquam

creaturā posse trāsmutari in melꝰ. vel in deterius nisi ab ipo oim creatore infideli ꝛ pagano deterior est. Preterea oīne agēs ex ꝓposito cognoscit suū effectū. Si igit dyabolus posset mētes hominū imutare ad odiū vel amorē. posset internas cogitatiões anime videre qđ est cōtra illud qđ i li. de ecclesiasticis dogmatibus dicit. Dyabolꝰ internas cogitatiões nō pōt videre. Et itez ibidē. Nō oēs cogitatiões nr̄e male a dyabolo excitātur. sed aliquoti ens ex nr̄i arbitrij motu emergunt. Preterea amor ꝛ odiū sūt circa voluntatez que radicat in aia. ergo nō pōt causari a dyabolo q̄cunq; arte. tenet cōsequētia. qz illabi aie. vt dic Augꝰ. Illi soli est possibile qui eaz creauit. Preterea si dicat q pōt mouere sensitiuas interiores ꝛ sic cōsequēter volūtatē nō valet. qz vis sensitiua ē dignior q̄z vis nutritiua Sz dyabolus nō pōt formare actū virtutis nutritiue vt formet carnē aut os. ergo etiā nō pōt causare aliquē actū interiorū viriū anie. Sz cōtra Dyabolus nō solū visibiliter ꝫ etiā inuisibiliter hoies temptare dicit. hoc āt falsum esset nisi interiꝰ circa animā ꝛ eius potētias aliqđ causare posset. Preterea Damasc. in suis sentētijs. Dis malicia ꝛ eis imūdicia a dyabꝰo excogitata sūt. ꝛ dyo. xiij. c. de di. no. multitudo demonuz cā omniū maloruz ꝛ sibi ꝛ alijs est. Respōsio. Hic primo danda est distinctio de cā. ꝛ secūdo qualiter pōt interiores potentias anime imutare que dicunt sensitiue interiores. ꝛ sic tercio concludet ꝓpositus. Quo ad primuz cōsiderādum est q causa alicuius potest aliquid dici dupliciter. Uno modo directe. Alio modo indirecte. Indirecte quidē sicut cū aliquod agēs causat aliquā dispositionē ad aliquē effectū dicit esse occasionaliter ꝛ indirecte causa illius effectus. sicut si dicat q ille q̄ secat ligna est occasio cōbustionis ipsoz ꝛ hoc modo dicere possumus q dyabolus est causa omniū peccatoruz nostroz qz ipe instigauit primū hominē ad peccādum ex cuiꝰ peccato ꝓsecuta est in toto genere humano quedā pronitas ad omia peccata. et sic intelligēda sunt verba Damasc. ꝛ dyo. Directe autē dicit aliqđ esse causa alicuius inquātum operat dirrecte ad illud. ꝛ hoc modo dyabolꝰ nō est causa omis peccati. Non enī omia peccata ꝓmittunt dyabolo instigāte sed quedā ex libertate arbitrij ꝛ carnis corruptione. qz vt Orig. dicit. Etiā si dyabolus non esset hoies haberēt appetitū cibi ꝛ venereoz ꝛ hmōi circa que inordinationes multe cōtingūt nisi q rationez talis appetitus refrenet. ꝛ maxime ꝓsuppōsita corruptiōe nature. Refrenare autē ꝛ ordinare huiusmodi appetitū subiacet li. ar. super quem etiam dyabolus minus habet potestatē. Sed quia per hanc distinctionem nō possumus discernere qualiter iterdū amor hereos seu philocaptio ꝓcurari potest. Est viteriꝰ aduertēdū q dyabolus licet nō possit esse causa illiꝰ inordinati amoris directe cogendo hominis voluntatem. potest tamē esse per modū persuadētis. Et hoc itetū dupliciter. scz visibiliter ꝛ inuisibiliter. Visibiliter sicut cum in aliqua specie hois sensibiliter apparet etiā ipis maleficis ꝛ eis sensibiliter loquit ꝛ persuadet

petm̃. sicut k̃ptauit ṕmos penkes in padiſo in ſpē ſerpētis. xp̃m in deſerto in aliqua ſpē viſibil'r ei apparēs. Et q; nō eſt putandū q ſolū ſic ꝓſuadeat hoiem. q; ſequeret q nulla alia pctā fierēt ex inſtructiōe dyaboli niſi que dyabol⁹ viſibiliter apparēs ꝓſuaderet. Ideo dicendū eſt q etiā inuiſibil'r inſtigat hoiem ad peccāduz. qō qui fit dupliciter. per modū ꝓſuaſiōis t p modū diſpoſitōis. Per modū ꝓſuaſiōis ſicut cū ꝓponit aliquid virtuti cognitiue vt bonū. t ꝑ pōt fieri tripliciter. q; vel ꝓponit ẽptuz ad intellectū vel ẽptū ad ſenſum interiorē vel ẽptū ad ſenſum exteriorē. Ẽptuz ad intellectū quidē q; intellect⁹ human⁹ pōt aduuari ab angelico intellectu bono vel aliqd cognoſcēdū p moduz illuminatiōis cuiuſdā. vt Dyoni. dicit Ratio q; ſicut intelligē ſm pbm eſt quoddā pati. Ideo pōt imꝓimere in intellectū. aliquā ſpēm. vñ actus intelligēdi elicit. Et ſi dicat q ettaz dyabol⁹ hoc facere poſſet ſua vtute naturali q̃ nō eſt diminuta. vt patz ex p̃cedētib⁹. Dicēdum q nō pōt p modū illumiatiōis ſed p modū perſuaſiōis. Hō. q; intellect⁹ hois eſt illius ꝺditiōis. q ẽpto magis illumiatur tāto magis cognoſcit verū. t ẽpto magis cognoſcit vez tātomagis pōt ſibi cauere a deceptione. Et q; hāc deceptionē dyabol⁹ finaliter intēdit. ideo q̃cunq; el⁹ ꝓſuaſio nō ꝑt dici illumiatio licz poſſit dici reuelatio int̃rum p impſſionē quandā in vires ſenſitiuas interiores aut exteriores vbi viſibiliter ꝓſuaderet aliqd imꝓmeret. vñ intellectualis cognitio ꝓſuaderet ad aliquē actū exercēdum q q̃liter fieri pōt vicz vt i vires interiores aliqd imꝓmere poſſit. Aduerrendū eſt q q; corꝑal' natura nata ē nāliter moueri localit a ſpū ali. Ptz hoc in corꝑibus nr̃is q̃ ab aiab⁹ mouent ſil'r in corꝑib⁹ celeſtib⁹. Mō eſt aūt apta nata formari ab ea imediate t loq̃mur ꝓcipue de formis a foris manēdo nō ab informādo vñ optet q cōcurrat aliqō corꝑale agēs. vt ꝓbat in. vij. meth. Materia corꝑalis nāl'r obedit bono vel malo angelo ad motū localē q̃ ſtāte q; demones ſic p motū locale ſemina colligere pñt t ꝓiūgere ſeu adhibere aliq̃bus effectib⁹ mirabilit faciēdis vt de magis pharaonis cōtigit vbi ꝓduxerūt ſerpētes t vera aialia vbi debita actiua debitis paſſiuis cōiungebāt. Ideo que cūq; ex motu locali materie corꝑali accidē pñt nihil ꝓhibet p demones fieri niſi diuinit⁹ impediantur Quo itez ſtāte ſi volum⁹ intelligere quō pōt fantaſiā hois t interiores potētias ſenſitiuas icitare ad apparitiōes t ipetuoſos act⁹ p motuz localē. Notandū q ſicut pbs in li. de ſom. t vigil. aſſignat cām apparitōnis ſomnioz p motū localē ex eo q cū aial dormit deſcēdente plurimo ſanguine ad ꝓncipiū ſenſitiuū ſimil' deſcēdunt motus ſiue impſſiōes relicte ex ſenſibiliuz motionib⁹ ꝓteritis t que cōſeruate fuerūt in ſpiritibus ſiue virtutib⁹ ſenſibilib⁹ interiorib⁹ que ſunt fantaſia ſeu imaginatio que idē ſūt ſm ſctm Tho. vt patebit. Eſt eñ fantaſia ſeu imaginatio quaſi theſaur⁹ quidā formaz p ſenſum acceptaz. Uñ cōtingit q ita mouent ꝓncipiū appbenſiuū. i. potentiā cōſeruatoriā ſpecierum q apparēt in fantaſijs ita recēter ac ſi

tunc principiū sensitiuū a rebꝰ ipis exteriorib⁹ recenk immutareť. Hec est q nō oēs ħ intelligūt. ℔ si ds se occupare vellet cōsiderare haberet numerū ⁊ officiū sensuū interiorum q ſm Auicen. in li. de aia. lz dicat eē qnq. ſ. sensum cōem. fantasiā. imaginatiuā. extimatiuā. memoriā. Tñ ſm btm Tho. in pma pte. q. lxxix. dicit esse quatuor tm̄ eo q potentiam imaginatiuā ⁊ fantasiam ponit vnā: timeť plixitas iō obmittit declaratio eo q etiā qr in plerisq; locꝭ de his ptractať: tm̄ mō hoc q̄ dcm̄ est fantasiā esse thesaurū formarū ⁊ alicui videreť memoratiuā esse huiusmodi. distigue. qr fantasia ē thesaurus seu cōseruatorū formarū p sensum acceptaꝝ. memoria aūt thesaurus intēcionū q̄ p sensum nō accipiunk. Quis enim videns lupū fugit nō ꝓpter indecentiā coloris aut figure q̄ sunt forme recepte a sensibꝰ exteriorib⁹ ⁊ reposite in fantasia. ℔ fugit qr inimicus nature? hoc hz p quandā intentionē ⁊ apphensionē exestimatiua q̄ apphendit vt nociuū ⁊ canē vt amicū. ℔ cōseruatorū illarū intentionū est memoria. qr recipe ⁊ retinere in corporalib⁹ reducūť ad diuersa principia. nā humida bene recipiūt ⁊ male retinent. Ecōtrario aūt est de siccis. Ad ꝓpositū ħ q̄ cōtingit in dormientib⁹ de apparitionib⁹ somniorꝝ ex spirituū. i. spēꝝ in cōseruatorijs repositaꝝ ⁊ ħ ex naturali motu locali ꝓpť cōmotionē sanguinis ⁊ humorꝝ ad principia illa. i. ad vtutes sensitiuas interiores. ⁊ dicim⁹ motu locali intrinseco in capite ⁊ in cellulis capitis. Hoc etiā p̄t accidere ex ꝑsili motu locali q demōes ꝓcurato. ⁊ nō tm̄ in dormientib⁹ ℔ ⁊ in vigilantib⁹ in q̄bus demōes p̄nt admouere ⁊ cōmouere interiores spūs ⁊ humores vt spēs ꝓseruate in cōseruatorijs educank de thesauris ad principia sensitiua. i. ad vtutes illas imaginatiuā ⁊ fantasticā vt res aliq̄s habeat talꝫ imaginare: ⁊ talis dicet interior tēptatio? nō mirū q demon ħ possit sua naturali vtute cū q̄lib⁹ hō q se vigilans ⁊ vsum rōnis hns pvoluntariā cōmotionē spēꝝ ꝓseruatarum educere p̄t de suis thesauris. ſ. cōseruatorijs hmōi spēs vt res aliq̄s ad suū placitū imagineť q̄ stante vtiam clare intelligiť materia de amore hereos. Illā qr demones vt dictū est cōmouere p̄nt hmōi spēs ⁊c. faciunt ista dupl'r. Aliqñ absq; ligamine vsus rōnis. vt de temptatiōe dictū est ⁊ p exemplū de volūtaria adhesiōe q̄ interdū fit. Aliqñ aūt q tota liter vsus rōis ligeť. ⁊ ħ etiā possumus exemplificare p naturales q̄sdam defect⁹ vt in frenetic? ⁊ ebrijs Ergo nō mirū q demōes sic ligare p̄nt deo pmittente vsum rōis. ⁊ tales dicunk arrepticij ⁊ inde arrepticius ab arripio arripis. qr arreptus a demone. ⁊ hoc dupl'r vel absq; maleficio ⁊ maleficio: vel cum ea absq; maleficio. qr vt pbs in prefato lib. dicit q aliquis in passiōe existens a modica siḱitudie moueť. sic amās ex modica siḱitudie amati ⁊ sic etiā odiū habenti. Ideo demones q̄ p actus hoīm experiunk: q̄bus passionib⁹ magis subdunk illos ad huiusmodi amorem vel odiū inordinatum instigāt: eo forti⁹ in eoꝝ imaginationem ⁊ efficatius impnumendo hoc q̄ intendunt quanto etiam id facilius p̄nt. Facilius aūt possunt

quãto etiã amans facilius speciez reseruatã ad pncipiũ sensitiuũ. id ẽ imaginationẽ educit. ꝛ in eiꝰ cogitatiõe delectabiliꝰ morat. Cũ maleficio vo qñ talta p maleficas ꝛ ad maleficarũ instantiã ꝓpter pactũ initũ cũ eis ꝓcurat. de qbꝰ enumerare ꝑ multitudine tam in spũalibꝰ q̃ secularibꝰ nõ est possibile. Quot eñ ad ulteri pulcerrimas vxores dimittẽtes in fetidissimas alias inardescũt Mouimꝰ vetulã tres successiue abbates vt publica oim fratrũ fama i illo monasterio etiã in hodiernũ diem refert nõ solum in his maleficiasse ꝛ interemisse: ꝛ quartũ iaz simili mõ dementasse qđ ꝛ ipsa publica voce fatet nec feretur dicere feci ꝛ facio: nec desistere a meo amore poterunt: qꝛ tantũ de meis stercoribꝰ comederũt q̃titatẽ p extensum brachiũ demõstrando. Fateor aũt qꝛ nobis nõ aderat vlciscendi ꝛ inq̃rendi sup eaz facultas: iõ adhuc supest. Et qꝛ dictũ fuit in pncipio distinctiõis q̃ inuisibiliter instigat dyabolꝰ hoiem ad peccandũ nõ solũ p modũ pluasiõis vt dictũ ẽ: immo etiã p modũ dispositõis. Iz non deserut ad ꝓpositũ tñ sic declarat. Per ꝓsilem ei admonitionẽ spirituũ ꝛ humoꝝ facit aliquos magis dispositos ad irascẽdũ vl̃ ꝓcupiscẽdũ: vl̃ ad aliq̃d hmõi. Manifestuz ẽ eñ q̃ corpe aliq̃lit disposito ẽ hõ magis ꝓnus ad cõcupiscẽtiã ꝛ iraz ꝛ hmõi passiões: qbꝰ insurgentibꝰ hõ disponit ad cõsensum. Sz qꝛ ꝑcedentia difficile est ꝑdicare: iõ facilioꝝ mõ p ppli auisamento sunt declaranda. ꝛ qbꝰ remedijs possint tales maleficiati liberari tractat in tercia parte.

Modꝰ ꝓponẽdi ꝑmissa de amore hereos in sermonibꝰ ad ppl'm.

Predicator de supradictis p sic mouet questiõz. An catholicũ sit asserere q̃ malefice valeãt ad amorẽ alienarũ feminarũ inordinatũ mentes hoim immutare ꝛ eoꝝ corda sic succendere vt nulla cõfusiõe plagis verbis aut factis ad desistendũ valeant cogi: ꝛ sil̃r ad odiũ inter matrimonialit cõiunctos incitare: vt nec redditõnis nec exactiõis debiti matrimonial' locũ p̃ ple hr̃e valeãt. q̃nimo interdũ eos optet currere ad amasias in tempeste noctis silentio per multa terraꝝ spacia. Sup q̃ si voluerit argumenta aliqua ex precedenti q̃stione sumat. si nõ. dicat tñmõ q̃ q̃stiones iste patiunt difficultates p pter amorẽ ꝛ odiũ: q̃ cũ fundant in voluntate q̃ in suo actu sp̃ libera ẽ: nec cogi põt p aliquã creaturã nisi a deo q̃ eam regere põt. vñ nec demon vel malefica eiꝰ vtute ad amorẽ vel odiũ voluntatẽ cogere videt. Item qꝛ volũtas sicut ꝛ intellectꝰ subiectiue existũt i aĩa ꝛ illabi aie illi soli ẽ possibile q̃ eã creauit. iõ difficultatẽ patit q̃stio q̃ ad veritates enucliadas in suis ptibꝰ. his tñ nõ obstãtibꝰ dicendũ est ꝓmo sup phi locaptionẽ ꝛ odiũ. scdo sup maleficiũ generatiue potẽtie. De ꝓmo q̃ iz in intellectũ ꝛ voluntatẽ hois immediate demon neq̃at opari. tñ fm oẽs doctores theologos in. ij. sen. de vtute demõis i opando i corpꝰ ꝛ i potẽtias corpis siue corꝑ alligatas siue sint sensus interiores siue exteriores ꝓmittẽte vo agẽ valẽt. Hoc ꝓbat auctẽ ꝛ rõe ex ꝑcedenti q̃stione si placet inueniet, si nõ, dicat au

ctoritatē ꝛ rōnē. Job. ij. Demoni dixit de⁹. Ecce in manu tua. i. in ptāte est. Job. ꝛ ꝟ erat q̄ ad corpus. qđ ptz. qz in aiam noluit dare. vñ dixit Aerūtñ aiam ei⁹ serua. i. illesam serua. ¶Ratio qz eñ dedit in corp⁹ dedit etiā sup oēs potentias corpi alligatas. vt sūt q̄ꝫ exteriores ꝛ q̄t tuor interiores. s. sensus cōis. fantasia siue imaginatiua. estimatiua ꝛ memoratiua si nō pōt aliter declarari dek de porcis ꝛ ouib⁹ exemplū vbi porci p memoratiuā redire sciunt: ꝛ oues lupū ꝛ canē discernunt ex naturali imaginatione. vnū tanq̄ inimicū. alterꝫ tāq̄ amicū sue nature. Cōsequnt cū ois nostra cognitio intellectiua ortū hz a sensu. cum intelligentē iuꝫ pbm in. ij. de aīa. necesse sit fantasmata speculari Jō sicut demon pōt interiorē fantasiā immutare: sic etiā intellectū obtenebrare. Et ꝟ quidē nō erit imediate agere in aiam: ꝑ mediantib⁹ fantasmatib⁹ Itē qz nihil amat nisi cognitū. denē exēpla ad placitū ō auro qđ amat auar⁹: qz intelligit eius virtutē ꝛc. Jō obtenebrato intellectu obtenebrat ꝛ voluntas in suis affectiōib⁹. Hec aūt pōt facere demon ꝛ absq̄ malefica ꝛ cū malefica immo ꝛ accidere pñt ex sola incautela oculoꝝ ꝛ de singulis tradem⁹ exempla. ¶Nāvt Jac. j. ōz. Unusq̄sq̄ temptat a cōcupiscētia sua abstract⁹ ꝛ illect⁹. Deinde cōcupiscentia cū cōcepit parit pctñ. pctñ vo cū pfūmatū fuerit generat mortē. Sic sichem cū vidisset dinam exeuntem ad videndū mulieris regionis adamauit eā ꝛ rapuit ꝛ dormiuit cū ea ꝛ cōglutinata est anima ei⁹ cum ea Beñ. xxxiij. ꝛ ꝑm glo. Infirme aie sic accidit qñ postpositis ꝓpriis vt Dina aliena negocia curat seducit cōsuetudine ꝛ fit vna vnitate sensus cū illicitis. De secūdo q̄ etiā absq̄ maleficis oriat interdū ex tēptatione demonū principaliter sic declarat. Nam amon sororē suā thamar speciosissimā adamauit ꝛ depierat i ea valde ita vt ꝓpter ei⁹ amorē egrotaret. ij. Reg. xiij. Nō eñ intantum facin⁹ stupri q̄s ꝑsiliret nisi in toto corrupt⁹ ꝛ a dyabolo grauit tēptatus. Unde glo. ibidē. Hoc monet nos ꝛ iō de⁹ ꝑmisit vt sp caute agamus ne vicia in nobis dñent ꝛ princeps pcki q̄ falsam pacē piclitantib⁹ ꝑpōdet: nos patos inueniens improuise trucidet. De hoc secundo genere amoris refert⁹ est liber sctōꝝ patrū q̄ refert q̄ lz oēm tēptationē carnalis cōcupiscentie sibi subtraxissent tñ vltra q̄ꝫ credi pōt temptabant aliquotiēs amore mulierum. Ūñ ꝛ. ij. Cor. xij. apl's dicit. Dat⁹ est mihi stimul⁹ carnis mee angel⁹ sathane q̄ me colaphizet. vbi glo. Temptando p libidinē dat⁹ est mihi. Tēptatio aūt cui nō consentit nō est peccatū ꝑ materia exercende virtutis. ꝛ ꝟ intelligit de tēptatiōe q̄ ab hoste nō a carne q̄ sp est ad min⁹ pctñ venīale etiā si ei nō cōsentiat. Poterit p̄dicator aliqua exēpla deducere si placuerit. De tercio q̄ amor hereos ꝓueniat ex maleficijs demonū discussū est supra ꝛ de hac loquimur tēptatiōe. Et si q̄s diceret quō posset discerni q̄ ñ ex dyabolo ꝑ solum ex maleficio talis amor inordinat⁹ ꝓcedit. Dicendū q̄ ex multis Primo si taliter temptat⁹ pulcrā ꝛ honestā habeat vxorē ꝛ oppositum cōstat de altera ꝛc. Scōo si iudicū

rationis oino ligar q' nullis plagis seu verbis aut factis aut etiã confusionibus ad desistendũ ab ea iduci valeat. Et tercio potissime qñ se cõtinere nõ potest q̃n interdũ inopinate se etiã p longũ spaciũ non obstante asperitate itineris ꝓut ex taliũ confessione quisq; sentire põt se trãsferre habeãt siue de die siue de nocte. Vnde sicut dicit Chal. super Matb. xx. de asina quã xp̃s equitauit. q' cũ domõ volũtatẽ hois pctõ possidz quasi ad libitũ trahit q̃ placet. exemplũz dans de naui in mari pdito gubernaculo que ad libitũ vẽti ꝓjcit. z sicut q̃ equo potẽter insidet z rex tyrãni habẽs possessionez Quarto discernit in eo q' inopinate z subito vehunt z imutant interdũ vt nihil eis obstare possit. Elicit etiã ex ipius psone infamia. z añq; ad vlteriorẽ qõnẽ de maleficijs circa potẽtiã generatiuã ꝓcedamus q̃ ettã annexa est. ꝓmo soluẽda sũt argumenta.

Sequunt solutiões argumẽtoꝝ.

D argumẽta autẽ rñdendo.

a Ad primũ q' voluntas hois regat a deo sicut intellectus ab angelo bono. ptz solutio. Intellectus eñ sicut tm̃modo illustratur ab angelo bono ad cognitionẽ veri vñ sequit amor boni. q; verũ z ens conuertunt. ita etiã intellect9 põt a malo obtenebrari in cognitõz veri apparẽtis. z hoc p ꝓfusionẽ spẽruz principijs sensitiuis. i. virtutibus z potẽtijs sensitiuis interioribꝰ repzesentatis. vñ sequit amor inordinat9 apparẽtis boni puta corpalis delectatiõis quã etiã tales q̃rũt. Ad secundũ argumẽtuz q' intra corpa nõ põt esse illa imutãdo. partim est verum ꝓtim nõ. z hoc q̃ ad triplicẽ imutationẽ. Nõ eñ possunt illa imutare q̃rum ad eductionẽ alicuꝰ forme siue substãtialis siue accidentalis que etiã potiꝰ dicenda est ꝓductio q̃ imutatio sine adminiculo alteriꝰ agentis aut etiã sine diuina pmissiõe. Si aũt loquamur de imutatiõe qualificatiua vt de sanitate z infirmitate. sic vt ex p̃cedentibꝰ ptz põt varias infirmitates etiã vsq; ad ligamẽ rõnis imittere. z sic odiuz z amorẽ inordinatũ procurare. Põt etiã addi tercia imutatio que fit q̃n angelꝰ bonꝰ vel malus illabit corpi sicut dicimꝰ q' deꝰ tm̃modo illabit aie. i. essentie aie. Sed vbi dicimꝰ q' angelꝰ illabit corpi p̃cipue malꝰ vt in obsessis ibi nõ illabit infra terminos essentie corpis. q; sic ille solum modo q̃ dat esse. s. deus creator illabi põt z cõtinet tanq; q̃ habet itrinsecã operationẽ aie. Dicit tamẽ illabi corpori q̃n aliq̃d opatur circa corpus q; ibi est vbi operatur. vt dicit Dam̃. z tũc opatur infra terminos corpalis q̃titatis z infra terminos essentie corpoꝛis. vñ elicit q' corpꝰ habet termios duplicis rõnis q̃titatis z essentie. Et ẽ distinctio sicut inter suppositũ z naturã. Vñ sicut corpori illabi põt ita z potẽtijs affixis organis copoꝛalibꝰ z p ꝑs põt impzessiões facere i potẽtias vñ p accidẽs talis opatioz impssio resultat in intellectũ cũ eiꝰ obiectum sit fantasma sic̃ color visus vt dr in. iij de aia. z põr p accidẽs vsq; ad volũtatẽ q; volũtas suũ obiectũ recipit ab itellectu sub rõe boni fm q' itellectꝰ appẽhendit aliq̃d in rõne boni veri z apparẽtis. Ad terciũ argumẽtũ cogñscere cogitationes cordis est

duplr. vel in suo effectu. vl vt sunt in intellectu. Pmo mō nō solū angel⁹ ꝫ etiā hō ognoscē pt. Iz angel⁹ subtili⁹ vt patebit. Nā interdū cogitatio cognoscit nō solum p actū exteriozē. sed etiā per imutationez vultus. z etiā medici aliqs affectiones animi p pulsum cognoscere pñt. Ūñ Aug⁹. in lib. de diuinatione demonū dicit. q aliqñ hoim dispositiones nō soluz voce platas. sed etiā cogitatōe cōceptas. cum signa quedā ex animo exprimūtur i corpe tota facilitate pdiscūt. q̄uis in libzo retractationū ꝫ dicat non esse asserendū. quō hoc fiat estimo q retractat. Si q̄s diceret euz sensisse. q cogitationes demon ognoscere in intellectu. Alio modo pñt cognosci cogitationes ꝓut sunt in intellectu. z affectiones ꝓut sunt i volūtate. z sic sol⁹ deus cogitationes cordiū. z affectiones volūtatū cognoscē potest. Cui⁹ rō est. qz volūtas creature rōnalis soli deo sbiacet. z ipe in eam sol⁹ opari pōt. qui ē p̄incipale ei⁹ obiectum. z vltim⁹ finis. Et ideo ea q̄ in voluntate sunt. vel ex volūtate sola dependēt. soli deo sunt nota. Manifestū est aūt. q ex sola volūtate dependet q actu aliqs aliq̄ ꝓsideret. qz cum aliqs habet habitū sciētie. vel species intelligibiles in eo existentes vtit eis cum vult. Probat etiaz ex his q̄ dicta sunt. qz angel⁹ nō pōt illabi aie. ergo nō pt p naturā videre ea q̄ sunt in aia. z ꝫdiu sunt i intimo aie. Ūñ qñ arguit. Demō nō pt videē cogitationes cordiū. ergo nō pōt corda seu mentes hoim ad amorē vel odiuz incitare. Dī q sic ognoscit scz p effect⁹ z subtiliozi mō ꝫ hō. ita etiā subtiliozi mō pōt imutare ad odiū vel amorē. ꝓmouēdo fantasmata z intellectū obtenebrādo. Est etiā aliq̄d timoziosis ꝓscientijs z vtuosis ꝓ eoz ꝓsolatiōe aduertēdū. q imutatio sensibilis exteriozi z corpalis q̄ cōmitat cogitatōes hois q̄ꝫ est ita actilis z indeterminata. q diabol⁹ p eam i certam cognitōem cogitatōis venire non potest. pfertim qñ studijs aut bonis operib⁹ vacant interpellati z tales tunc in somnis plus vexat. experientia hec docet. Q̄ꝫ ē ita fortis z determiata. q p illā pōt ognoscere cogitatōez ꝫtū ad spēm. vt q cogitat de inuidia vel de luxuria. ꝫ an p eaz possit certitudinalit ognoscere ꝫtum ad oēs circūstātias. vt vicz sup talem vel talem. sub dubio dimittamus. sicut z reperim⁹. nisi q vez est q tales circūstantias ex actib⁹ postmodū cognoscere pōt. Ad quartū ptz q licet illabi anime tm̄ cōueniat deo. tū illabi corpi z p ꝓsequēs potētijs affixis corpi modo supza tacto. ꝫ pōt conuenire angelo siue bono siue malo. Ūñ amoz z odium in tali hoie causari possunt Ad illud q virtus sensitiua sit dignioz ꝫ nutritiua q̄ tū nō pōt imutari ab eo. Dicēdū q imo sup vim nutritiuā etiam posset. ita vt aliq̄d citius vel tardi⁹ dirigetur in os vl in carnē. sed ad illud nō coopatur sicut ad impedīdū vel agitādū vires sensitiuas interiozes vel exteriozes z hoc ꝓpter suū lucrū qđ ex sensuū deceptōe et intellect⁹ illusione plurimū ꝓcurat.

Questio octaua. An generatiuā potētiā seu actū venereū malefice impedire pñt. quo d maleficium in

bulla continet.

Ecūdo eadez ſ veritas.ſ.q adultē fornicarie ꝛc.amplꝰ exiſtūt maleficē.oñdit ꝙ impedimētū maleficiale ſup actū generatie potētie.ꝛ vt vitas magꝫ eluceſcat.arguit̄ primo.q nō ſit poſſibile.qz tale maleficiū eſſz poſſibile.poſſet etiā maritatis ꝓtingē.qđ ſi ꝓcedit̄ tūc cum mīmonij ſit opꝰ dei.ꝛ maleficiuz opꝰ diaboli.fortiꝰ erit opꝰ diaboli ope dei. Si vo ꝓcedit̄.q tm̄mō fornicarijs ꝛ nō maritat̄.tūc redibit opinio q maleficiū nihil ſit in re.ß tm̄ in opinioe hoim cuiꝰ oppoſitū in ꝑma.q.tactuz ē.aut dabit̄ rō curiſtis ꝛ nō illis ꝓtingē ꝑt.ꝛ cū non videt̄ ſbeſſe alia rō.niſi qz opꝰ dei mīmoniū exiſtit. Et illa rō fm theologos nō ꝓcludit.vtz in.iiij.diſt. xxxiij.de impedimēto maleficiali. manet adhuc argumētū.q opꝰ diaboli erit fortiꝰ ope dei.ꝛ cū hoc ſit ꝙueniēs aſſerē.ḡ etiā incōueniens eſt aſſerē ꝙ maleficiū poſſe impediri actū venereū. Itez diabolꝰ non ꝑt impedire actꝰ aliaꝝ virtū naturaliuz vt comedēdi.ābulandi.erigēdi.qđ videt̄ eē veꝝ ex eo qz interimē poſſent totū mg̃m. Preterea.cū actus venereꝰ eq̄lit̄ ſe hz ad oēm mulierē ſi impedit̄.impedit̄ etiā ad oēm mulierē.ß ℔ eſt falſuz.ḡ ꝛ ꝑmū. Q falſuz ſit docet experientia.cū tales qui dicūt ſe maleficiatos ſunt potētes ad alias.lz nō ad illas q̄s ꝓgnoſcē nō ꝑt.qz vicz nō vult.vñ nihil ꝑt in re Jn ꝓrīū ꝛ ꝓ vitate ē.c. Si ꝙ ſortiarias.xxxiij.q.viij. Itez oīm theologoꝝ ꝛ canoniſtaꝝ ſnīa vbi tractāt de maleficiali impedimēto mīmonij Itez ratio alludit cū maioꝛ ſit ptās demōis q̄z hois.ꝛ homo impedire poteſt potentiam generatiuā ſiue ꝙ herbas frigidiſſimas.ſiue ꝙ alia impedimēta ꝛc.vt q̄ſq̄ imagiari ꝑt ergo ꝛ demon q̄ acutioꝛis ſcie exiſtit ℔ facē ꝑ amplꝰ ꝑt. Rñſio ex duobus q̄ ſupꝛa tacta ſunt vitas satis patē ꝑt.lz modꝰ impediēdi non ſit ſpeculatiue declaratꝰ. Mā tactuz ē. q maleficiū nō eſt ſolū in opinioe hoim q̄ſi nihil in re.imo effectꝰ in nūeri maleficiales accidē ꝑñt vere ꝛ realit̄ deo ꝑmittēte. Oſtēſuz ē etiam q deus amplꝰ ꝑmittit ſup vim generatiuā ꝓpter maioꝛē eiꝰ coꝛruptionē q̄z ſup alios actus hūanos. Sed de mō q̄ tale impedimētū ꝓcurat eſt aduertēdū.q non ꝓcurat ſolū circa vim generatiuā.ß etiam circa vim imaginatiuā ſeu fantaſiā Et ſup ℔ notat Pe.de palu.in ſuo iiij.di.xxxiij q̄nq̄ modoſ. Dic̄ em̄ q qz demon ex ℔ q eſt ſp̄ūs hz ptātem ſup creaturā coꝛpalez ad motū localē ꝓhibendū vel faciēdū. Jōo ꝑt coꝛpa impedire ne ſibi appꝛopꝛi quant directe vl̄ indirecte interponēdo ſe q̄nq̄ in coꝛpe aſſumpto ſiē accidit ſponſo q̄ deſpōſauerat idolum.ꝛ nihilomin9 ꝓtraxerat cuz iuuencula.nec ꝓpter ℔ poterat eā cognoſcē. Scōo mō hoiez inflāmare ad actū illū vel etiā refrigerare ab actu illo adhibēdo occulte vtutes reꝝ q̄s optime nouit ad ℔ validas. Tertio mō turbādo eſtimationē ꝛ imaginationē qua reddit mulierez exoſaz.qz ꝑt vt dictū eſt i imaginatione impm̄ē. Quarto repm̄ēdo directe rigoꝛē mēbꝛi fructificatōi cōgruēti.ſicut etiā motū localē repꝛimere ꝑt. Quito ꝓhibēdo miſſionē

spīrituū ad mēbra in q̄bus ē ꝓtus motiua q̄si intercludēdo vias seminis ne ad vasa generatiōis descendat vel ne ab eis recedat. vel ne excidat vl̄ emittat ꝛ mīris alijs mōis Et sūdit ꝑ qō supra actuz ē ab alijs doctoribꝰ ꝓcordando dicēs. Plus eñ ꝓmittit deꝰ sup hūc actū ꝙ quez primū pctū diffundit q̄ꝫ sup alios actus hūanos. sic ꝛ sup serpētes q̄ magis incātationibꝰ deseruiūt q̄ꝫ alia aialia. ꝛ post pauca dicit. Idē etiā de muliere est. qz pōt imaginationē eiꝰ sic demētare vt exosuz habeat virū. q̄ ꝙ toto mūdo nō ꝓmittit se cognosci. Post vult dare rōnem q̄re plus maleficiunt viri circa talez actū q̄ꝫ mulieres. ꝛ dicit q̄ quia tale impedimētuz sit interduz ꝙ obstrusionē vasis. vel etiā ꝙ motū localē repīmēdo rigorē mēbri. que potius ꝛ facilius in viris ꝓtingere pōt. ideo pluresviri maleficiātur q̄ꝫ mulieres. Posset etiā q̄s dicere q̄ ideo qz plures mulieres supstitiose sunt q̄ꝫ viri. ꝛ potiꝰ allicere cupiūt viros q̄ꝫ mulieres. vel etiaz in despectū ꝑ faciūt mulieres ꝓiūctevt vtrobiq̄ faciāt occasionē adulterādi dū vir alias cognoscē pōt ꝛ ñ ꝓpriā ꝛ sūt vxor. etiā alios hēat q̄rere amatores. Addit etiā q̄ deus ꝓmittit ampliꝰ seuire in pcōres q̄ꝫ in iustos. Cū angelꝰ dixit Thobie In illos q̄ libidinivacāt accipit de moniū ptātem. licet etiā aliq̄n i iustos sic i Job. ꝛ nō circa vim generatiuā ꝓpter q̄ debēt facere ꝓfessiones ꝛ alia bona ne ferro manēte in vuluere frustra sit medicinā apponere. hec Pe. ꝛ de āmotione talis effectus patebit in tertia ꝑte opis.

Incidentaliter aliqua dubia declarantur.

Accidētaliter vo. si querit Quare actus ille aliq̄n impedit respectu vniꝰ mulieris ꝛ non respectu alterius. Rñsio fm Bonaueñ. hec est vel qz sortilegus seu malefica ad hoc respectuz psone determinate diabolū immutauit. vel qz deus respectu persone cuiuslibet ipedire non ꝓmittit. Occultum eñ dei iudiciū hic latet. vt patet in vxore Thobie. Et addit. si querit quo dyabolus hoc facit. Dicendū q̄ impedit generatiuā non impedimento extrinseco ledendo organuz ꝛ extrinseco impediendo vsum. Cū quia est impedimētū artificiale non naturale. ideo pōt impedire ad vnaz qō nō ad alias. vel tollendo excitationē ꝓcupiscentie ad illam ꝛ nō aduersus aliaz ꝛ hoc ꝙ virtutē ꝓpriā vel herbā vel lapidem vel ꝙ aliquā naturā occultam. Et hec ꝙueniūt cum dictis Pe. de palude. Preterea cuz in potētia talis actus beneq̄ ex frigiditate nature seu naturali defectu cōtingit. Si queritur quo pōt discerni q̄ ex malificio vel nō malificio ꝓtigerit. Rñdit Hostien. in sūma. licet hoc non sit ꝑdicāduz publice q̄ virga nullatenꝰ moueāt ꝛ nūq̄ potuit cognoscere hoc est signū frigiditatis. ꝛ q̄ moueāt ꝛ erigāt pficere aūt nō poteāt est signū maleficij. Notandum insup q̄ non solum sit maleficiū ne quis actum illū exercere valeat. ꝛ etiam aliquādo fit ne mulier ꝓcipiat vel vt abortum faciat. Sed nota ꝛ canonū sanctiones. q̄ q̄cūq̄ ꝓtervindicte libidinē explēdā. vel ꝓpr odiū aliq̄d fecerit viro vel mlieri ꝓpr qō nō posset gñare vel

cõcipe reputaꝫ homicida. ex de homic. si aliqs. Et nota q cõit loquit .c. de amatoꝛib⁹ seculi q suis amasijs p pocula ne ꝓfusionẽ incurrãt talia ꝓcurãt. vel etiã p certas herbas naturã nimiũ ifrigidãtes absq; auxilio demonũ. vñ penitẽtes sicut homicide sunt puniẽdi. Male fice aũt p maleficia talia ꝓcurãtes sunt fm leges vltimo supplicio puniẽde vt supra in pmã qstiõe tactũ est. Et p solutione argumẽtoꝝ vbi difficultaꝫ an mrimonialiter ꝓiunctis talia ꝓtingere possint. Est vltrius aduertẽduz q licet ex his que tacta sunt nõ pateat sup hõ veritas tñ vereꝛ realiter illis in mrimonio sicut ꝛ ex ꝓtingere pñt. Et prudẽs lectoꝛ qui copiã libꝛoꝝ habet inueniet tã apud theologos q̃ canonistas pcipue. ex. ꝛ in materia de frigiõ. ꝛ maleficiatis ꝛ in. iiij. distinc. .xxxiij. mutuo ꝓcordãtes. ꝛ duos errores repꝛobãtes. pser tim circa mrimonialiter ꝓiũctos q̃ sentirevi debanꝫ q talẽ maleficiũ non posset ꝓtingere inter mrimonialiter ꝓiũctos motis illis rõnib⁹ q dyabol⁹ nõ posset opa dei destruere. Et pr̃imus erroꝛ q̃ ab eis repꝛobaꝫ ẽ ꝓtra illos q̃ dicebãt maleficiũ nihil esse in mũdo. ꝛ tantũ esset in opinione hominũ qui ex ignoꝛãtia causaruz occultaꝝ et quas etiã nullus hoim scire potest aliquos effectus naturales maleficijs imputabant. quasi illos efficerẽt nõ occulte cause sed demones per seve l malificos. Et h erroꝛ licet ab oĩbus alijs doctoꝛib⁹ sub simplici falsitate repꝛobaꝫ tñ a sctõ Tho. acrius ipugnaꝫ vbi ipm tanq; heresim ꝓdẽnat dicẽs. q hic erroꝛ ex radice infidelitaꝫ ꝓcedit Et q ifidelitas in xpiano heresis dicit. iõ tales vt heretici merito sũt suspecti. De qua tamẽ materia etiã in prima qstione tactũ est. licet ibi nõ talit sit declaratũ. Mã si qs alia dicta doctoꝛis sancti in alijs locis ꝓsideꝛat. rõnes inuenit q̃re asserit talem erroꝛẽ ex radice infidelitatis ꝓcedere. Nam in qstionib⁹ de malo vbi tractat de demonib⁹ ꝛ in. q. .j. an demones habeãt coꝛpa naturaliter sibi vnita. Inter alia q̃ ibi recitanꝫ mẽtio de illis q̃ singulos effectus ad vtutes celestiũ coꝛpoꝝ quibus ꝛ subesse dicebãt occultas causas effectuum inferioꝝ dicens. Considerandũ est q paripatetici aristotilis sectatoꝛes nõ posuerũt demones esse. ꝛ ea q̃ attribuunt de monibus dicebãt ꝓuenire ex virtute celestiũ coꝛpoꝝ ꝛ aliaꝝ naturaliũ rerũ. Vñ Aug. dicit. x. de ciui. dei. poꝛphirio visum fuisse q herbis ꝛ lapidibus ꝛ aiantibus ac sonis certis ꝛ vocibus ac figurationibus atq; figmẽtis q̃busdaz etiã obseruatis in celi ꝓuersione motibus syderũ fabꝛicari in terra ab hoĩbus potestates syderuz idoneas varijs effectibus exequẽdas. Ex q̃bus apparet erroꝛ q omnia reducebant in causas occultas syderũ ꝛ demones tñmodo fabꝛicarenꝫ ex opinione hominũ. Sed q hec positio sit falsa manifeste ꝓbat sctũs Thomas. ex hoc ibidẽ. q repiunꝫ aliq̃ operõnes demonũ q̃ nullo modo pñt ex aliq̃ naturali causa ꝓcedere. puta q aliqs obsessus a demone loq̃tur linguaz ignotam. et multa alia inueniunꝫ opera demonuz tam in arreptitijs q̃ nigromãticis artib⁹ q̃ nullo mo pñt nisi ex aliq̃ intelle-

ctu ꝓcedere. ad mīꝰ bona fm naturā. licet mala fīm volūtatē. Et tō coacti fuerūt ꝓpter incōuenientia tacta alij pbt ponere demones eē licet post in varios errores incidērūt alijs putātibꝰ aias bōim a corporibꝰ exeūtibꝰ demōes fieri. Ūñ t multi auriſpices pueros occiderūt. vt anīas eoꝝ ſuos coopatores bīent. t plures alij ibi errores recitant. Ūñ ꝓz q nō immerito doctor ſctūs dicit talē opīonē ex radice infidelitatis ꝓcedē. Si cui placet legat Auguſ. in. viij. t ix. de ci. dei. ſup varios errores infideliū circa naturā demonū. q̄re etiam cōis rō oīm doctoꝝ q̄ in pfata diſtinctiōe allegat ꝓtra hmōi errātes. ſ. q̄ maleficiū aliq̄d eſſe negātes magne eſt efficatie i ſnīa. licet breuis ſit i verbis. vbi dicunt q̄ q̄ maleficiū nihil eſſe in mōo aſſerūt. ꝓfitātur oīm doctoꝝ ſeutētijs t ſacre ſcpture declarātes demones eē. t demones hīe ptātem ſupra corpa t ſupra īmaginatiōes hoīm deo pmittēte. vnde t per eos maleficie mīra opari pñt circa creaturas. Ūñ t merito ipoꝝ demonū inſtrumēta. t ad q̄ inſtātiā demones interdū ad creaturaꝝ nocumēta opant malefici dicūtur. Et q̄dem q̄ p reprobatiōez huiꝰ primi erroris a doctoribꝰ nō fit mētio de mīmonialit ꝓiūctis. tñ p reprobatiōnē ſcdi erroris ꝑz Dicūt em̄ q̄ alioꝝ erroꝝ erat q̄ lz maleficiū eſſz t abū daret i mōo etiā ꝓtra carnalē copulā. tñ q̄ nullū tale maleficiuz pt ceſſari ꝓpetuū. tō nūq̄ dirimēt mīmoniū tā ꝓtractum. Ecce q̄ mētio fit de mīmōnialit ꝓiūctis. Im probādo aūt hūc errorē. lz ꝑ declarare nō deſeruiat ad ꝓpoſitū tñ ꝓpter eos q̄ copiā librorꝝ non habēt Notādū q̄ improbāt p ꝑ q̄ talia aſſerē dicūt eſſe ꝓtra expīmētū t contra ſura antiq̄ t noua. Ūñ dant talem catholici doctores diſtinctōez q̄ impotētia ex maleficio ꝓcurata aut eſt tpalis. aut ꝓpetua. Si tēporalis. tūc nō impedit. Tūc aūt ꝓeſumit eſſe tēporal. q̄ infra ſpaciuz triū āno ꝝ cohabitātes t q̄tuz pñt operā dātes ſiue p eccl'iaſtica ſacramēta ſiue p alia remedia ſanari pñt Si vo nō ſanent aliq̄ remedio. extūc pſumit eſſe perpetua. t tūc aut ꝓcedit mīmonij ꝓtractionē t conſūmationē. t ſic ipedit mīmoniuz ꝑhendū t dirimit tā ꝓtractū. aut ſe quit mīmonij ꝓtractionē ꝫ nō conſūmationē. t ſic etiā vt dicūt aliqui dirimit mīmoniū tā ꝓtractū. dicit em̄. xxxiij. q. j. c. j. q̄ Augiū ꝓfirmatur officio. ſ. carnis. vt dt glo. aut ſequit mīmoniū ꝓſūmatū. t tūc vinculū mīmoniale nō dirimit. Plura ibi notātur ex̄ de frigid. cē. p hoſtien. t Goffre. t doctores etiā theologos vbi ſupra. Ad arguñta. ad primum ſatis patet ex his q̄ dicta ſunt. Uā primo. q̄ dei opa pñt deſtrui p opera diaboli. ſi maleficium poſſet inter ꝓiugatos ꝓtingē. non valet inſtātia. imo oppoſitū ptz cū nihil poſſit diabol' niſi deo pmittente. Itē q̄ nō p violētiā deſtruit vti tyrānus. ꝫ per q̄ndā artē extrinſecam. vt ſupra patuit. Ad ſēdm patuit ſupra q̄re deus potius pmittit ſuper hūc actum venereū. q̄ ſuper alios actus. pt etiā ſuper alios quā do deus pmittit. Unde nō valet q̄ perimat mundū. Ad tertiuz ſimiliter patet ex dictis.

Questio nona. An malefice pſti

glosa illusione operatur circa mẽbra virilia. q̃si illa oino sint a corporibus euulsa.

Tertio eadẽ ve-

ritas declaratur p diabolicas opationes circa mẽbrum virile. cuius rei veritas vt magis eluceſcat querit. An maleficẽ valeant membra virilia virtute demonũ vere ⁊ realiter vel solũmodo p̃stigiosa apparitiõe auferre. Et arguit. q̃ vere ⁊ realiter p argumentũ a fortiori. Maiora p̃nt demones vt homines occidẽ vel localiter trãſferre. vt supra patuit de Job ⁊ thobie septẽ viris occisis. ergo etiam p̃nt mẽbra homis vere ⁊ realiter auferre. Preterea glo. sup illud ps. Immissiones p angelos malos. Deus punit p malos angelos sicut populum israeliticũ sepe puniuit varijs languoribꝰ vere ⁊ realiter corpibꝰ immiſſis. ergo ⁊ hmõi infirmitates circa membꝝ talia immittere potest. Si dicatur q̃ p̃t diuina pmissione tũc fiẽ in p̃cedentibꝰ dictum est. q̃ deus ampliꝰ pmittit vim generatiuam maleficiari ꝓpter primã corruptionẽ peccati q̃ per actum generãtem in nos deuenit ergo etiaz amplius pmittit super mẽbrum illius potẽtie generatiue vt ipm totaliter auferat. Preterea maior fuit ꝓuersio vxoris Loth in statuã salis Genesis. xix. Q̃ auferre mẽbrũ virile ꝛ illa fuit vera ⁊ realis. ⁊ nõ apparens ꝓuersio. q̃ adhuc visibiliter vt dicit supest illa statua. Et facta fuit p malũ angelum vt coacti a bonis q̃ prius cecitate eos pcusserat. vt hostiũ domꝰ inuenire nõ possent sicut etiã alie punitiões sodomitarũ. q̃ ⁊ glosa ibidẽ asserit ipaz etiã illo vicio infectã. ergo ⁊ ista facere p̃nt. Preterea. q̃cũq̃ p̃t inducẽ formã nãlem. p̃t ⁊ illã auferre. Sed demones formas nãles pluries induxerũt. vt ptz de magis pharaonis. q̃ virtute demonũ ranas ⁊ serpẽtes fecerũt. Itẽ Aug. in. li. lxxxiij. q. dicit. q̃ oiz q̃ visibiliter fiũt etiã p inferiores ptãtes aeris. hec nõ absurde fieri posse credũtur. ꝛ hoc p̃nt facere hoies vt aliq̃ arte vel inciſiõe mẽbꝝ auferat. ergo ⁊ demones ista facẽ inuisibilit qõ aliq̃ visibilit p̃nt. Sz ꝓtra Aug⁹. xviij. de ci. dei. Nõ est credẽdũ etiã hoies corpꝰ demonũz arte vel ptãte in bestiali lineamẽta posse ꝓuerti. ergo etiã a simili nõ p̃t auferre ꝛ q̃ ad veritatem corpis hũani deseruit. Item. iij. de trini. dicit. Nõ est putãdũ istis trãſgressoribus angelis ad nutum seruire hãc visibiliũ rerum materiam sed soli deo. Responſio. Nulli dubium. q̃n maleficẽ quedã contra operãtur circa membra virilia. vt ex visis ⁊ auditꝫ plurimꝝ imo ⁊ ex ipa publica fama constat. de hoc q̃ per sensum visus aut tactus veritas illius mẽbri cognoſcebat. qõ qualit fieri potest. Dicendũ q̃ licet dupliciter fieri possit. scz vere ⁊ realiter. vt argumẽta prima tetigerũt. ⁊ prestigiosa operatõe. ea tñ que a maleficis fiunt. circa hmõi non fiũt. niſi prestigiosa illusione. que tamẽ illusio nõ habet locum in imaginatõe patiẽtis. q̃ imaginatio eius potest vere ⁊ realiter estimare aliquã rem nõ esse presentẽ. licet per nullã operationem sensus exteriozis. scz visum aut tactũ percipit esse ꝑsentez

Ñ potest dici vera ablatio mẽbri ex pte imaginatõnis patiẽtis licet nõ ex pte rei qõ qliter fit sunt plura notãda. Primo duo modi qbus isti fieri pñt. Nõ mirꝝ q dyabolus sensus hũanos exteriores decipere põt. q interiores de qbus supra tactũ est illudere põt formas reseruatas educẽdo ad pncipia sua sensitiua. decipit autez eos in sua nãli opatiõe. vt qõ visibile est fit illi inuisibile. tãgibile intãgibile audibile inaudibile. ꝛ sic de alijs. Hec autẽ vitas ita nihil ponit ex pte rei q oia fiũt ex imutatione organoꝝ destructiũ ad visum auditũ ꝛc. vt sunt oculi ꝛ manꝰ qbus imutatis iã fallitur sensus iudiciũ. Possumꝰ ista ex nãlibus qbusdã demõstrare. nã sic vinũ dulce ꝓpter infectiõez lingue in febricitãte videt amarꝝ. vñ gustꝰ decipit nõ ex pte rei ꝫ ex parte humoꝝ. Ita ꝛ ibi nulla deceptio ex pte rei. qn ibi sit virga adherẽs. sed deceptio ex pte organi sensus. Jte rũ sic supra dictũ est de vi generatiua illã impedidẽdo p impositionẽ alicuiꝰ alteriꝰ corpis eiusdez coloris ꝛ apparẽtie. ita ꝛ aliqõ corpus planũ figuratũ coloze carneo interponere pñt int visum ꝛ tactũ oculorũ ꝛ manuũ ꝛ int ipm verũ corpus patiẽtis ita q suo iudicio nihil valeat videre ꝛ sentire nisi corpꝰ planũ ꝛ nllo mẽbro interuptũ. Videãtur dicta sci Thome in. ij. dist. viij arti. v. de pstigiosis illusionibꝰ. et sitr. ij. ij. q. xcj. ꝛ in qstionibꝰ ꝺ malo. freqnter allegãs illud Aug. i li. lxxxiij. q. serpit ꝫ maluz demonis p oẽs aditus sensuales dat se figuris. accomodat se coloribꝰ, adheret zonis, odoribꝰ se subijcit, infundit se saporibꝰ. Preterea alludit rõ q nõ solũ p interpositõez alicuiꝰ corpis plani ũ mẽbrato. tñs illusio pstigiosa in videte ꝛ tangente fiat. imoꝝ p modũ q certi spũs seu spẽs reseruati educũtur ad sua pncipia sensitiua interiora. s. ad imaginatõnẽ ꝛ fantasiã. vñ ꝓtingit aliqd imaginari ac si pmo eliciatur ex sensu exteriori. Nam vt in pcedẽti qstione tactũ est. Demones ꝟtute ꝓpria pñt localit corpa mutare. ex transmutatõe aũt spirituũ ꝛ humoꝝ etiã fm nature opationẽ cõtingũt. aliq fm imaginationẽ vel sensum videri nãliter dico. qꝛ ꝛ pbs in de som. ꝛ vigil. assignãs causaz apparitõis somnioꝝ dicit. q cum aial dormierit descẽdente plurimo sanguine ad pncipiũ sensitiuuz simꝰ descẽdũt motus siue impressiões relicte ex sensibiliũ motionibꝰ q in spiritibꝰ sensibilibꝰ ꝓseruant. Termini fuerunt supi declarati ita q tunc aliq appareãt ac si tũc pmo a rebus exterioribus sensus imutarent. Et qꝛ hoc nã facere põt a fortiori diabolus formas seu spẽs corpis plani ꝛ nõ mẽbro virili organisato educere põt ad vim fantasticã ꝛ imaginatiuã vt inde sensus iudicẽt ac si i rerũ vitate ita esset. q hũc etiã modũ vt patebit inferius homies vident aialia cũ tñ nõ sint in rerũ vitate.

Ecũdo notãdi sunt alij modi faciliores ad intelligendum ꝓdicãdũ. Nam quia prestigiũ nihil aliud est fm Jsiõ. viij. ethimoꝝ. c. ix. q̃ sensuũ qdam delusio ꝛ ꝓsertim oculoꝝ. Vñ ꝛ dr a ꝓstringo qꝛ aciem oculoꝝ ꝓstringit ita vt res videãt aliter eẽ q̃ sint. Et vt alex. der ales dicit pte. ij.

Prestigiū ꝓprie sumptū est illusio demonis q̄ non hz causam ex parte mutationis rei. ꝫ solūmodo ex pte cognoscēt̄ q̄ deludit. siue q̄ntū ad interiores sensus. siue q̄ntū ad exteriores. Vñ in gñe loq̄ndo etiā ō hūana pstigiosa arte dicam⁹. Tribus modis ꝑt fieri. Una absq; demonib⁹. ꝛ illa poti⁹ dī delusio. ḡa artificialit fit agitatōe hoīm oñdētiū vel occultantiū aliq̄s res. sic fit in traiectōib⁹ p ioculatores vl p mimos. Ali⁹ modus fit etiā sine virtute demonū vtpote nāliter vtute corpoꝝ nāliū vel etiā mineraliū q̄ quē hūt pūt fm q̄ndaz virtutē hmōi rebus inditā rem oñdere vel facē apparere nō sic est. Vñ Tho. j. pte. q. .cxiij. artic. iij. ꝛ fm alios plures q̄dā herba succēsa seu accēsa fumigās facit trabes apparere serpētes Terti⁹ modus delusionis est q̄ fit p demones deo tñ pmittente. Hūt em̄ demones ex nā vt patuit q̄ndā ptātem sup q̄sdā res inferiores q̄s pūt exercere circa illas q̄n do⁹ sint vt tunc etiaz res appareāt aliter q̄ sint. Pro q̄ notāduz tertio q̄ demō pōt q̄nq; modis illudere aliquē q̄ iudicat rem aliter q̄ est. Primo artificiali traiectione vt dictū est. ḡa quicq̄d hō scit p artē meli⁹ ipse scire potest. Scōo modo naturali applicatione alicui⁹ rei vt dictū est p interpositionē alicui⁹ corpis vt alterū occultet vel etiaz ex fantasijs hoīm illas pturbādo. Tertio modo vt q̄n in assumpto corpe ostendit se esse aliquā rem q̄ nō est. sicut Greg. in pmo dyalogoꝝ. narrat ō montalt q̄ comedit lactucā q̄ tamē vt ipe demon fassus fuerat lactuca non ꝫ demon in lactuce. specie aut in ipsa lactuca erat. vel etiaz ꝓtigit Anthonio in massa auri quā in deserto repperit. vel etiā q̄n hominē veruz tegit ꝛ facit vt brutū animal videat ꝓut iam dicet. Quarto modo vt q̄n turbat organū visus vt videat res nubilosa q̄ est claraꝝ l ecō uerso vt vetula appareat iuuēcula. Nam ꝛ post fletū apparet aliter lumē q̄ ante. Quinto modo vt i imaginatiuā potētiā opando ꝛ trāsmutationē spērum sensibiliū p cōmotionē humorū vt supra tactū est faciendo vt tūc quasi recētes ꝛ noue apparitiones in ipsis potētijs sensitiuis causent. Et sic tribus vltimis modis demō illudere pōt pstigiosa arte sensus hoīs. ꝛ etiā secundo modo. Vñ nulla difficultas q̄n membrū virile occultare pstigiosa arte velit. Euidens indiciū siue experimentū qō nobis in officio inquisitionis exūtibus reuelatū fuit infra ponet vbi de his ꝛ alijs fact̄ plura recitant in scōa pte tractat⁹.

Quomodo maleficiuz a defectu naturali potest discerni.

Accidētalis questio cuz certis alijs difficultatib⁹. Q̄z si q̄rit Petro ablatū est mēbrum ignorat aūt an p maleficium seu alias diuina pmissione p demonis potentiā sit ablatū sunt nemodi cognoscendi ꝛ discernēdi inter ista. Rñdet pōt q̄ sic. Primo q̄ tales quib⁹ accidūt vt plurimū sunt adulteri seu alias fornicarij. Unde dū amasijs nō ad nutū seruiūt seu eas relinq̄rere volūt alijs adherēdo tūc in vindictaz talia ꝓcurant. aut alias potentiā illius mēbri amputāt. Scōo cognoscit per hoc q̄ nō est durabile. Nam si non sit ex

maleficio tūc nō ē durabile. ꝫ quā-doꝫ redibit. Sed hic iterū subozit dubitatio an hoc sit ex natura maleficij q nō sit durabile. Rñdetur q potest esse ꝓpetuū ꝛ durare vsq ad mortē. sicut etiā de impedimento maleficiali in matrimonio. Judicant canonīste ꝛ theologi. q reperit temporale ꝛ ꝓpetuū. Unz dicit Goffre. in sūma. Maleficiū nō potest solui semp p illum qui fecit. vel quia est mortuus. vel qa nescit delere ipsum. vl quia maleficiū est perditū. Añ a simili dicē possum⁹ q maleficiū petro illatū erit perpetuū. vel qz illa maleficia q fecit nō potest euz sanare. Sunt eñ maleficie in triplici genere. Uā q̄dam sanant ꝛ ledūt. Quedā ledūt. ꝫ sanare nequeūt. Quedā tm̄modo sanare videnť. i. lesiones aminouere vt inferius patebit. sic eñ nobis contingit. Unz due malefice mutuo rixantes dum vna alteri improperaret. vna dixit. Nō sum tam pessima sicut tu quia quos ledo sanare scio Vel etiaz durabit vbi ante eius sanationē malefica discederet vel locum mutādo vel ab hac vita discedēdo. Uā ꝛ sctūs Tho. dicit. Maleficiū qōlibet ita pōt esse ꝓpetuuz q nō pōt hīe humanū remediū. qz ꝛ si habz remediū nō est tñ hoc homini notū vel licitū. licet de⁹ possit pstare remediū p sctm̄ angelū demonē licet non maleficā cogendo Verūtamē summū remediū ẜ maleficiū est penitētie sacramentū. ex de frigid. Nam ꝛ infirmitas corpalis sepe puenit ex pctō. extra de peni. cū infirmitas. q̄liter etiā maleficia sint auferenda. patebit in tertia ꝑte tractat⁹. ꝛ in scda ꝑte. capło. vj. tres alie differētie tangunť.

Solutiones argumentorum.

Ad ꝓmū. q nulli dubium q̄n sicut deo ꝑmittēte occidere pūt homines. ita ꝛ mēbrum illud seu alia offerre possunt vere ꝛ realiter. Sed tūc demones nō opanť p maleficas de q̄bus iam mētio habeť. Et p hec etiaz ad scām ptz solutio. Ꝫz ad illud q qz deus amplius ꝑmittit vim generatiuā maleficiari ꝓpter ꝛc. ꝫ etiā permittit vt illud mēbꝝ vere ꝛ realiter auferať. non valet vt semp hoc fiat quia nō esset p modū maleficij hoc fieri. nec etiā malefice hoc affectāt dum talia opanť q nō habeāt potestatē restituēdi mēbrū q̄n volunt ꝛ sciunt. Ex quo patet q nō vere sed ꝑstigiosa arte auferť. Ad tertiū de cōuersione vxoris loth dicimus vera fuit ꝛ nō ꝑstigiosa arte. nūc aūt loquimur de arte ꝑstigiosa. Ad quartum q demones possunt inducere aliquas formas substātiales. ꝫ etiā auferre. Ꝺ ẜntuz ad magos pharaōis q fecerť veros ꝟpētes. ꝛ pūt demones circa aliquas impfectas creaturas adminiculo alicuius alterius agentis aliquos effectus ꝑducere que nō possunt circa hoies de q̄bus deo magis ē cura. Juxta illud. Munqd deo cura est de bob⁹ Possunt tamē semp vt dictū ē deo ꝑmittente hoibus etiā nocere vere ꝛ realiter. qut etiā ꝑstigiosa arte. et p hec etiaz patet solutio ad vltimū argumentum.

Questio decima an malefice operantur circa homines. in bestiales formas prestigiosa arte illos transmutando.

Parto ipa ve

q ritas declarat vbi etiã homines trãsformãt in bestias. qõ qualiter fiat arguit q nõ sit possibile ꝑ fieri vicesimosexto questione. v. Episcopi. ex ꝓsilio acquirensi. Quisqs credit posse fieri aliquam creaturã aut meliu● aut deterius immutari aut trãsformari in aliam speciẽ. vel alitã in similitudinem nisi ab ipo creatore q oĩa fecit z p quẽ oĩa facta sunt. pculdubio infidelis est z pagano deterior z vtamur argumentis scti Tho. in .ij. snia. di. viij. An demões possint imprimere in sensus corpales pstigijs deludendo. Vbi primo argit q nõ. Mã illa forma bestie q̃ videtur oportet q sit alicui. ꝑ nõ põt eẽ tm in sensu. qz sensus nõ hz aliquã speciẽ nisi a rebus acceptã. z ibi nõ ẽ vera bestia p auctoritatẽ Cañ. allegatã. nec ite x põt esse in re q̃ videt sicut q mulier videat bestia. quia due forme substãtiales nõ pñt. esse in eodẽ sit z semel. ꝯ cũ illa forma bestie q̃ videt nullibi possit esse ideo nulla pstigiosa illusio i oculo videntis fieri pt. cũ visio p aliquã formã necessario hẽat termiari. Preterea si dicat q forma illa sit in aere circũstãte. ꝑ nõ pt eẽ. tũ qz aer nõ ẽ susceptiuus alicui⁹ forme seu figure. tuz etiã qz nõ sp vn⁹ z idẽ aer circa illã psonaz ꝓpt fluxibilitatẽ manere pt pcipue qñ mouet tũ etiam qz sic videret ab oib⁹ talis trãsformatio qõ tũ nõ fit qz demones nõ vident ad min⁹ sctõ x virox visiones decipe. Preterea sensus visiu⁹ seu potẽtia visiua ẽ potẽtia passiua. ꝑ oẽ passiuũ mouet ab actiuo sibi ꝓportionato. actiuũ aũt ꝓportionatũ sensui ẽ duplex. Unũ q̃si originas actũ. s. obiectũ. Aliud aũt q̃si deferẽs sic̃ medium. ꝑ forma illa q̃ videt nõ põt esse obiectũ sensus. nec etiã medium q̃si deferẽs. De primo. s. q nõ põt eẽ obiectũ qz a nulla re sumi pt in pcedenti argumẽto tactũ est cuz nõ sit in sensu a re accepta. nec in ipsa re nec etiã in ipso aere q̃si i medio deferẽte vt pus tactũ est in tercio argumẽto. Preterea si demõ mouet vim cognitiuã interiorẽ aut ꝑ facit se obijciẽdo virtuti cognitiue. aut ꝑ facit imutãdo ipsam. nõ aũt ꝑ facit se ei obijciendo. qz oporteret q vel assumeret corpus. z sic nõ posset interi⁹ ingredi ad organũ imaginationis. cum duo corpa nõ sint simul in eodem loco. nec in assumendo fantasma. qõ etiam esse nõ potest. qz fantasma nõ est sine q̃ntitate. Demõ aũt oñi q̃ntitate caret. silr etiã nõ põt hoc facere imutando. qz aut imutaret alterãdo qõ videt nõ posse facẽ. qz oĩs alteratõ fit p q̃litates actiuas q̃bus demones carẽt. Aut imutaret trãsmutãdo sive localiter mouẽdo qõ videt eẽ incõueniẽs ꝺuabus rõnib⁹. Primo q̃dẽ qz trãsmutatio organi nõ posset fieri sine sensu doloꝛ. Secõ qa fm ꝑ demõ nõ oñderet hoĩ nisi nota. cũ tñ Aug⁹. dic. q oñdit hoĩ formas z notas z ignotas. ꝯ videt q demones nullo mõ pñt imaginato nẽ vel sensum hois decipe. Sed ꝺ Aug. xviij. de ciui. dei. dicit q trãsmutationes hoĩm in aialia bñta q dicunt arte demonũ facte non fuerũt fm veritatẽ ꝑ solũ fm apparentiã. Non aũt fieri ñ possz si demõ es hũanos sensus trãsmutare nõ pos-

sent. Preterea alludit t auctoritas Aug. in li. lxxxiij. q. q etiã pri⁹ allegata fuit. serpit hoc malũ demõis p oẽs addit⁹ sensuales ẽ. Rñsio si lector voluerit sup modũ trãsmutã di inspicẽ inueniet i scõa pte opis. capñ. vj. varios modos. Ad pñs tñ mõ scolastice ꝓcedẽdo. dicam⁹ trium doctoꝝ sniam ꝓcordantes. in eo q diabol⁹ põt fantasiã hois decipe. vt hõ ver⁹ aial videat. inter qs etiam vltima subtilioꝝ ceteris. q t sci Tho. est. Et pma est dñi Anthonini in prima pte sume. ti. v. c. v. §. v. declarãtis. q diabol⁹ fantasiã hois ad decipiẽdũ qñq opat. t pcipue circa illusionem sensuũ. t declarat naturali rõne. canonis auctoritate t expimẽtoꝝ mltiplicitate Primũ sic. Corpa naturalit ꝟbdũtur t obediũt nature angelice ẽtũ ad motũ localẽ. Angeli etiã mali si amiserit gram. nõ tñ vtutem naturalẽ. vt sepius supra tactũ est. Cũ aũt potentia fantastica siue imaginatiua sit corpalis. i. affixa organo corporeo naturalit ꝟbditur etiã malis. vt possint eã trãsmutare causando variaꝝ fantasias ex descensione humoꝝ t spirituũ ad pncipiũ sensitiuũ. pcurata ab eis. Hec ille. t ꝟbdit. Ptz t ex ꝟ canõe. xxvj. q. v. ept. Illõ nõ est ombitẽdũ q qdã scelerate mulieres post sathan retro uerse demonũ illusionib⁹ t fantasmatibus seducte. credũt se t ꝓfitent cũ dyana hoꝝ nocturnis dea paganoꝝ. vl cũ herodiade. t cũ innũera multitudine mulieꝝ eqtare sup ẽsdam bestias. t multa terraꝝ spacia in tẽpeste noctis silẽtio ptrãsire. t infra Quapropt sacerdotes pdicare debẽt ppl'o dei. vt nouerint oino hec falsa esse. t nõ a diuio ꝟ a maligno spũ talia fantasmata mẽtib⁹ fideliũ irrogari. siqdem ipe sathanas trãsformat se i diuersaꝝ psonaꝝ spẽs atq silitudines. t mẽtez quã captiuã tenet. i sõnis deludẽdo p deuia ꝺq deducit. Et qdez intellect⁹ hui⁹ canonis i prima qstiõe tact⁹ est q ad qtuoꝝ q pdicãda sunt. Sz q nõ valeãt etiã vehi vbi ꝟ affectãt t nõ impediũtur diuia vtute. sic nõ essz verus intellect⁹. qz sepissime hoies iuiti t nõ malefici per multa terraꝝ spacia corpalit trãsferãtur. Sed qz vtroq mõ põt fieri seqtur i pfata summa. t in. c. nec mirz. ea. q. Aug⁹ narrat. q i libris gẽtiliũ legit de qdaz maga dicta circes. q socios vlixis mutauerat i bestias. qõ magicz prestigijs poti⁹ fingebat. qz in rez veritate ꝓpleret alterando fantasias hoim. Ptz hoc etiã per plura exẽpla. Legit em in vitaspatz. q qdaz iuuẽcula qz assentire noluit cuidaz iuueni de turpitudie eã sollicitãti. ipe iuuenis turbat⁹ ex hoc. a qdaz iudeo ꝓcurauit maleficiũ fieri contra illã. quo pacto. mulier ꝓuersa ẽ in equã. que ꝓuersio nõ fuit fm rei veritatez. ꝟ fm ludificationẽ demonis immutãtis fantasiam t sensum ipsi⁹ mulieris. t aspicientũ eam. vt videret equa q erat ꝟa mulier. Cũ ducta ad btm machariũ. nõ potuit diabol⁹ ita operari q illuderet sensus eius sicut alioꝝ propter suam sctitatẽ. nã sibi videbat muler vera nõ equa. cui⁹ tandẽ oõne liberata est ab illa illusione. dicens hoc sibi accidisse quia nõ vacabat diuinis. nec frequẽtabat sacramẽta vt decebat. Ideo diabol⁹ potestatẽ habuerat super eã. t si alias esset houesta

Pōt igit diabol⁹ p motionē interioꝝ spirituū ⁊ humoꝝ opari ad imutādū actuz ⁊ potentiā nutritiue sensitiue. ⁊ appetitiue. ⁊ cuiuscūq potētie corpalis organo vtētis. Sm btm Tho. j. p. q. cxj. Sic credi pōt fuisse gestū sup symonē magum in incātationib⁹ suis q̄ de eo narrant Sed nihil hoꝝ pt diabol⁹ facē nisi deo pmittēte. q̄ cum angeli suis bonos freq̄nt repmit malicia ei⁹ deci pere nos ⁊ nocē q̄rētis. Vñ dic augustin⁹ loq̄ns de maleficis. Dt sūt q̄ pmissu dei elemēta pturbāt min⁹ pfidētiū in do xxvj. q. v. nec mir. Hoꝝ etiā opatione p maleficā artē fit. q̄q vt vir nō possit videre vroꝛē. ⁊ ecōuerso. ⁊ hoc p imutationē fantasie repūtando ei talē. vt rem odibilē ⁊ horribilem. Ipe etiā diabol⁹ vigilātib⁹ ⁊ dormientib⁹ suggerit repūtatiōes turpiū fantasie ad decipiendū ⁊ inducēdū ad malū. Rex q̄ petrū nō pfitit in imaginatōe ꝛ in volūtate Ideo ex hmōi fantasijs p diaboluz suggestis ⁊ alterationib⁹ varijs hō nō peccat. nisi volūtate ꝓpria petō assentiat. Scōa sūia ad idē modernoꝝ doctoꝝ declarātes. primo q̄d sit pstigiū. ⁊ quot modis demō pt hmōi illusiones causare. Hic nota q̄ Anthoni⁹ allegat ea q̄ in p̄cedēti. q. ix. tacta sunt. vñ nō est opus illa reuocare. Tercia sūia ē scī tho. ⁊ est rōnīua sup argumētū quo q̄ritur. vbi sit illa forma bestie q̄ videt Aut in sensu. aut in re. aut in aere circūstāte. ⁊ ē talis. q̄ illa forma bestie q̄ videt nō est nisi in sensu primo interiori. ⁊ p fortē imaginationē resultat in sensuz exteriorē q̄dāmō. ⁊ q̄ ibi sit pt p demonis opationē ꝓtin gere dupl'r. Uno mō vt spēs aialiū dicam⁹ q̄ sunt in thesauro imaginationis reseruate. fluāt opatione demonū ad organa sensuū interiorum. sic etiā in sōno ptingit. put supra declaratum est. Et ideo q̄n ille spēs ptingūt organa sensus exteriozis puta visus. videt acsi eēnt res pūtes extra ⁊ actu sentirēt Alio mo dus pt eē ex imutatōe organoꝝ interioꝝ. q̄bus mutatis fallit sensus iudiciū. sicut ptz in eo q̄ hz gustum corruptū. cui oīa dulcia videt amara ⁊ paꝛ differt a primo. Hoc āt facē pūt etiā hoies vtute q̄rūdā rex naturaliū. sicut ad vaporationē cuiusdam fumi trabes dom⁹ videnī serpētes. ⁊ multa exp̄imēta hui⁹ inueniūtur. vt etiā supra tactū est.

Solutiones argumentoꝝ.

Ad arguīēta ptz ad primū q̄ textus ille sepe allegat. ⁊ male intelligit. Nā quo ad hoc q̄ loquit de trāsformatione in aliā speciē vel similitudinē. declaratū est q̄liter hoc fieri pt pstigiosa arte. Sed quo ad hoc q̄ dicit nō possit fieri aliq̄ creatura virtute demonis. si capitur fieri p creari. manifestū est q̄ nō. si vero capit fieri pro naturali ꝓductione. sic certuz est q̄ pūt facere aliq̄s creaturas impfectas. Nō q̄liter fit declarat sanctus Tho. vbi supra. Quaz dicit. q̄ oēs trāsmutatōes corpaliū rex q̄ pūt fieri p aliq̄s vtutes naturales. ad q̄s ptinent semina q̄ in elemētis hui⁹ mūdi inueniūtur. puta i terra vel aq̄s. sicut relinquit sua semina serpētes ⁊ rane. ⁊ his silia. pūt fieri p opationes demonū hmōi seminib⁹ adhibitis. sicut cū aliq̄ res trāsmutat i serpētes vl ranas q̄ putre

factionē generari pñt. Ille vo trās mutationes corporaliū rerum que nō possunt. virtute nature fieri nul lo mō opatione demonū fm rei ve ritatē pfici possunt. sicut q corpus humanū mutaret in corpus bestie. aut q corp⁹ mortui reuiuiscat. qō si fieri videat apparentia est prestigiosa. aut diabolus i assumpto corpore se agitat corā hoib⁹. fortificāt ista. Mā albert⁹ in li. de aialib⁹ vbi querit. An demones seu etiā dicamus malefici possint facē vera aialia Rūdit q sic deo pmittēte. z hoc quo ad impfecta animalia. sed non possunt in instāti sicut deus facere ſ motu quodā licet subito sicut ptz de maleficȝ. Exod. vij. sup isto. Vocauit pharao sapientes dicit. Demones discurrūt p mundū z colligūt diuersa semia z eox adaptatiōe pñt prūpe diuerse spēs. Et glo. ibidez sic dicit. Dū p incātatiōnē demonū malefici aliqd efficē conant discurrūt p mūdū z semina subito eoz ō qb⁹ hoc agitāt afferūt. z sic ex illis pmittēte deo nouas spēs rex pduc̄ūt. Hec etiā sup⁹ tacta sūt. Et vbi si difficultas suboriret. An talia facta demonū eēnt opa miracḷosa dicēda. Rūsio patuit ex p̄cedētib⁹. q etiā demones aliq̄ va miracula facere pñt ad q̄ virt⁹ nature pticularȝ se extēdere pt. Et licet talia sint vera nō tñ ad verā pgnitōz ab eo fiūt. fm quē sensuz opa antixpi pñt dici signa mēdacia. qz ad seductōez hominū fiūt. Ptz z solutio ad aliō argumētū de subiecto fozme dicam⁹ Bestie foīa q̄ videt nō ē i aere nec in ipa re. vt patuit. ſ i ipo sensu. put ex sīia scti tho. vt sup⁹ declaratū ē. Ad illud qō oē passiuū mouet ab actiuo sibi ꝓportionato ꝓcedit. Et qñ subinferr q forma illa quevt det nō pōt esse obiectū originans actū seu eliciens eo q a nulla re sumat. Dr q imo a re qz a specie sensibili in imaginatōe reseruata quā educere pōt z imaginatiōi seu etiā sensitiue potentie offerre potest vt supradictū est. Ad vltimū dom. q demon nō imutat potentiam sensitiuā et imaginatiuā se ei obijciēdo vt ostensuz est. ſ eā trāsmutādo. nō quidē alterādo nisi ḡtuz ad motuz localē. qz nō pōt de se impmere nouas spēs vt dictū est. immutat aūt trāsmutādo. i. localiter mouēdo. et hoc iterū facit nō substātiā organi diuidēdo vt sic cōsequat sensus dolozis. ſ mouēdo spūs z humozes. Qz autē vlteri⁹ obijcit. q sequeret q fm hoc demō nō possit aliqd noui hoi demōstrare fm imaginatiuā visionē, Dicēdū est q nouū aliqd potest intelligi duplicit. Uno modo totaliter nouū z fm se z fm sua pncipia. z fm hoc demō nō pōt alicui quid nouū hoi ſz visionē imaginariā demonstrare. nō em pōt facere q cecus nat⁹ imagineť colozes vt q surdus natus imagineť sonos. Alio modo dī aliqd nouū fm spēz totius. puta si dicam⁹ esse nouū in imaginatiōe q aliqs imagineť mōtes aureos quos nunq̄ vidit qz tñ viderit aurū z montē pt naturali motu imaginari fantasmata aurei mōtis. z hoc modo potest demō aliqd noui imaginationi offerre.

Quid de lupis interdum homines z pueros ex cunabulis rapientes et comedentes sentiendum sit. an etiam prestiosa arte per maleficas.

Incidetalis questio ō lupis interdū homies ꝛ pueros e domib⁹ rapiētes ꝛ comedētes ꝛ cum magna astucia discurrētes ita vt neq; aliq; arte aut potētia ledi aut capi valeant. Dicendū est q; hoc interdū habet naturalē causam. interdū vo prestigiosam artez dū p maleficas ꝓingūt. De primo Albertus in de animalibus dicit q; ex q̄nq; causis ꝓuenire pōt. Aliqñ ꝓpter famis augmentū sicut ꝛ cerui aliqñ ꝛ alie bestie hoib⁹ appropinquāt. Aliqñ ꝓpter ferocitatē virilē ꝛ hoc in regionib⁹ frigidis ꝛ etiaz qñ hñt catulos. Sed q; ō his nihil ad ꝓpositū dicim⁹ q; demonū illusione fiūt. qñ de⁹ ꝓpt pctā punit aliquē ppm. Juxta illud Leuit. xxv. Si nō feceritis mādata mea mittā in vos bestias agri q̄ ꝓsumāt vos ꝛ pecora vra. ꝛ Deut. xxxij. Dentes bestiaꝝ immittā i eos cū furore ꝛc. Per quē aūt modū An sint veri lupi vl demones in formis sic apparentib⁹. dicit q; sunt veri lupi ꝙ obsidēt a demonib⁹ vel agitant duplici modo. Uno mō absq; maleficoꝝ opatione sicut q̄dragintaduobus pueris cōtigit a duobus vrsis de silua exeūtibus quos iugulauerūt ꝓpter irrisionē factā heliseo ꝓphete dicēdo. ascēde calue ꝛc. Et ō leone q̄ ꝓphaz dei iussuz nō implētē occidit. iij. reg. xiij. Et historia ō epo vienēsi. q̄ letanias miores instituerat añ ascensionē dñi eo q; lupi ciuitates intrātes boies vorauerūt publice. Alio mō etiā maleficoꝝ illusione. sicut Guill. vbi s narrat ō q̄dā viro q̄ se puerti putabat in lupū certis tpib⁹ q̄b⁹ i antris latitabat Illuc em certo tpe iuit ꝛ sibi interi cū fix⁹ manēt videbat q; lup⁹ ipe fackus circūiret pueros devorādo. ꝛ cū illō realit solū demō q̄ndā lupū possidēs facēt putabat falso se somnias circūire. ꝛ sic tādiu demētat⁹ fuit q̄usq; iuēt⁹ ē iacē i silua rapt⁹. Delectat in his demō vt paganoꝝ errorē q̄ hoies ꝛ vetulas in bestias mutari credebāt. iducat. Ūñ discernit q; ex singlari dei pmissiō ꝛ demonū opatiōa eueniūt ꝛ nō ex nālī aliq̄ effectu. qñ nlla arte aut potētia ledi aut capi pñt. sic vicē. i spe. hist. li. vj. xl. narrat. In gallia inq̄t ante xpi incarnatōnē ꝛ añ bellū punicū lup⁹ vigil evagina gladiū abstulit.

Questio. xj. q; obstetrices malefice ꝓceptus in vtero diuersis modis interimūt aborsum ꝓcurant. ꝛ vbi hoc non faciunt demonib⁹ natos infantes offerunt.

Dito sexto et

q septio insil vitas supradictas ꝓbat p q̄tuor hoīēdos act⁹ q̄s circa iſates i vtero ꝛ ex vtero mīris exercēt q̄ cū p mlieres demones exercere habēt ꝛ non p viros. iō pot⁹ mulieres q̄z viros sibi associare ille insatiabilis homicida satagit ꝛ sunt hmōi opera. Nam canoniste plusq̄z theologi de maleficiali impedimento tractātes vbi supra. Dicūt q; maleficiū fit nō soluz ne q̄s actū carnalē exercere valeat de quo supra tactū est. Sed etiā fit ne mulier ꝓcipiat vl si concipit. q; tūc aborsum faciat. Et addit tert⁹ modus cum quarto q; vbi aborsum non ꝓcurāt q; tūc infantē ꝓsumūt vel demoni offerūt. De ꝑmis duob⁹ mōis nō ē dubiū cuz p nālia hō absq; demonū auxilio vt p herbas vl alia impedimēta ꝓcurare posset q; mulier nō possz generare vl ꝓcipe

vt supra tactū est. Sz de alijs duobus q etiā a maleficis ꝓcurant diſſerēduz ē. nec opus ē argumēta deducē vbi euidētiſſima indicia ⁊ experimēta hec reddūt credibili⁹. Et de ꝓmo q certe malefice ꝓtra hūane nature inclinatōez. imo aduersus oīm bestiaꝝ ꝓditiones. lupina dūtaxat ſpē excepta infantes deuorace ⁊ comedē ſolēt. Eſt inq̄ſitor cuman⁹ de q̄ ſupra mētio habita ē. q̄ hec nob retulit. q ea de cā ab incolcomitat⁹ burbie vocat⁹ ad inq̄ſitionē faciēdā. eo vicz q q̄dā cū pueruz ex cunis amiſiſſet. ⁊ explorādo ꝙuētionē mulier nocturno tpe vidiſſet ⁊ ꝓpēdiſſet infantē occidi. ⁊ liq̄re ebibito deuorare. Jō vt pri⁹ tactū est vnico āno q̄ ⁊ fuit ānus ꝓxime elapſus. xl. ⁊ vnam maleficas igni tradidit. certe alijs ad dominium archiducis auſtrie Sigiſmūdi fugā capterib⁹. aſſunt ꝓ ꝓhirmatōe hui⁹ ſcripta q̄daz Joānis nider in ſuo formicario. cui⁹ vtiq̄ ⁊ eoruz q̄ ſcripſit recēs memoria ſupeſt. Uñ nō incredibilia ſic apparēt exiſtūt ß ⁊ b q maiora dāna in his oibus obſtetrices malefice ꝓcurāt ꝓout malefice penitētes nob ⁊ alijs ſepius retulerī dicētes. Nemo fidei catholice ampli⁹ nocet q̄z obſtetrices vbi eñ pueros nō interimūt tūc q̄ ſi aliq̄d acturi foris ex̄ camerā infātē deferūt ⁊ ſurſuz in aere eleuātes demonib⁹ offerūt. Modus aūt in hmōi flagicijs q̄ obſeruāt. in ſcōa tā pte patebit. ⁊. c. vij. quā ⁊ aggredi neceſſe ē pri⁹ vnica dūtaxat deciſione q̄ſtionis de ꝓmiſſione diuina ꝓmiſſa. Dictū est eñ a ꝓncipio tria nccario ad maleficiū effectuz ꝓcurrē. demonē cū malefica ⁊ diuinā ꝓmiſſionē. Queſtio. xij.

Linde cōſiderā

d dū est de ipa ꝓmiſſione diuina. circa quā q̄tuor q̄rūtur. Pmo. an neceſſariū ſit ipam ꝓmiſſionē ad maleficialē effectū ꝓcurrē Scōo q de⁹ iuſte ꝓmittit creaturā ex nā peccabilē etiā actū maleficialē ⁊ alia horrēda flagitia ꝓpetrare. alijs duab⁹ ꝓmiſſionib⁹ ꝑſuppoſitis. Tertio q malefici⁹uz flagitia cūcta mala q̄ de⁹ fieri ꝓmittit excedūt. Quarto qualiter hec materia ſit populo publicāda.

Jrca terciū pri

c cipale hui⁹ ꝓme ꝓtis tāgens diuinā ꝓmiſſionē querit. An diuinā ꝓmiſſionem in his oibus maleficoꝝ ꝓmēdare ita ſit catholicū q eius oppoſituz. ſ. redarguere illaz oīno ſit hereticū. Et arguit q nō ſit hereticū aſſerē. q de⁹ tātā ptātē nō ꝓmittat diabolo in hmōi maleficijs. refutare. n. illa q̄ in ꝓtumeliā creatoris pūt cedē ē catholicum ⁊ nō hereticū. Sz aſſerē q dyabolo nō ꝓmittat. talis ptās nocēdi hoib⁹ ē catholicū. ꝓbat. q oppoſitum aſſerē videt cedē incōtumeliā creatorꝛ. Nā ſeq̄t q nō oia ſint ſbiecta diuīe ꝓuidētie. eo q oīs ſapiens ꝓuiſor excludit defectū ⁊ malū q̄tū ꝑt ab his q̄ curā gerit. Cū aūt ea q̄ ꝓ maleficia flūt ſi a deo ꝓmittūtur ab eo nō excludūt. ⁊ ſi ab eo nō excludūt nō erit ſapiēs ꝓuiſor ipe de⁹. ⁊ ſic nō ſbſūt oia ſue ꝓuidētie. qđ q̄z falſuz ē tō b falſum q de⁹ ꝓmittat. Preterea ille a' tq̄d ꝓmittit fieri qđ poſſz ipedire ſi vellet aut q nō ꝑt impedire etiā ſi vel

let. sed neutꝛ illoꝛ deo ꝓt Iuenire
Nō primū qꝛ talis iudicaꝝ inuidꝰ
nō sc̄m qꝛ talis iudicaꝝ impotēs.
Tūc queꝝ incidēt aliter. hoc ma-
leficiū petro accidit. ⁊ deꝰ potuit i
pedire ⁊ nō fecit. ergo deꝰ est inui
dus seu nō hz curā de oibꝰ. Si vo
nō potuit impedire etiam si vellet
tūc nō est omps. q̄ oia sicut incon-
uenies est asserere. s. deū nō hīe cu
rā oim ⁊c̄. ergo ⁊ ℞ q maleficia ex
dei pmissione ꝓtingūt Preterea. q̄
cunq; dimittit sibi ⁊ est dns actuū
suoꝝ nō subest pmissioni aut pui-
dētie alicuiꝰ gubernātis. ꝛ boies
sibi ꝑpis dimittūtur a deo. Fm illud
Ecc̄i xv. Deꝰ ab initio ꝓstituit ho-
minē ⁊ reliqt eum in manu consilij
sui. spēaliter etiā mali in suis oper
bus reliquūtur. Fm illud. Dimisit
eos fm desideria cordis eoꝝ. igit
nō oia mala diuine pmissioi subdūt
Preterea Augꝰ dicit in Ench. si-
cut etiam phs in. ix. metaph. Me-
lius est q̄dam nescire q̄ scire vt vi-
lia. ꝛ oīe qō est meliꝰ est deo attri
buēduz. ergo deꝰ nō impedit se de
illis vilissimis malefi coꝝ operibꝰ.
vt illa pmittat vel nō. Ad idē apls
j. Coꝝ. ix. Non est deo cura de bo
bus. ⁊ eadē rōne de aliis irrōnali-
bus creaturis. vñ q̄ maleficiaꝝ vel
nō. nō est deo cura. nec etiā eius p
missione q̄ ex eiꝰ prouidentia ꝓce
dūt sbdūtur. Preterea q̄ ex necessi
tate ꝓtingūt puta pmissionē non
req̄rūt sicut nec prudētiā. Ptz hoc
ꝑ phm in. vj. Ethi. Prudētia est re
cta rō ꝓtingētiū de q̄bꝰ est ꝓsilium
⁊ electio. ꝛ plures effectꝰ maleficia-
les ex necessitate ꝓtingūt. puta q̄ñ
ex aliq̄ cā ⁊ influētia coꝝpoꝝ cele-
stiū accidūt infirmitates. vel aliq̄
alia q̄ nos iudicamꝰ maleficia. Ad
non sp subdūtur diuine pmissioni.
Preterea. si pmissione diuina ho-
mies maleficiātur. tūc q̄ritur. Cur
potiꝰ sup vnū q̄ sup aliū. Si dicaꝝ
q̄ ꝓpter pctā q̄ magis abūdant in
vno q̄ in altero. hoc videt esse fal-
suz. qꝛ tūc maiores pctōres ampliꝰ
maleficiarent. cuiꝰ ꝯrīū duz appet
eo q̄ miꝰ in mōo sic̄ puniūtur Iu
xta illud. Bñ est oibꝰ qui puaricaꝝ
ita etiā maleficiātur Ptz deniq; ex
eo q̄ inocētes pueri ⁊ alij iusti am-
pliꝰ maleficiunt. Sz ꝓtra deꝰ pmit
tit licet nō velit malū fieri. ⁊ hoc ꝓ
pter pfectōem vniuersi. Dyonisiꝰ
vj. c. de di. no. Erit malū ad oēs. i.
pfectōez vniuersi pferēs. ⁊ Aug. in
Enche. Ex oibꝰ bonis ⁊ malis ꝓsi-
stit vniuersitatis admirabilis pul-
critudo. Inq̄tū etiaz illud qō ma-
lū dicit bñ ordinatuz. ⁊ in loco suo
positū eminētiꝰ pmēdat bona. ⁊ il
la magꝭ placeāt. ⁊ laudabiliora sint
dū ꝓpanꝭ malis. Itē sctūs Tho. i
probat opinionē illoꝝ. q̄ licet deꝰ
nō velit mala qꝛ neq; creatura aliq̄
appetit malū siue appetitu natura
li. siue aiali. siue intellectuali. q̄ est
volūtas cuiꝰ obiectū est bonū. vult
tū mala esse vl̄ fieri. hoc dicit eē fal
sum. qꝛ deꝰ neq; vult mala fieri. ne-
q; vult mala nō fieri. ꝛ vult pmittē
malū fieri. ⁊ hoc ē bonū ꝓpter pfec
tionē vniuersi. Quare aūt sit er-
roneū dicē. Deꝰ vult mala esse vel
fieri ꝓpter bonū vniuersi. dicit. qꝛ
nihil ē iudicāduz bonū nisi fm id
qō ꝓpetit ei p se. ⁊ nō p accidēs. sic
virtuosus iudicaꝝ bonꝰ in intelle-
ctuali creatura. ⁊ nō in aiali. Ma-
lum aūt nō ordinat ad bonū p se. ꝛ
p accidēs. qꝛ ꝓter intētionē eoꝝ q̄

malū opanť resultat bonuz. sic̄ p̄ter intentōez maleficoꝝ. aut p̄ter intē-tionē tyrānoꝝ fuit q̄ ex eoꝝ p̄secu-tione clareſceret patiētia martyrum Rūſio. Queſtio q̄ſta vtilioꝝ ad p̄di-candū. tāto etiā difficilioꝝ ad intelli gendū exiſtit. Eſt em̄ inť argumen-ta hoc p̄cipuum non tā laycoꝝ q̄ꝫ t quozundā ſapientū. Maleficia tam horrēda vt ſupius tacta ſunt nō p̄-mitti a deo cauſas diuie p̄miſſionis huius ignozātes. ex q̄ etiā ignozan tia qz malefice nō ſuppzimunť p vl-tionē debitā tā totā xp̄ianitatem de populare vident. Ut ergo ad vtrāq; viā iuxta theologoꝝ ſniam docto t indocto ſatiſfiat p diſcuſſiōes duaꝝ difficultatuz eſt rn̄dendum. t p̄mo. Qz mūdus diuine ꝓuidētie ita ſub iacet q̄ ipe īmediate oībus ꝓuidet. Scōo q̄ vniuerſitatē maloꝝ q̄ fiūt ſiue in maľ culpe, ſiue pene. ſiue dā ni ex duabus p̄mis p̄miſſionib⁹ cir-ca caſum angeloꝝ t p̄moꝝ parentū iuſte p̄mittit. vñ t patebit q̄ in his diffidere ptinacik hereſim ſapit cuz erroꝛibus infideliuz taľ ſe implicat. Quo ad p̄mū notandū q̄ p̄ſuppoſi to illo q̄ ꝓuidentia deo conueniat. Iuxta illud Sap. xiij. Tu aūt p̄ gubernas oia ꝓuidētia. oportet etī am aſſerere q̄ omia ſint ita ſubiecta ſue ꝓuidētie q̄ etiā omibus īmme-diate ꝓuideat. qō vt pateat oſtēdā-mus p̄mo p reꝛobatiōez cuiuſdam cōtrarij erroꝛis. Nā ſup illud Job xxij. Nubes latibulum eius. t circa cardines celi pambulat. nec noſtra cōſiderat. Quidam opinati fuerunt iuxta doctrinā ſcti Tho. j. p. q. xxij. Ponere tm̄mō icoꝛruptibilia ſubia cere diuie ꝓuidētie. put ſunt ſubſtā tie ſepate t coꝛpa celeſtia cū ſpēbus rex inferioꝝ q̄ etiā ſunt icoꝛruptibi-lia. Indiuidua vo ſpēꝝ qz ſunt coꝛ-ruptibilia dicebāt nō ſubiacere. Ui ſic diuie ꝓuidētie dicebāt ſubiacere omia inferioꝛa q̄ in mūdo ꝛguntť. in vniuerſali tm̄ t non in ꝓticulari ſcu ſingľari. Sz qz hoc alijs videbať in cōueniēs. vt de hoie nō eſſet āplioꝝ deo cur⁹ q̄ꝫ de alijs aialibus. Ideo rabi Moyſes volēs mediuz tenere dixit ꝓcoꝛdādo cū p̄mis. Coꝛrupti-bilia oia ſic̄ ſunt idiuidua rex oīno nō ſubiacere diuie gubernatōi. ꝛ tā tūmō vniuerſalia t alia q̄ tacta ſunt Hoiez vo ab illa generalitate coꝛru ptibiliū excepit. t hoc ꝓpť ſplēdoꝛē intellectus q̄ ꝓticipāt cū ſubſtātijs ſepatť. t ſic ſm̄ iſtā opinionē q̄cq̄d hoibus accideret in maleficijs eſſet ex p̄miſſione dei. nō aūt q̄cq̄d aiali-bus aut alijs terre frugibus euenī-ret. Et hec opinio ꝛ ſit vītati ꝓpin quioꝝ q̄ꝫ illa q̄ oīno ꝓuidētiā dei de rebus mūdi negabat aſſerēs mūdū caſu eſſe factū ſic̄ fuerūt Democri-tus t Epicuri. tm̄ etiā nō caret ma-gna falſitate. eo q̄ neceſſe eēt dice-re oia diuie ꝓuidētie ſubiacere. nō in vniuerſali tm̄. ꝛ etiā in ꝓticulari. vt nō ſolū maleficia hoiuz. ꝛ t iumē toꝝ t terre frugū ex diuina t ꝓuida p̄miſſiōe eueniūt. qō ſic p̄z. Ad tm̄ ſe extēdit ꝓuidentia t ordinātia re-rum in finem q̄ſtuz ipa cauſalitas ſe extendit. ſic̄ a ſimili in rebus alicu-ius dominio ſubiectť que intm̄ ſub-iacent eius ꝓuidentie inq̄ſtum ſibi exiſtunt ſubiecte. Cum autem cau-ſalitas dei que eſt p̄mum agens ex-tendit ſe ad omnia entia non ſolum q̄ſtum ad p̄ncipia ſpeciei ſed ꝛetiam q̄ſtuz ad p̄ncipia indiuidualia t nō ſolum incoꝛruptibilium. ſed etiam

corruptibilium. Ideo sicut oia habent esse a deo. ita omnia sunt posita ab eo. i. ad aliquem finem ordinata. Et hoc tāgit apostolus ad Rom. xiij. Que a deo sūt ordiata sūt. q. d. Sicut omnia a deo sunt. ita etiā omnia ab ipo ordiata sunt. z p̄ sequēs puidētie eius subiecte. q̄ puidentia dei nihil aliud esse nosci q̄ rō. i. causa ordinis rex in finem. Dia ergo inq̄tū pticipāt de esse intm etiā subdunt diuine puidentie. Itez ds omnia cognoscit nō solum in vniuersali seu vniuersalia. imo z in particulari seu particularia. Et cum dei cognitio compat ad res creatas sicut cognitio artis ad artificiata. Ideo sic omnia artificiata subdunt ordini z puidētie artis. ita omnia subdunt ordini z puidētie dei. Sz q̄ p hec nō satis sit vt intelligat q̄ deus iuste permittat mala fieri. z maleficia in mūdo. Iz intelligamus hoc q̄ ipe sit puisor omnia gubernās. quod q̄ cōcedit. ideo etiā deberet omne malū ab his quor curaz gerit excludere. Int hoies em̄ videmus ita fieri q̄ sapiens puisor excludit defectum z malum q̄tum pōt ab his quor curā gerit. ideo ad intelligendum ista. cur nō oia mala deus excludit. Notādum q̄ aliud est loq̄ de puisore particulari. z aliud de puisore vniuersali. Prouisor em̄ particularis necesse habet malum excludere q̄tum pōt. q̄ non potest ex malo elicere bonū. Deus autem cum sit vniuersalis puisor totius mundi. z potest ex particularibus malis plurima bona elicere. sicut ex psecutione tyrānor patientiā martyrum. z ex opibus maleficor purgationem seu pbationē fidei z iustor vt patebit. Ideo non hz deus oia mala impedire ne multa bōa deesse p̄tingat vniuersa. Unde Aug⁹. in Enche. Adeo mirificos est omps deus q̄ non sineret aliq̄ malu esse in opibus suis nisi adeo esset omps z bonus vt benefaceret etiā ō malo. Et huius exemplū etiā habemus in actōnibus rex naturalium. Nam corruptiones z defectus q̄ accidūt in rebus naturalibus licz sint p̄ intentionem nature particlar illius videlz cui talis corruptio contingit vt q̄ fur suspendat vel q̄ aialia in cibu hominis occidant. sunt tñ de intentione nature vniuersalis vt videlz conseruant homines in vita z in bonis vt z sic bonum vniuersi p̄seruet. vt em̄ species rerum conseruant oportet vt corruptio vnius sit cōseruatio alterius. Occisiones em̄ animalium conseruat vitam leonum.

Declarant sup pmissionem diuinam q̄ deus non potuit conferre creature vt ex natura esset impeccabilis.

Ad secundu q̄ vniuersitatem malor siue in culpis siue in penis iuste ds pmittat z p̄sertim iam refrigescente z mundo ad occasum declinante declarat ex duabus p̄positionibus necessario p̄supponendum quarum pma q̄ deus non potest facere siue melius vt cuz timore dei loquamur. non est possibile vt natura creata vt est homo vel angelus haberet hoc q̄ ex conditione sue nature peccare non posset. Secunda q̄ ds iuste permisit hominem peccare vel temptari. quibus stantibus cum ad diuinaz puidentiam ptinet vt vna quecq̄ creatura in sua natura relin-

quā dicere oportet. q ex premissis impossibile est q deus nō permittat maleficia fieri virtute demonum. Et primus quidem q nō fuit possibile creature communicare q peccare non posset ex conditōe nature. ostendit a doctore sancto in. ij. di. xxiij. ar. j. q: si hoc fuisset cōmunicabile alicui creature deus vtiq; cōmunicasset eo q omnes alie cōmunicabiles bonitates t pfectiones creaturaꝝ sunt cō municate saltem in genere vt vnio psonalis duaꝝ naturaꝝ in xpo. maternitatis t virginitatis in Maria, vnio gratuita in viatoribꝫ. vnio beatifica in electis. t sic de aliis. Cū ergo non legimus hoc alicui creature cōmunicatū. q: nec homini nec angelo. Juxta illud. Et in āgelis suis repperit prauitatem. certū est q homini a deo nō pōt cōmunicare hoc q ex natura sit impeccabilis lz hoc q gratiaz inueniāt. Secūdo ad idē q: si esset cōmunicabile t nō cōmunicaret vniuersum nō esset pfectus. cuius pfectio in hoc cōsistit vt omnes bonitates creaturaꝝ cōmunicabiles in genere sint cōicate. Nec valet argumētum q deus cum sit summe potēs t alias ad suam similitudinem homines t angelos creauit q etiam hoc pferre potuerit q creatura ex pditione sue nature haberet q peccare nō posset. Vel etiam q faceret vt habitus ille gratie qui pfirmationem in bono causat esset pars essentialis nature angeli vel homis vt sic fm naturale suum principium t naturalem pditionem haberet cōfirmationem in bono. vt peccare nō posset. Nam primum argumentum nō pcludit. q: lz deus sit summe potens sicut t summe bonus. nō tamē hoc pferre potest nō ex imperfectione sue potentie. sed ex imperfectione creature. que impfectio psideraꝝ primo q hoc recipere nō potest nec potuit homo vel āgelus. Ratio. q: cum sit creatura esse suum dependet a creatore. sicut causatus a causa sui esse t creare est aliquid ex nihilo facere. ideo si sibi relinquit deficit. cōseruaꝝ autem cōtinuu cause influentiā recipit. Exemplum si vis de cādela que tāditu lucet cōtinuu hz cerā. Quo stante notum est q deus creauit hominem t reliquit eum in manu cōsilij sui. Ecclesiastici. xvij. Et similit angelū a principio creatōnis. Et hoc factum est q libex arbitrium cuius sicut pprium est facere vel omittere. ita pprium est a sua causa recedere t nō recedere. Et q: hoc est posse peccare. posse ex libertate arbitrij a deo recedere. ideo nō potuit hoc homovel angelus recipe. nec ei potuit a deo cōmunicari vt ex natura haberet libertatem arbitrij. t etiam ex natura hīet nō posse peccare. alia impfectio ex qua hoc nō potuit homini vel angelo cōmunicari est. q: implicat cōtinuu dictionem que q: in se non sunt factibilia dicimus deus nō potest illa facere. Sz potius dicēdum q creature nō possunt ista recipere vt videlz aliquid sit viuum t mortuū simul t semel. Ita etiaz implicat vt aliquis habeat liberum arbitriuz ex quo possit cause sue inherere vel nō inherere. t q possit non peccare. q: si non potest peccare nō potest cause sue non inherere. cum peccatum sit spreto incommutabili bono rebus mutabilibus inherere. Spernere autem vel non spernere est ex libertate arbitrij. Secundum ett

am argumentū non valet. qz si gra confirmationis verteret creature i natura ita q ex pncipijs essentialib⁹ haberet nō posse peccare. tunc non haberet ex aliquo dono accidētali z gra nō posse deficere z peccare sed haberet hoc p naturā z tūc esset deus qō est absurdū. Hanc solutionē tāgit sctūs Tho. vbi supra in soluti one vltimi argumēti. cū dicit q q̄cunqz alicui nature ꝓuenit aliqō accidens quod ex influentia superioris tantūmodo inest. non pōt inferior natura illud accidēs p se habere nisi efficeret nature superioris. sicut si aer illuminat in actu p ignē nō pōt eē q sit ō natura sua lucidus i actu nisi fiat ignis. Dico g̃ q cū confirmatio insit creature rōnali solū p gra q̄ est quoddā spūale lumen z similitudo increati luminis non pōt esse q aliq̄ creatura ex natura sua confirmationē habeat vel gram nisi efficeretur diuine nature per esse dicamus eiusdē nature. qō est oīno impossibile. Cōcludamus q nō posse peccare per naturā deo tm̄mō cōuenit eo q sicut abesse deficere nō pōt cū dat oībus esse ita nec a rectitudine bonitatis deficere cū hoc ei conueniat per cōditionē sue nature. Omnibus aūt alijs q̄ hoc habēt vt peccare nō possint cōferr ex hoc q confirmant per gram in bono. ex qua filij dei efficiunt z quodammodo diuine nature consortes.

Declarat questio sup duas pmissiones diuinas quas deus iuste pmisit videlicz diabolū actorē omis mali peccare simul z primos parentes cadere ex q̄bus maleficor opera iuste permittunt. z est tredecima in ordine prime partis.

Secunda que-

stio simul z ꝓpositio q deus iuste permisit quasdam creturaas angelicas quas aliter cōdere non potuit nisi q peccare possent etiā actu peccare. Et quasdā simili mō creatas p gram pseruare et hoc absqz pzeuia tentatione. hoiem vero iuste permisit z tentari z peccare. q̄ oia sic declarant. Nā ad prouidentiā diuinā ptinet vt vnūqōqz in sua natura relinquat z in suis naturalibus operibus nō oīno impediatur. qz vt Dionysius dicit. iiij. c. de di. no. Prouidētia non est corruptiua nature sed saluatiua. quo stante cū manifestum sit q sicut bonum gentis diuinius q̄z bonum vnius. j. Ethi. Ita z bonū vniuersi excedit bonū particulare cuiuscūqz nature creati in particulari. Ideo etiā attēdere oportet q si pctm̄ oīno impediret per hoc multi gradus tollerentur pfectionis. tolleret em̄ natura illa q̄ pōt peccare z non peccare. Qz si dicat. tm̄ habuisset hō ex ꝓditione nature vt prius tactū est. Rūdetur. Si nullū pctm̄ fuisset subsecutū in actu sed statim cōfirmatio tūc semp lateret quid gre deberet in bonis erga deū z quid potestas peccādi potuisset z plura alia q̄bus ablatis vtiq; vniuersi multum detraheret. Decuit etiā vt nullo suggerēte ab extra peccaret. sed occasionē peccandi ex seipo susciperet qō z fecit vbi ō eq̄lis esse voluit. qō est intelligendum non simpliciter z directe nec indirecte. sed solū fm quid. z hoc declaratur ꝓpter auctoritatem Esa. xiiij. In celum ascēdam z similis ero altissimo. non enim simpliciter z dire

cte. quia sic habuisset intellectum lī garum ⁊ erroneum appetēdo aliq̄d quod sibi erat impossibile. Cognouit em̄ se esse creaturā ⁊ deo creatū. ⁊ ideo eq̄lem fieri creatori cognouit hoc sibi esse impossibile. Nec etiaz indirecte. quia cum totum bonū angeli ⁊ creature est in hoc quod deo subest. sicut tota claritas aer̄ est in hoc q̄ subijcit radijs solis. ideo hoc ab āgelo nō potuit appeti. q̄ appetijsset ꝺ bonum nature. sed appetijt dei eq̄litatem nō absolute. sed scōm quid. hoc sic est. cum deus hz p naturā suā duo. beatitudinem ⁊ bonitatem ⁊ aliud ⁊ q̄ ab ipo omnis creature beatitudo ⁊ bonitas transfundit. videns angelus dignitatē nature sue qua creaturis cūctis p̄emine bat voluit ⁊ appetijt a se in omia inferiora beatitudinē ⁊ bonitatē deriuari. ⁊ hoc p sua naturalia. ita q̄ ipe p̄mo illa ex natura haberet. ⁊ sic alie creature ex nobilitate sue nature accipent. Et quia etiā illa appetijt a deo ⁊ sub deo volēs esse dūmō ista haberet. ideo nec etiā ꝯtum ad modum habēdi deo equipari voluit. ꝫ tm̄modo ꝫm q̄d. Nota insup q̄ q̄ suū desiderium attētauit vt ad actū pduceret. ideo subito suū desiderīū alijs exposuit. Et quia subito etiam fuit alioz angeloz visio desiderij ⁊ ꝓsensus puersus sui desiderij. Ideo peccatum p̄mi angeli alioz peccata excessit ⁊ pcessit ꝯtitate culpe ⁊ causalitate. non tamen duratiōe. ita q̄ illud Apocal. xij. Draco de celo cadens traxit terciam ptem stellaz. Et in figura Leuiathan habet. Ipe est rex sup omnes filios superbie. ⁊ rex ꝫm Philosophum. v. Metha. dicit p̄ncipium inꝯtum mouet per suā voluntatem ⁊ impium sibi subiectos. Ideo ⁊ suum peccatum aliorum occasio peccandi fuit. ita q̄ ipe p̄mus a nullo extrinseco tētatus alios extrinsece tētauit. Et quidez qō dictum est q̄ instantanea operatio in omnibus illis fuit. exemplificat hoc ex sensibilibus. Nam simul tēpore sunt illuminatio aeris visio colozis ⁊ discretio rei vise. Hec ad lōgum posui vt ꝓsiderādo tam stupēdam p̄missionem diuinam sup nobilissimas creaturas ꝓpter vnum dūtaxat peccatum ambitionis quemō nō pticulares p̄missiones sup maleficoz opa ꝓpter maioza peccata ꝯtum ad aliquas circūstātias admitteret. Nam maleficoz peccata in varijs circūstantijs peccatuz angeli ⁊ p̄moz parentum excedunt vt iā in secunda questione patebit. Sed ⁊ hoc q̄ ꝓuidentia dei iuste p̄misit p̄mum hominem tētari ⁊ peccare ex his que dicta sunt de transgressoribus angelis satis patere potest. Sicut em̄ ad eūdem finem homo ⁊ angelus creati fuerūt ⁊ in libertate arbitrij relicti. Ideo vt beatitudinis p̄mium non absq̄ merito pciperēt. ideo sicut angelus a casu nō fuit p̄fuatus vt potestas peccādi ex vno. ⁊ potestas gratie ꝓfirmatiōis ex altero ad decozem vniuersi patesceret. ita ⁊ circa hominem fuari opoztuit. Vñ ⁊ sctūs Tho. in. ij. di. xxiij arti. ij. Illud ex quo deus apparet laudabilis nō debet penitus impediri. ꝫ in peccatis etiā deus apparet laudabilis cū p misericordiā pcit ⁊ p iusticiā punit. vñ nō debuit peccatū impedire. tm̄modo breuiter ⁊ recapitulādo ad ꝓpositum redeamus dicamus. Q̄ iusta dei ꝓuidentia ho-

mo in his pmissus est multis rationibus. Prima vt ostendat dei potētia qui solus inuertibilis est. omnis aūt creatura mutabilis. Secūda autem ratio vt declaret dei sapientia. que ex malo scit elicere bonum. qō nō potuit fieri nisi deus creaturam peccare pmisisset. Tercia vt manifestet dei clementia. in qua christus p̄ mortem suam hominem pditum liberauit. Quarta vt ostendat dei iusticia que non solum reddit bonis pmia. sed t malis supplicia. Quinta vt homo non sit peioris pditionis q̄ alie creature q̄s omnes sic deus administrat vt eas agere p̄ p̄ris motibus sinat. Unde t homines p̄ p̄lo arbitrio relinquere debuit. Sexta est laus humana. Laus em̄ viri iusti q̄ potuit t non est transgressus. Septima est decor vniuersi. quia sicut triplex malum culpe pene t dāni inuenit. ita ex opposito triplex bonum. s. honestum bonum delectabile t vtile. decoratur. Nam culpa decoratur honestas. per penam delectabilitas. Per damnum summa vtilitas. Et p hec patet respōsio ad argumēta.

Solutōes argumētor̄.

Um ad pmum vbi dicit asserere q̄ dyabolo pmittat ptās nocendi hominibus sit hereticum. Oppositū potius p̄z. quia sicut asserere q̄ deus nō pmittat hominem ex libertate arbitrū peccare quādo vult est hereticum. ita asserere q̄ deus peccatum dimittat inultum. Hoc aūt fit p ptātem nocendi hoibus in vindictā malor̄ t ad decorē vniuersi. Juxta illud Aug⁹. in li. Soliloquor̄. Justisti dñe t ita est vt nūq̄ dedec⁹ culpe sit sine dedecore vindicte. Probatio deniq̄ argumēti nō valet de sapiēte p̄uisore q̄ excludit defectū t malū q̄tum pōt. qz aliud est de eo qui hz curā pticularem. t de p̄uisore vniuersali. Nā pmus ex malo nō pōt elicere bonū sicut vniuersalis p̄uisor fac. vt p̄ cedētia patuit. Ad icōm patuit q̄ tā potētia q̄ bonitas t iusticia diuina pateſcūt in hoc q̄ mala pmittit. Ūn qā dī. Aut deus pōt mala impedire. aut nō. Dicit q̄ pōt impedire q̄ nō debuit rōnibus ptactis. Nec valet instātia si dicat. ergo vult mala fieri cum pōt impedire t nō vult qz vt in argumētis p̄ veritate tactū est. Deus nō potest velle mala neq̄ vult mala fieri neq̄ vult malū nō fieri. q̄ vult pmittere malū fieri. t hoc p̄ter pfectionē vniuersi. Ad tercīū Aug⁹. t Pbs loquunt de cognitōe hūana cui melius est nō cognoscere mala t vilia duplici de causa. Primo. qz p ea impedimur interdum a p̄sideratōe malor̄. t hoc ptingit. qz nō possumus simul multa intelligere. Etiā t ea ō causa q̄ cogitatio malor̄ puertit interdum voluntatem in malum. Nec aūt in deo locus nō habēt qui intelligūt omnia opa hominum t maleficior̄ absq̄ aliquo defectu. Ad quartum apostolus curā dei a bobus remouit. vt ostendat q̄ quia creatura rationalis hz p libertatem arbitrium dominiuz sui actus vt dictum est. Jdeo vt ei imputetur aliquid ad culpam vel ad meritum t reddat ei iuxta hoc pena vel pmiū. habet deus spālem de eo p̄uidentiam fm̄ que irrationabilia nō p̄uidētur. Velle aūt asserere q̄ indiuidua irrōnabiliū creaturar̄ ex illa auctoritate nō ptinerēt ad diuinā p̄uidē

tiã esset hereticũ. qz esset asserere q nõ omia subiecta essent diuine ꝓuidẽtie ꝫ scripture sacre cõmẽdatõez sup diuinã sapientiã q attingit a fine vsq ad finem fortiter ꝛ disponit oĩa suauiter. ꝛ eẽt errorẽ rabi Moyses vt in argumẽtis ꝓ veritate patuit. Ad quintuz. quia homo nõ est instituto2 nature. ꝫ vtitur naturalibus opibus artis ꝛ virtutis ad suũ vsum. Ideo ꝓuidentia humana nõ se extendit ad necessaria que ex natura ꝓueniũt. vt q cras sol oriatur, ad que tamen se extendit ꝓuidẽtia dei eo q ipe est actor nature. Ãñ ꝛ defectus naturales. etiaz si ex cursu rez naturaliũ ꝓuenirent adhuc diuine ꝓuidẽtie subiacerent. ḡre ꝛ Democritus ꝛ alij pbi naturales errauerũt attribuẽtes soli necessitate materie quicqd inferioribus accideret. Ad vltimum lz omnis pena infligit a deo ꝓpter peccata. non tamẽ semp maioribus peccatoribus maleficia infligunt. vel quia dyabolus nõ vult vt illos affligat ꝛ tẽtat q̃s iusto titulo possidere se cernit. Vel ideo vt nõ ad deũ accelerãt. Juxta illud. Multiplicate sunt infirmitates, postea acceleraverunt ꝛc. Et q ois pena infligit a deo ꝓpter pctã pz ex sequẽtibus. qz iuxta Hieronymum. Quicqd patimur peccat nostris meremur.

Declarat q peccata maleficoruz grauiora sunt pctis maloꝝ angeloꝝ ꝛ ꝑmoꝝ parentũ. Ãñ sic innocẽtes puniunt ex culpis parentum. ita ꝛ iam plures innoxij damnificantur ꝛ maleficiunt ꝓpter peccata maleficorum.

Questio decimaquarta. ꝛ est tota materia ꝑdicabilis.

Ed sup enor-

mitatẽ criminum q̃rit. An maleficoꝝ flagitia cuncta mala q̃ deus fieri sinit ꝛ vsq in pñs a ꝓncipio mũdi fieri ꝑmisit tam in culpis q̃ in penis ꝛ dãnis excedũt. Et videt q nõ ꝓpue q ad culpaz. Mã pctm̃ qđ q̃s cõmittit qđ facilit vitare potuisset excedit pctm̃ qđ alter cõmittit qđ ita facilit vitare nõ potuit. Pz ꝑ Aug⁹. in de ciui. dei. Magna est in peccãdo iniq̃tas vbi est tãta in nõ peccãdo facilitas. Sz Adã ꝛ plures q ex aliquo statu pfectionis seu etiã gr̃e peccauerũt. Facilius ꝓpter assistentiã gr̃e pctã vitare potuissent. ꝑsertim Adã qui in gr̃a creatus fuerat q̃plures maleficẽ q hmõi dona nõ ꝓceperũt. ergo illoꝝ pctã oĩa maleficoꝝ flagitia excedũt. Preterea quo ad penã. maiori culpe maior pena debet. ꝫ peccatũ Ade grauissime punitũ fuit in ꝺ qđ vt pz in oẽs posteros eius pena cũ culpa oñdit in trãsfusione originalis pcti. ergo eius pctm̃ grauius est oibus alijs pctis. Preterea quo ad dãnum. Mã iuxta Aug⁹. Ex hoc aliq̃d est malũ qz admit bonũ. ergo vbi plus de bono amittit ibi maior culpa ꝓcessit. ꝫ pctm̃ ꝑmi parentis maius dãnum tã in naturalibus q̃ in gratuitis intulit. vbi nos innocẽtia ꝛ imortalitate ꝓuauit quod nullum alioꝝ sequentium peccata intulit. ergo ꝛc. Sed ꝓ ꝛd quod plures ratiões mali includit magis est malum. sed peccata maleficarum sunt hmõi. Mã omnia mala in bonis nature ꝛ fortune ꝓcurare pñt deo ꝑmittente. vt ex bulla pape deducit. Preterea Adã peccauit solummõ

faciendo illud qđ est vtroqꝫ mđ malū qz prohibitū. z qđ nō erat maluz fm se. Sed malefici et alij peccatores peccant faciendo illud quod est vtroqꝫ mđ malū z fm se z ꝓhibitū. vt homicidia z alia multa inhibita. Ūñ peccata eoꝝ grauiora sūt alijs peccatis. Preterea pctm qđ est ex certa malicia est graui⁹ pctō quod est ꝙ ignorantiā. sed malefice ex magna malicia ꝓtemnūt fidem z sacramenta fidei ꝓut plures ꝓfesse sunt. ℜñsio. ꝙ mala q̄ a modernis malefics perpetrank cuncta alia mala q̄ deus vnꝫ fieri ꝑmisit fm qđ in titulo q̄stionis tangit excedūt. z hoc q̄ ad peccata q̄ cōtingunt in peruersitate moꝝ. licet secus sit de peccatis q̄ opponunk alijs vtutibus theologicis. potest ostēdi triplici via. Primo in generali cōparādo eoꝝ opera indifferenter ad quecunqꝫ flagicia mūdi. Scđo in speciali cōparādo ad species supstitionis ex q̄cūqꝫ pacto cū demonibus inito. Tercio cōparādo illa ad peccata maloꝝ angeloꝝ: aut etiā ꝓnoꝝ parentum. Primū sic. Nam cū triplex sit malum. videlicz. culpe pene damni. eo ꝙ triplex sit bonū cui illa opponūtur. s. honestū. delectabile. z vtile. Et culpe opponit honestuz Pene delectabile. Dāno vtile. Qꝫ culpa maleficarū excedit cūcta alia peccata sic appareet. Nam iuxta doctrinā sancti Tho. in. ij. di. xxij. arti. ij. Licet in peccato multa possint considerari ex q̄bus peccati grauitas vel etiam leuitas trahi potest. Ūñ z cōtingit ꝙ idem peccatū qđ scđm vnū eoꝝ est grauius fm aliud leuius inueniat ꝓut dicere possumus. In fornicatione iuuenis peccat. senex insanit. Tamen illa simpliciter grauiora sunt q̄ plures z potentiores habēt non dico circūstātias solū sed in specie z quantitate peccati essentiali peccati grauitatem. Et sic dicere possumus ꝙ licet peccatum Ade q̄ctum ad aliquas circūstātias grauius sit oībus alijs pctis q̄ctuz ad hoc ꝙ minori tēptatione pulsatus cecidit qz vicz tantū ab extrinseco. Et etiā qz facilius resistere potuisset ꝓpter originalē iusticiam in qua creatus erat. Tamē q̄ctum ad speciem z quantitatē peccati z etiā q̄ctum ad alias circūstātias q̄ peccatū magis aggrauant sicut multa grauiora pctā sūt secuta. ita z inter illa oīa maleficoꝝ excedūt qđ etiaz clarius ex duob⁹ deducik. Nam sicut vnū peccatū dicik maius altero vel causalitate vt pctm luciferi. vel generalitate vt pctm Ade. vel deformitate vt pctm Jude. Vel difficultate remittēdi vt pctm in spm̄sctm. Uel periculo vt peccatū ignorātie. Uel insepabilitate vt pctm cupiditatis. Uel ꝓnitate vt pctm carnis Vel diuine maiestatis offensione: vt peccatū ydolatrie z infidelitatis Uel expugnādi difficultate vt superbia. Uel mentis cecitate vt ira. Ita z post pctm luciferi omia alia pctā maleficoꝝ opa excedūt: tam in deformitate crucifixum abnegātes q̄ z ꝓnitate spurcitias carnis cū demonibus exercētes. Ac mentis cecitate in omne nocumentū tam animarū q̄ corꝓrū hominū z tumentoꝝ toto malignitatis spū debachantes. ꝓout ex supradictis patuit. Quod etiā iuxta Jsiō. nomen ostēdit. Dicunk em̄ malefici ob facinorū magnitudinē ꝛc. vt supza patuit:

Deducit ꝛ ex isto. Mā cū do sūt in pctō auersio ꝛ puersio. Juxta illud Augustini. Peccatum est spreto in cōmutabili bono rebus mutabilib⁹ inherere. Et ipsa etiā auersio a deo sit tanq̄ formale sicut ipsa conuersio tanq̄ materiale. Jdeo tanto alicuius quod pctm̄ est graui⁹. quātomagꝭ hō p ipm a deo sepatur. Et qz p infidelitatē homo maxime a deo elōgatur. ideo ꝛ maius oībus peccatis maleficiū infidelitatis existit. Et h̄ declarat p nomē heresis qō est etiā apostasia a fide simul ꝛ q tota earū vita pctm̄ est. De pmo. Mā cū peccatum infidelitatis ꝓsistat in renitēdo fidei. Et hoc pōt dupliciter fieri vel qz renitit fidei nonduz suscepte aut suscepte. Si primo mō tunc est infidelitas paganoꝝ aut gētilium. Si secundo mō tūc iterū duplicit. quia aut renitit xp̄iane fidei suscepte. in figura aut in ip̄a manifestatione veritatis. Primo mō est infidelitas iudeoꝝ. Scdo mō infidelitas hereticoꝝ. Ex̄ patet q heresis maleficarum inter tres species infidelitatis grauissima existit. qō etiā ratione ꝛ auctoritate comprobatur Mā. ij. Petri. ij. dicit. Melius erat illis viam veritatis non cognoscere q̄ post cognitā retrorsum conuerti. Ratione. Mā sicut grauius peccat q̄ nō implet quod ꝓmisit q̄ ille qui nō implet hoc quod nunq̄ ꝓmisit. Jdeo infidelitas hereticoꝝ qui ꝓfitent fidē euāgelij ꝛ tamen ei renitūtur corrūpentes ipam grauius peccant q̄ iudei ꝛ pagani. Et iterū. Judei grauius peccāt q̄ pagani. quia susceperunt fidei christiane figuraz in veteri lege quā male interp̄tātes corrumpūt quod pagani nō faciūt. ideo etiā ipsoꝝ infidelitas est grauius peccatū q̄ infidelitas gentiliuz qui nunq̄ fidē euāgelij susceperūt. De scdo qō ꝛ apostate nuncupant. Nam fm Thomā scda scdae. q. xij. Apostasia importat quandā retrocessionē a deo ꝛ religione que fit p diuersos modos q̄bus hō coniūgitur deo. vel p fidez. vel per subiectā ad obediendū voluntatē. Vel p religionē. ꝛ clericatum. Scdm qō etiam dicit Raymūdus ꝛ Hostien. q apostasia est temerarius a fidei statu vel obedientie vel religionis excessus. Et cū remoto priori remouetur posterius: sed nō econuerso. Jō ꝛ prima alias duas excedit. scz apostasia a fide precedit a religione. de qua. xlviij. distin. quātūlibet. ꝛ. xvj. q. j. legi nō debet. Tamē fm Ray. non iudicat apostata seu fugitiuus etiam si ad longinqua diu euaget. nisi postq̄ sic viuit q animū redeūdi se deposuisse oñdit. ff. de re milit. l. desertoꝛē. Et hoc fieret si vxorem duceret vel simile tale. Similiter ꝛ apostasiam inobediētie vbi q̄s spōte cōtemnit precepta ecclesie ꝛ p̄latoruz. de qua. iij. q. iij. alieni. Quia etiā infamis efficitur repellit a testimonio ꝛ debet excōmunicari. xj. q. iij. Si aūt. Unde ꝛ apostasia ō qua loquimur sup apostasiam maleficaruz dicit apostasia pfidie q̄ ꝛ tanto grauioꝛ. quāto ꝛ cū inimico fidei rationis salutis per pactū expressum peragit. Hoc eñ habent facere malefice ꝛ hoc inimicus ille exigit vel in toto vel in parte. Reperte sūt eñ per nos inquisitoꝛes que oēs fidei articulos abnegauerant. quasdam vero certas in numero semp tamen confessionem verā ꝛ sacramētalem

habeāt abnegare. Unde et Juliani apostate perfidia nō videt tanta fuisse licet in alijs aduersus ecclesiam maiora exercuisset. De qua ꝛ .ij.q. vij. nō potest. Si ḋsvero incidenta liter quereret. Quid si mente ꝛ corde fidē tenerent quoꝝ scrutatoꝛ solum deus est. ꝛ nō quecunq; angelica creatura vt supra patuit facerēt tamē reuerentiā et obedientiā dyabolo per actus exteriores. Dicēdū videt q; cū apostasia perfidie dupliciter potest fieri. per actus infidelitatis exteriores absq; exp̄sso pacto cum demone inito. sicut qui in terris infidelium mahumeticā vitā assumeret aut in terris christianoꝝ cum expresso pacto ꝛc. Primi vbi mente retinent fidē. actu tamē exteriori negant. licet non sint apostate nec heretici tamē mortaliter peccāt Sic em̄ salomon dijs suarū vxoꝝ reuerentiam exhibuit. Nec em̄ aliquis excusat si ex metu hoc faceret qꝛ ꝑm Aug. Sanctus est mori fame q̄ vesci ydolaticis. aliq; habent Sacius. xxxij.q.iiij. Sacius. Maleficī autem quantūcunq; fidē retinēt corde ꝛ abnegant ore apostate tamen iudicant eo q; fedus cū morte ꝛ pactū cū inferno pepigerūt. Ḋñ sanctus Thomas in.ij. dist. iiij. ar. vltimo. Loquēs de similib⁹ operibus magicis. Et qui quocunq; mō auxiliū petūt a demonibus dicit. In oibus est apostasia a fide ꝓpter pactū initū cū demone vel verbotenus si inuocatio intersit vel facto aliquo etiā si sacrificia desint. non em̄ pōt homo duobus dominis seruire. Ad idem Albertus vbi supra dist. viij. vbi queritur. Utrum magicis et mathematicis intēdere sit peccatum ꝛ apostasia a fide. Ita respondit. In talibus est semper apostasia verbi vel operis. Si em̄ inuocationes fiant tunc apertum pactū initur cū demone ꝛ tunc est aperta apostasia verboꝝ. Si aūt nō fit nisi opere simplici tunc est apostasia operis. Et qꝛ in his omnibus semp est fidei ꝓtumelia qꝛ expectat a demone qō expectandū est a deo tōo semp apostasia iudicat. Ecce q̄ clare duplicem apostasiam ponūt terciam subintelligētes scilicet cordis que si desit tamen malefice verbis ꝛ operibus apostatrices iudicant. Penis ergo vt patebit ꝛ hereticorum ꝛ apostatarū subiacere debēt. Est et tercia criminis enormitas p̄ cunctis alijs heresibus in eis. Nā si iuxta Augustinū omnis infidelium vita peccatum est. xxviij.q.j.§. ij. ꝛ est glosa sup illud Romanoꝝ xiij. Omne qō nō est ex fide peccatum est. Quid iudicandū est de tota vita. id est de oībus alijs operibus maleficarū que tamē nō ad cōplacentiā demonū fiant sicut ieiunare. ecclesias frequētare. cōmunicare ꝛ sic de alijs. In oībus enim peccant mortaliter qō sic declarat. Tanta est em̄ labes huius peccati q; facultatem resurgendi. licet non ex toto amputat. eo q; p̄tm̄ nō corrumpit totum bonū nature ꝛ lumē naturale in eis remaneat. Tamen ꝓpter p̄stitum homagiū nisi ab illo absoluant. omnia eoꝝ opera etiā de genere bonoꝝ sunt potius de genere malorum quod in alijs infidelibus nō cernitur. Nā ꝑm Tho. scōa scōe. q.x. An omnis actio infidelis sit peccatuꝝ dicit q; ēuis opera infidelīū que sunt de genere bo-

norū vt ieiunia elemosyne et hmōi non sint eis meritoria ꝓpter infidelitatem que est grauissimū peccatorum. tamen quia peccatum non corrumpit totum bonum nature. ꝫ remanet in eis lumen naturale. Ideo non omnis actus eorum est mortale peccatum. sed actus procedēs ex ipsa infidelitate vel relatus ad ipaz etiam si sit de genere bonorū. puta Saracenus ieiunat vt seruat legem Mahumeti de ieiunio mandantē. Judeus celebrat suas festiuitates ⁊ huiusmodi in his est mortale. Et sic intelligitur illud Augustini supra allegatum. Omnis infidelitas vitra peccatum est.

Qui malefice grauissimas merentur penas vltra omnes flagitiosos mundi.

Deniqz q eorum flagicia cuncta aliorū peccata excedunt quantuz ad demeritum pene declarat. Primo quo ad penam hereticis infligēdam. Secundo quo ad penam apostatis inferendam. Nam heretici quadruplici pena puniuntur scām Raymundum scilicet excōmunicatione depositione. rerum ablatione ⁊ corpozali morte. De quibus omnibus lector inueniet super primū. de sen. excom. Mouerit. et super secundum. xxiiij. q. j. Qui contra pacem. ⁊ tercium. dist. viij. quo iure. et xxiij. q. vij. capi. j. ⁊ sequenti. super quartum. eodez titulo. scilicet de hereticis. Excōmunicamus primo et secūdo. immo ⁊ grauissimas incurrunt penas. Credentes. receptatores. fautores ⁊ defensores. Nam vltra penam excōmunicationis illis inflictam heretici cum fautoribus et defensoribus suis et receptatoribus ⁊ ipsorum filij vsqz ad scōaz generationem per lineam paternam. per lineam vero maternam vsqz ad primū gradum ad nullum beneficium vel officium ecclesiastū admittunt vt eo. ti. qui cunqz. ⁊ ca. statutū libro. vj. Sed super terciam penaz si heretici habent filios catholicos priuant paterna hereditate in detestationē criminis. Et super quartā penā si post deprehensionē erroris cōtinuo nō velit reuerti et heresim abiurare subito debet comburi si laicus est. Falsarij eñ pecunie statiz morti traduntur quātomagis falsarij fidei. Si vero clericus post solennē degradationē relinquit curie seculari occidēdus. Si aūt reuertantur ad fidē detrudi debēt in perpetuuz carcerē. de hereticis. Excōmunicamus. primo ⁊ secūdo. ⁊ hoc de rigore iuris. Mitius tamen agitur cuz eis post abiurationē quā ad arbitrium episcopi ⁊ inq̄sitoris facere debent ꝓut in tercia parte opis patebit vbi de variis modis sententiādi tales tractat. quis etiā dicat deprehensus ⁊ victus seu etiā relapsus. Quis aūt modis multctare maleficas nō videt sufficere cū nō sint simplices hereticē. ꝫ ⁊ apostate et vltra p̄ q in ipsa apostasia nō hoib⁹ ꝓpter metū aut carnis oblectamēta fidem abnegant. vt supra tactum est. Sed ipsis demonibus vltra abnegationem etiam homagiū corpoza ⁊ animas offerendo prestāt. Ex quibus satis probabile videtur q quantūcunqz penitcant ⁊ ad fidem reuertātur nō debent sicut alij heretici carceribus perpetuis mancipari. sed

vltimo supplicio puniri. ⁊ hoc etiã ꝓpter dãna temporalia hominibus ⁊ iumẽtis varijs modis illata leges imperãt. vt patet. C. de maleficis. l. nullus. l. nemo. ⁊. l. culpa. Et est similis culpa prohibita. discere ⁊ docere. Et loquunt leges super sortilegos ꝯtomagis sup maleficos. vbi dicunt q̃ pena illorum est bonorum publicatio ⁊ decapitatio. Et si quis tali arte mulierem ad luxuriam ꝓuocauerit. vel reconuerso bestijs exponitur. vt dicitur ibidem. l. multi. Et de his in prima questione tactum est.

Questione decimaq̃nta Declaratur q̃ ꝓpter peccata maleficarum innoxij sepe maleficiantur licet etiam interdum propter peccata propria.

Ed ⁊ hoc qd ſ diuina pmissiõe pl'es innoxij dãnificant ⁊ puniũtur in premissis nocumentis propter aliena peccata maleficarum ⁊ nõ ꝓpter culpas ꝓprias. Nec alicui hoc videatur inconueniens ostẽdit sanctus Thomas secunda secunde. q. cviij. Hoc fieri iuste a deo. loquendo ꝺ penis presentis vite triplici ratione. Primo quidem q̃ vnus homo est res alterius. ⁊ sicut quis punitur in rebus. ita ⁊ in penam alterius aliquis puniri potest. Nam filij ſm corpus sunt quedam res patris. ⁊ serui ⁊ animalia res dominorum. ⁊ sic filij puniunt quandoq; ꝓ parentibus. sicut filius natus ex adulterio Dauid mortuus fuit q̃ citius. ⁊ animalia Amalechitarum iussa sunt interfici. cuius ⁊ in huiusmodi sit ratio mystica. vt habetur. j. q. iiij. §. paruulos. Secundo. quia peccatum vnius derivatur in alterꝝ. Et hoc dupliciter. Per imitationem. sicut filij imitãtur peccata parentum. ⁊ serui ⁊ subditi peccata dominorꝝ. vt audacius peccent. vt fit in rebus male acq̃sitis in q̃bus filij succedũt fuit in latrocinijs ⁊ guerris iniustis. Vñ sepius interficiunt. ⁊ subditi ꝓlatorum audacius peccant dum eos peccare cernũt etiam si eadem peccata nõ committũt vñ ⁊ iuste puniunt. Derivat etiam peccatũ vnius in alterum ꝓ modum meriti. vt subditorum in malum prelatum. id est. q̃ peccata subditorꝝ merentur peccatorem ꝓlatum ſm illud Job. Regnare facit hypocritã ꝓpter pctã populi. Derivat etiam peccatum ⁊ cõsequenter pena p̃ aliquẽ consensum vel dissimulationẽ. Hoc est qñ superiores peccata nõ redarguunt. tũc sepissime boni cũ malis puniunt. vt dicit Augustinus in. j. de ciuita dei Exemplũ vbi inter nos inq̃sitores vnus repperit quoddã oppidũ mortalitate hominũ q̃si destitutũ. ⁊ vbi fama volabat q̃ quedã mulier sepulta lintheamen in q̃ sepulta erat successiue deglutiret. ⁊ q̃ pestis cessare nõ posset. nisi ex itegro lintheamen deglutiẽdo ad vẽtrẽ ꝓsũpsisset. Habito cõsilio desup scultetus cum ꝓfecto ciuitatis sepulcrũ effodiẽtes inuenerũt q̃si dimidietatẽ lintheaminis p̃ os ⁊ collum vsq; in ventrẽ immissam ⁊ ꝓsumptã. Quo viso motus scultetus gladium extraxit ⁊ caput amputãdo extra foueam ꝓiecit sicq; subito pestis cessauit. Ex q̃bus vtiq; diuina pmissiõe pctã illius vetule sup innoxios ꝓpter dissimulationem ꝓsidentiũ punita fuerũt. Nã

prehabita inquisitione repertū fuit ipam lōgo tpe vite sue sortilegam et magam fuisse. Exemplū de punitione dauid in enumeratione ppli per pestem. Tercio fit diuina permissione vt humane societatis vnio cōmendet ex qua vnus homo debet p alio sollicitus esse vt nō peccet z ad detestationem peccati duz scz pena vnius redundat in oēs. quasi omēs sint vnū corpus. Exemplū de pctō Achor Josue. vij. Possum⁹ adhuc addere duos modos prout puniuntur mali interdū per bonos interdū etiā p alios malos. Nam vt Gratianus dicit. xxiij. q. v. §. vltimo. Aliquādo deus punit malos per legitimā potestatē gerentes ex mandato suo. z hoc dupliciter. Interdū cum merito puniētiuz sicut puniuit peccato chananeorū per ppm suū. Interdū absq; merito punientiū: ꝫ etiam in ipsoz penā sicut tribū beniamin puniuit. et deleuit vsq; ad paucos. Aliquādo punit etiā per populos suos iussu seu permissione excitatos nō tamē intēdentes deo obsequi: sed sue satisfacere cupiditati. et ideo cum sui damnatione sicut iam punit ppm suū per thurcos. z sepius ante per alienigenas etiam in veteri lege. Sed nota. q quacunq; de causa quis puniat si nō sustinet patienter penas tūc sunt flagella non ad satisfactionē: sed ad vindictā tm id est punitionē. Juxta illud Deutro. xxxij: Ignis scz pene tpalis succensus est in furore meo. id est in punitione. qz alias nō est in deo furoz. z ardebit vsq; ad inferni nouissima id est vindicta hic incipiet z ardebit vsq; ad extremā damnationē. vt exponit Aug⁹. Et habet de pe. di. iiij. §. auctoritas. Sed si patienter ferātur ipsa flagella z sit patiens in statu gratie habent locū satisfactionis vt dicit Tho. in. iiij. Etiā si quis puniret a iudice ꝓpter maleficiū commissum vel etiaz malefica z hoc fm plus z minus fm deuotionē patientis z qualitatē criminis. Mors aūt naturalis cum sit vltimū terribiliū. nō tamē est satisfactoria. qz p naturam inoleuit in penā originalis peccati. Licet fm Scotum etiā voluntarie z cū deuotione expectata z ō oblata in sua amaritudine possit fieri aliquo mō satisfactoria. Mors tñ violenta siue quis eam meruit siue nō semp est satisfactoria si patiēter sustineat z in gratia. Et hec quidez quo ad penas ꝓpter aliorū peccata inflictas. Propter ꝓpria aūt etiā deus flagellat in vita psenti z spāliter circa maleficia inferēda. Mā thob. vij. Super illos qui libidini deseruiunt dyabolus accipit potestatem qō etiā ex precedētibus patuit declarando maleficia circa membra et potētias generatiue potētie q̄ deus amplius permittit maleficari. Vtra men ad pdicādum ppō notandum q̄ pmissis punitionibus nō obstātibus fm quas deus pro culpis alienis siue ꝓprijs punit hāc regulā iuris pro fundamēto teneat z populo ꝓponat q̄ dicit. Sine culpa nisi sub sit cā nō est aliquis puniēdus extra de reg. iu. z hec regula locū habz in iudicio poli. i. dei. z i iudicio fori. i. in foro humano siue seculari siue ecclesiastico. Declara de iudicio poli. Mā cū deus duplici pena spūali et tpali punit. In pma inuenit q̄ nunq̄ sine culpa. In scōa inuenit q̄ interdū bene sine culpa. ꝫ nō sine cā.

De prima spūali pena q̄ cum est triplex scilicet. subtractio gr̄e. vñ sequitur obduratio in p̄scitis. nō fit sine culpa ꝓpria. Scōa pena dāni. id est ꝓuationis glorie. hoc etiā nunq̄ infligit sine culpa ꝓpria vt in adultis vel cōtracta vt in paruulis in originali decedētibus. Tercia pena sensus. id est cruciatio ignis infernalis etiam patet. Unde quod dicit Exodi. xx. Ego dñs zelotes visitās peccata parentū in filios vsq̄ in terciā ⁊ quartā generationez. intelligit de imitatoribus paternox scelerum vt exponit Gratianus. j. q. iiij. §. q̄bus vbi etiā dat alias expositiones. De scōa aūt pena tpali punit de⁹. Primo ꝓpter culpam alterius vt supra tactū est. triplici ratione. vel etiā sine culpa aliena ⁊ ꝓpria: sed nō sine causa. vel etiā ex culpa ꝓpria ⁊ nō aliena. q̄ si vis scire causas ꝓpter quas deus punit ⁊ tamen absq̄ culpa aliena ⁊ ꝓpria videas quinq̄ modos quos ponit mgr̄ in. iiij. dist. xv ca. ij. Et recipe tres primas causas. Reliquas duas accipe pro culpis ꝓprijs. Nam dicit quinq̄ de causis deus hoiem flagellat in vita p̄senti siue penas infert. Primo vt de⁹ glorificet. Et hoc fit q̄n miraculose remouet pena siue flagellū. Exēpluz de ceco nato. Joh. ix. De lazaro resuscitato Joh. xj. Scōo si primum desit immittit tamē vt meritum cumulet per exercitium patientie. Ac etiam vt virtus latēs intus alijs manifestet. Exemplū in Job. j. ⁊ Thobie. ij. Tercio vt virtus cōseruet p humiliationē flagellorū. Exemplū in paulo qui de se dicit. ij. ad Cor. xij. Ne magnitudo reuelationū extollat me datus est mihi stimul⁹ carnis mee angelus sathane ⁊c. qui stimulus sm remigiū fuit quedam infirmitas corpalis. Ve sunt cause sine culpa. Quarto vt eterna damnatio hic inchoet. vt scilicet aliqualit ostendat quid in inferno patietur. Exemplū in Herode Actu. xij. ⁊ in Antiocho. ij. Macha. ix. Quito vt homo purificetur. vel per expulsionem culpe cum scz ex flagellis cōteritur. Exemplum de Maria sorore aarō Nume. xiij. a lepra infecta. et israelitis ꝓstratis in deserto scōm Hiero. xxiij. q. iiij. quid ergo. Vel ad satisfactionem pene. Exemplum in dauid qui post remissionē adulterij commissi quo ad culpam in penam fuit expulsus de regno. vt ptz in. ij. Reg. quod notat Hzc. de pe. dist. j. si peccatū dauid. Posset etiā dici omnē penā quā patimur procedere ex culpa nostra saltim originali cum qua nascimur quia ipsum est causa omniū causalitatū. arti. dist. v. ad eius. Sed ⁊ tercia pena que ⁊ damni loquēdo de illa quo ad eternam damnationē quā in futuro sustinebunt. nemo ambigat quin sup omnes damnatos in penis sensibilibus cruciabunt. Sicut em̄ gratie visio in patria. ita mortali culpe pena in inferno succedit. Et sicut gradus beatitudinis in patria cōmensurantur iuxta gradus charitatis ⁊ gratie in via ita ⁊ mensura supplicioꝝ in inferno iuxta mensurā criminum in via. Hoc est q̄ Deutro. xxv. dicit. Pro mēsura peccati erit ⁊ plagarū modus. Et si hoc in alijs peccatis omnibus tamen in speciali maleficis hoc conuenit q̄ ad Hebze. x. tangit. Quantomagis putatis deteriora mereri supplicia qui fi

lium dei cõculcauit ⁊ sanguinem testamenti pollutum duxerit. in quo sanctificatus est. Hec sunt ꝑ̃ia maleficarũ fidem abnegantium et per diuinissimum sacramentum plurima maleficia vt iam in secunda parte patebit exercentium.

Sextadecima. Declarat in specali veritas p̃missa cõparãdo opera maleficarum ad alias superstitionis species.

Remissa de-

p nicq̃ q̃ vitas ad enormitatẽ criminũ in maleficis ꝓbat. per cõparationẽ ad alia opera magoꝝ ⁊ diuinatoꝝ. Nã cũ quatuordecim sint species circa opera superstitiosa ex triplici genere diuinationũ. Quoꝝ primũ fit per manifestam demonũ inuocationẽ. Scõm per tacitam solã consideratione dispositionis vel motus alicuius rei. vt siderũ dierum. aurarum ⁊ hmõi. Terciũ per cõsiderationẽ alicuius actus humani ad inquirendũ aliq̃d occultũ q̃ sortium nomen habẽt. Et species primi generis diuinationis q̃ fit per expressam demonũ inuocationẽ. sint prestigiũ. diuinatio somnioꝝ. Nigromãtia. Diuinatio phitonica. Geomantia. Idromantia. Aeromantia. Pyromantia ⁊ aliorũ cultꝰ Tho. scõa scẽ e. q. xcv. ⁊. xxvj. q. iiij. igitur. ⁊. q. v. nec mirũ. Species denicq̃ secũdi generis genealitici. aruspices. augures omen seruantibus chyromãtia ⁊ spatulamãtia. Species etiã tercij generis variant ꝼm oia illa que sortiũ nomen habent ad inquirendũ aliq̃d occultũm. scz per ꝓsiderationẽ punctoꝝ. festucarũ. figuraꝝ in plũbo liquefactarum. Et de his Thomas. vbi supra. ⁊ xxvj. q. ij. ⁊. q. iiij. ꝑ totũ. Cũ hec oia crimina maleficarũ flagicia excedũt. qõ de ꝑstãtionibus speciebus deducit. Vñ ⁊ de minoribꝰ nõ difficultat. Nã in prima specie vbi aliqui prestigiosis quibusdã apparitionibus sensus humanos decipiunt vt res corpalis aliter sentiat ꝑ sensum visus aut tactus vt in ꝓcedẽtibus tactum est de mõ ꝑstringẽdi. Malefice his nõ contente circa mẽbra generatiue potẽtie illa interdum ꝑstigiosa apparitione auferendo licet nõ in rerum veritate. etiam ipam generatiuaz potentiã pluries auferunt. ne mulier ꝓcipere aut vir actũ exercere valeat etiã remanente mẽbro absq̃ prestigiosa illusione post cõceptum etiam aborsum procurant sepe procurãt cum innumeris alijs malis in diuersis etiam formis bestiarũ apparent vt in superioribus patuit. In secũda denicq̃ specie q̃ ⁊ nigromantia dicit. ⁊ fit ꝑ mortuoꝝ apparitionẽ vel locutionẽ cũ vt dicit tercio lib. ethymol. Nigros grece mors dicit latine. mancia vero diuinatio. faciũt autẽ talia per sanguinẽ hominis aut alicuius animalis. sup quibusdam caracteribus. scientes demones sanguinem amare. id est eius effusionẽ ⁊ peccata. Vñ fit vt vbi mortuos ab inferis euocare putant ad respõdendũ ad interrogata. demones in eoꝝ similitudinibus apparẽtes talia exercẽt. Et hmõi artis erat illa maga et phitonissa de q̃. j. Reg. xxviij. q̃ ad instãtiã saulis Samuelẽ suscitauit. Nec ex ꝫ putat q̃s talia eẽ licita ꝙ scꝑtura cõmemorat a' am iustũ ꝓbe ab iferis vocatã sauli euentũ futuri

belli etiã ꝙ mulierẽ phitonissaz aperuisse. Quia vt Aug. dicit ad simplicianum. Non est absurdum credere aliqua dispensatiõe ꝑmissum fuisse. vt nõ dñante arte magica vel potentia. ꝛ dispẽsatõe occulta. q̃ phitonissaz ꝛ Saulẽ latebat se iusti spũs oñderet regis aspectibus diuia eũ snia ꝓcussurus. Vel nõ vere spũs samuelis a sua reqe ẽ excitatus. ꝛ aliqõ fãtasma ꝛ illusio demonũ imaginaria diaboli machinatõibus ẽ facta quã appellat Samuelẽ scꝑtura. sic̃ imagines solẽt suaz rex noibus appellari. Hec ex rñsiõe cuiusdã argumẽti sup q̃stionẽ. An diuinatio q̃ fit in uocatiõe dcmonũ sit illicita. ij. ij. q. xcv. ar. iij. Ad scõm. Sed si lectoꝛi placet videat rñsionẽ sup vltimũ argumentũ q̃stionis. An grad⁹ ꝓphie sint in btis in eadẽ sũma. q. clxxiij. Inspiciat etiã dictũ Aug⁹. xxvj. q. v. nec mix. Sz hec paz ad malefica rũ opa q̃ nullã in se retinẽt spẽz pietatis vt intuẽti eoꝛ opa ptz sanguinẽ innocentẽ fundere nõ cessantes. occulta q̃q̃ dyabolicis instructõib⁹ manifestantes. nec viuis aut mortuis parcũt vbi aias cũ coꝛpibus interimũt. In tercia veniq̃ specie q̃ ꝛ somnioꝛ diuinato dr̃ dupl'r obfuaꝛ. Primo qñ q̃s vtit somnijs vt valeat aliqõ occultũ inuestigare ex reuelatõe maloꝛ spirituũ cũ q̃bus habẽtur pacta expꝛssa qñ. ſ. ad hoc inuocant. Secõo vo qñ q̃s vtit somnijs ad ꝓgnoscẽdũ futura fm q̃ somnia ꝓcedũt ex reuelatõe diuia vel ex cã naturali intrinseca vel extrinseca q̃tuz põt se extẽdere talis vtus nõ erit illicita diuinatio. Hec Tho. vbi. s. Pro cuius intelligentia vt p̃dicatoꝛes nucleũ ad minus habeãt. Notã dũ ad ꝑmũ de angelis q̃ cũ ãgelus sit limitate vtutis efficacius reuelare põt aliqõ futuroꝛ anie dispositẽ q̃ idispositẽ. Dispositio aũt fit post sedatõez motuũ exterioꝛ ꝛ interioꝛum vt qñ silẽtes sunt noctes. ꝛ sedati sunt motus fumositatuz. ꝛ hoc fit circa auroꝛã qñ digestio ẽ cõpleta. Et hoc dico de nob pctõꝛibus similibus q̃bus angeli ex diuia pietate ad ꝓsecutõez officij aliq̃ reuelãt. aut tpe studij in auroꝛa intellectum de occultis scripturaꝛ informante. Presidet em̃ ãgelus bonus intellectui sic̃ deus volũtati. ꝛ coꝛpa celestia nr̃is coꝛpibus. alijs aũt pfectioribus q̃buscũq̃ põt ꝛ q̃cũq̃ hoꝛa reuelare. vigilãdo ꝛ dormiẽdo. q̃uis ꝛ iuxta Phm in de som. ꝛ vigi. sunt magis apte recipe reuelatões vt dictuz est vno tempe q̃ altero. put ceteri magi facere ꝓsueuerunt. Ad secundũ nota q̃ ex naturali sollicitudine nature de regimine coꝛpis cõtingit q̃ quedã futura hñt cãz naturalẽ in homie somniãte. Et tunc illa somnia seu visiones sunt tãtũmõ signa ꝛ nõ cause. sic̃ ex pte angeli dictum est. ꝛ hoc accidentiũ futuroꝛ in homie vt sanitatis vel egritudis vel periculi ꝛc̃. Et hec est snia Aresto. vbi. s. Quia natura repñtat in somnis anime aliq̃s dispositões q̃ sunt in coꝛpe ex q̃bus postea cõtingit infirmitas vel aliud. vt si q̃s somnet de occupatõibus igneis. signuz est q̃ p̃dominat in eo colera. Si de aeris vt de volatu ꝛ hmõi. signũ est sanguinis. Si aq̃ vel alterius liquoris aquei signuz est flegmatis. si de terreis signũ est melãcolie. Et ideo ꝙ somnia qñq̃ iuuank medici ad cognoscendum dispositões coꝛpis. vt

etiam dicit phs in eodē li. Sz hec frex leuia sunt p cōpatōem ad somnia a maleficis superstitiose obseruata. Maz si corpaliter vt supra tactū est nolūt transferri. ꝫ tantū imaginarie cernere q̄ a consodalib⁹ maleficis ꝓpetrantur reponere se hūt ad sinistrū latus in noīe sui diaboli ꝛ oim demonioꝝ. Ūñ fit vt ei singula imaginaria visione repūtant a silī. Si aliq̄ occulta scire ꝑ se vel alijs hoibus volunt a demonib⁹ p somnia instruūtur nō p tacita ꝫ p expssa cū eis pacta inita. Nec iterū p qđcūq; pactū q̄cūq; mō p aliquod sacrificiū alicuius animalis seu sacrilege depcationis aut cultus etiā latrie exhibitionis. sed seipas in anima ꝛ corpe demonibus offerētes. fidem penitus sacrilego ore abnegādo. Nec his cōtente ēt ꝓprios aut alienos ifantes demonibus offerūt aut interimūt. de q̄bus supra hitū ē. In quarta deniq; spē q̄ per phitones a phiton apolline. iux Isidoꝝ. q̄ auctor diuinandi dr fuisse exercet. non p somnia aut pmortuoꝝ allocurōem ꝫ p viuos. vt in arreptitijs. qui sic arrepti a demonibus vel voluntarie aut inuolūtarie ad pdicandū tātū mō futura. ꝛ non ad alia flagitia ꝓpetrando agitantur qualis fuit illa puella de qua Actu. xvj. Clamādo post apostolos q̄ essent veri serui dei. Ūñ indignatus paulus imperauit spiritui exire ab ea. Patet q̄ modica sit compatio per respectum ad maleficas ꝛ corū opa que vtiq; sic ob magnitudinē facinorū ꝛ enormitatem criminū. iux Isiō. vt supra habitū est nūcupātur. Ūñ causa brcuitatis de alijs minoꝝib⁹ speciebus diuinationū hec ꝓbare nō expedit vbi maiores excedere noscūtur. nam vbi pdicatori placz applicare alias. species vt geomātiā que fit circa corpus' crestre. vt in vngue vel in ferro vl lapide polito. Idromantiam que fit in aqua vel cristallo. Aeremātiam q̄ fit i aere. Pyromātiam q̄ fit in igne. Arioloꝝ q̄ in viscerib⁹ animaliū immolatoꝝ in aris demonū. Licz hoēs p expressam demonū inuocatiōnē fiant. nulla tamē est compatio ad maleficia maleficarū cuz ad nullū nocumentū hoim iumētoꝝ ꝛ terre frugū tendunt directe. Sz ad futuroꝝ pcognitionē. De alijs etiā speciebus diuinatōnū que cū tacita inuocatōne ꝛ etiam p tacitū vt sic pactū erga demones practicantur vt sūt genealitici seu astrologi sic dicti ꝓpter natalitū considerationes. Aurusplces q̄ dies ꝛ horas obseruant. Augures q̄ gestus ꝛ garritus auiū ꝛ omen q̄ vba hominū obseruāt. Et cyromantici q̄ ex lineamētis manuū aut spatulis animaliū diuināt. Si cui placet inspiciat pceptoriuz Rider circa secunduz pceptum ꝛ plura inueniet quō sint licita ꝛ quomō non. Maleficarū vo opa nūq; sunt licita.

Decimaseptima est declaratiua quartedecime grauitatē criminis ad pctā q̄cūq; demonū compando

Ed ꝛ tanta ē

ſ earum facinorū magnitudo q̄ etiaz malorū angelorū petā ꝛ ruinā excedūt. Et si inculpis quō nō etiaz in infernalib⁹ supplicys. Et hoc q̄dem q̄ ad culpas demōstrare non ē difficile vo

rijs rōnibus. Primo nam licet eiꝰ pctm̄ sit irremissibile. hoc tñ nō ē ꝑpter magnitudinez criminis habendo respectū ad eoꝝ naturalia. ⁊ p̄cipue fm opinionem illoꝝ qui dicunt eos tantū in naturalibus ⁊ nunq̄ in gratuitis fuisse creatos. Et qz bonū gratie excedit bonum nature. ideo illoꝝ pctā quē a statu gratie cadūt ꝓut malefice fidez susceptā in baptismo abnegātes existūt. eoꝝvticz pctā exceduūt. Si vo dicamꝰ eos in gra fuisse creatos lz nō cōfirmatos. sic etiā malefice licz nō creati in gra tamē a gra sponte ceciderūt sicut ⁊ ille volens peccauit. Secūdo demonstrat. Nam licet eius pctm̄ sit irremissibile varijs de causis alijs. puta fm Aug. qz nullo suggerēte peccauit. ideo etiā nullo reparante redire debet. Vel qz fm Dam̄. cōtra dei formaz intellectu peccauit. ⁊ cognitio q̄nto ē nobilioꝝ tanto peioꝝ est error. Seruus em̄ sciēs voluntatē domini sui ⁊c. Vel iterū fm eūdem Dam̄. qz nō est susceptibilis pnie. ſō nec venie. ⁊ hoc ex natura sua. q̄ quia spūalis tantūmō ē semel vtibilis. eo q̄ se totā cōuertit q̄ in hoie nō fit vbi caro sp repugnat spūi. Vel iterū qz excelso loco peccauit vt in celo hō aūt in terra. Hijs tñ nō obstantibus eius culpa ī multis alijs minoraꝫ compatiue ad maleficiaꝫ flagitia. Primo in hoc q̄ ille iuꝫ Anselmū in q̄dam oſone nulla p̄cedente delicti vindicta supbiens peccauit. Malefice vo post tātas penas sepe multis alijs maleficis inflictas immo ⁊ post penas quas pcipiūt in ecclesia diabolo occasione sue ruine inflictas oīa hec cō-

temnūt ⁊ nō ad minima pctā mortalia vt ceteri pctōres q̄ ex infirmitate aut malicia absq̄ habitu malicie peccant. Sed ex profunda cordis malicia ad horrēda flagitia ꝓperant. Secūdo qz licet triplex sit status mali āgeli. Innocētie Culpe ⁊ Miserie seu pene. Ipe tamē sic ab innocētia sel' tantū cecidit ⁊ q̄ ad illā nūq̄ restitutus fuit. Pec cator aūt ad innocētiam per baptismū restitutus iterꝫ ab illo cadens multū ꝓfundaꝫ. Et sup oēs ipe malefice vt earū flagitia demōstrant. Tercio ille ꝺ creatorē. nos autē ⁊ sup oēs ipse malefice ꝺ creatorez ⁊ redemptorē ⁊c. Quarto ille dereliquit deū pmittentē vicz eū peccare ⁊ nō ex pietate eum ꝓsequentem. nos aūt sup oēs ipse malefice peccatis elongamur a deo pmittente ⁊ ex pietate nos cōtinuo ꝓsequente ⁊ būficijs plurimis nos puenientem. Quinto ille p̄stat in malicia deo reprobante ⁊ suā gram non apponēte nos miseri currim̄ꝰ in illaz malicia deo cōtinuo reuocāte. Sexto ille manet obduratꝰ ad puniēdum nos obdurati ad blandientem Et si ambo ꝺ deū tñ ille ꝺ se requirentem nos cōtra ꝓ nobis morientem. quē vt pmisimus sup omnes malefice dehonestantes offendūt.

Solutōnes argumentorum etiā declarant veritatem p compatōez.

Ad argumēta. Ad primū patet responsio per ea que in principio corpis q̄stōis tacta sunt. Ad̄ videlz aliqō peccatuz debeat censeri grauius altero. Et q̄ mō peccata maleficarum grauiora cūctis quo ad culpam exīstunt. Ad aliud quo ad penam. Dicenduz q̄

ſicut culpa ade ira ꝛ eius pena dupliciter ꝓſiderat. vel q̄ ad ꝓſonā vl̄ quo ad naturā totāvicz poſteritatē ex eo ſecutā. Primo mō. Sicut maiora pctā fuerūt poſt euz ꝓpetrata. qz vicz ipe ſolūmō peccauit faciendo illud qō erat malū nō ſm ſe ſed qz ꝓhibitū. Fornicatōes vo adulteria ꝛ homicidia. vtroq̄ mō mala ſunt ſcz ſm ſe. ꝛ qz ꝓhibita iō etiaz grauior pena eis debet. Scdo vo mō lz maxia pena ꝑmū pctm̄ ſecuta eſt. hoc tñ eſt p indirectū inq̄tuz vicz p eū tota poſteritas originalī pctō fuit infecta. eo q ipe ꝑmus parens oim ꝑ qđ⁹ oīm⁹ ſolus filius dei ſatisfacere potuit potētia ordinata. Pro ſuo aūt ꝓſonali medietate diuina gratia penituit ꝛ ſaluat⁹ p⁹ ſolutōz factā p xp̄m. incōpabiliter aūt pctā maleficaꝝ excedūt i grauitate. nō cōrente de ſuis ꝓſonalibus pctis ꝛ ꝓditiōib⁹ cū etiā innūeras alias poſt ſe ꝑtinue trahūt. Ad tertium dicendū ex ꝓhabitis q ꝺ fuit p accidēs in pctō ade q malozē leſionē intulit. Et hoc vicz q naturā integrā inuenit. Et q corruptā neceſſario nō volūtarie transfundere habuit vñ nō ſeqtur q ſuum pctm̄ ſimpliciter ḡuius ceteris fuit. Tuz etiā qz hec īdē etiā ſequētia peccata feciſſēt ſi talē naturā iueniſſent. ſicut ꝛ ſm mortale pctm̄ nō priuat gr̄az eo q illā nō iuenit. ꝓuaret āt ſi illā inueniret. Hec eſt ſolutō ſcti Tho. in. ij. diſ. xxj. ar. ij. in ſolutōe ſcōi ar. quā ſolutōez ſi qs ad plenū vult intelligere hz ꝓſiderare q adā originalē iuſticiā ſi ꝓſtitiſſet ñ trāſtudiſſz in poſteros ꝓut Anſel. opinabat qz etiā aliqs poſt eū peccare potuiſſet vt ꝺicta docto. diſt. xx. An pueri mox nati fuiſſent in gr̄a ꝓfirmati. Item q̄libet. cj. An idem q nūc ſaluāt hoīes ſaluati fuiſſent ſi Adam non peccaſſet.

Sequit modus prædicādi cōtra quinq̄ argumēta laicoꝝ quibus ꝓbare videntur ſparſim q ꝺe⁹ nō ꝑmittat tantā poteſtatē ꝺyabolo et maleficis circa huiuſmodi maleficia inferenda Cō. xviij.

Jt deniqz p-

dicator ꝓuidus ſup certa argumēta laicoꝝ vl̄ ētpitoꝝ quoꝝdā q intantū maleficas eſſe negāt q lz malicia ꝛ potētiam demonis ad inferendū ex ſuo deſiderio hmōi mala ꝓcedāt diuinā tñ ꝑmiſſionē ſibi ꝓdeſcedētē negant. Nec volūt q deus talia fieri ꝑmittat. ꝛ licz modū arguēdi nō habeāt ꝛ in tenebris ſicut ceci palpitāt taz vnū iam alteꝝ mediū tāgendo op⁹ tñ eſt eoꝝ aſſertiones ad quinq̄ argumēta reducē. Ex qbus vtiq̄ omnes eoꝝ cauillatiōes ꝓcedere pñt Et ꝑmo q deus nō ꝑmittat ꝺiabolo ſub tāta ptāte ſeuire in homies.

Trū ad maleficialē effectuz
v a demone q maleficam procurandum ſemp habet concurrere diuina ꝑmiſſio. Et arguit. quinq̄ argumentis q deus non ꝑmittit. vnde etiam maleficium nihil eſt in mundo. Et primum ſumitur ex parte dei. Secūdum ex parte ꝺyaboli. Tercium ex parte maleficē. Quartū ex parte morbi. Quintum ex pte ꝓdicatoꝝ ꝛ iudicū q talia ꝓtra eas ꝓdicāt ꝛ iudicāt q vtiq̄ nunq̄ ſecuri eēnt. Pro ſic. Deꝰ punire pōt hoiem ꝓpter pctā. ꝛ punit gladio fame ꝛ mortalitate. Jtez

diuersis alijs infirmitatibus varijs
& innumeris quib⁹ hūana cōditio
subiacet. vñ qz opus ei nō est adiū
gere alias punitōes. Ideo nō pmit-
tit. Scōo sic. Ex parte dyaboli sive
ra essent q̄ ꝓdicant q vicz vim ge-
neratiuā impedire possunt. vt vicz
mulier nō ꝯcipiat. vl̄ si cōcipiat q
abozsum faciat vel si nō ab⁹suz q
etiā post partū natos interficiunt.
vticz sic pimere possent totū mun-
dum. Et itez posset dici q opa dya
boli essent fortioza opib⁹ dei. scz sa
cramēto matrimonij qō est opus
dei. Tercio ex parte hois. Nā vi-
demus si maleficiū debz esse aliq̄d
in mūdo. tunc aliqui homies plus
alijs maleficiunt. Se q̄ si quer̄tur
vticz dicit hoc esse ꝓpter punitōez
pctōz. ꝛ hoc est falsum ergoz illud
q maleficia sint in mūdo. Falsitas
aūt ꝓbat ex eo qz tūc maiozes pec
catozes ampli⁹ punirent. hoc ē fal
sum cū min⁹ puniant q̄ alij inter-
dum iusti q etiā cernit i pueris in
nocētibus q̄ asserunt maleficiari.
Quarto pōt addi & aliud argu
mentū ex parte dei hoc q q̄s impe
dire posset & nō impedit ꝛ fieri per
mittit. vticz iudicat ex sua volūta-
te ꝓcessisse. Sed deus cū sit sūme
bonus nō potest velle malū. g̃ non
pōt pmittere vt fiat malū qō ipe i-
pedire potest. Itē ex pte morbi de
fectus & infirmitates q̄ dicunt ma
lefictales sic̄es etiā sunt defectibus
& infirmitatib⁹ naturalibus. i. q̄ ex
defectu nature ꝓcedūt. q em̄ aliq̄s
claudicat. excecat vl̄ rōnem pdit vl̄
etiā morit ex defectu nature cōtin
gere pūt. vñ nō possunt secure ma
lefictis ascribi vltimo ex parte iudi
cū & ꝓdicatoz q̄ cū talia aduersus
maleficans ꝓdicant & practicant vt
q ꝓpter ingēs odiū a maleficis cō
tra eos ꝓceptū nunq̄ essent secur̄
Sz ꝑ argumēta sumant ex qōne. j.
sup tercū pncipale pme ptis tra
ctatus. & ꝓnāt illa que sunt ma
gis ad ppl'm quō vicz pmittit mala
fieri licet nō velit malū fieri. pmit-
tit aūt ꝓpter admirabilē pfectionē
vniuersi q̄ ꝓsiderant in hoc q bōa
cōmēdant eminētius & magis pla
cent & sunt laudabiliora dum ꝓpan
tur malis habent ibi auctes. Item
ꝓfunda dei diuine sapie iusticie &
bonitatis relucēt q̄ alias essent oc-
culta. Et breuit ꝑ decisione qōnis
possunt colligi ex his que sibi tan
gunt varia documēta ꝑ informa-
tione ppl'i. vicz q deus iuste duos
casus pmisit. s. angeloz & pmoz pa
rentū q̄ cum sint maiozes alijs om
nibus catib⁹. Nō mirz si alij mino-
res pmittant. Qualiter aūt sūt ma
iozes q̄ ad causalitatē nō q̄ ad alias
circūstātias ꝑm quas pctā maleficaz. vt in. iij. q. tangit & maloz an-
geloz & pmoz pentū pctā excedūt
& ꝛre deus iuste pmisit illos ꝑmos
casus tangit in. ij. q. ex q̄b⁹ pl'ima
colligere & dilatare pōt ad suū pla
citū. Sed ad respondenduz sup ar
gumēta. Illa ad primū cū dr. Deus
sufficienter punit q naturales infir
mitates. mortalitates gladio & fa
me. Rndet ex trib⁹. Primo qz de⁹
nō limitauit suā virtutē ad natura-
lem ꝓcessum aut etiā ad influenti-
as corpoz celestiū vt vicz ꝓter illa
agere nō possit ideo & ꝓter illa se
ꝑfime egit in punitione peccami
num mortalitates & alia inferendo
ꝓter omnem influentiam corpo-
rum. sicut in punitione peccati sup

bie ī dō sup mortalitatē inflictā po
pulo ꝓp populi numerationē ꝛc.
S ecūdo hoc vtiq; cōgruit diuine
sapiētie q̄ cū rebus oībus sic admi
nistrat vt eas ꝓpꝛijs motibus age
re sinat. Ideo sicut nō cōuenit ma
licīā demōis oīno impedire ꝙ po
tius decet ipsam ꝑmittere vt agat
ꝙtū ad bouū vniuersi spectare po
test. Iz continuo etiā refrenak p bo
nos angelos vt nō tantum noceat
quātū nocere vellet. Ita etiā non
conuenit malicīā hūanā refrenare su
per ea ad q̄ ex libertate arbitrij pt.
vt est fidē abnegare ꝛ seipm demo
ni deuouere q̄ vtiq; facere in ptāte
sunt volūtatis hūane. Ex qb⁹ etiaz
duobus cū deus maxime offendit
iuste permittit ea q̄ a maleficā desi
derant ꝛ ꝓpter q̄ fidem abnegauit
ꝛ ad q̄ diaboli potentia se extendit
vt est hoibus iumentis ꝛ terre fru
gibus posse nocere. Tercio de⁹ iu
ste ꝑmittit illa mala fieri ꝑ q̄ diabo
lus etiā p indirectū maxime torq̄
tur ꝛ summā recipit displicentiā ꝙ
p illa mala q̄ a maleficis vtute de
monū fiūt p indirectum diabolus
maxime torq̄t dū ꝫ suā volūtatem
deus oībus malis ad gl̄iam suī no
minis ad fidei cōmēdationem. ad
electorū purgatōem ꝛ cumulū me
ritorū vtit. Certū ē em q̄ iter oēs
displicētias q̄s diabolus ex super
bia q̄ sp ꝫ deū erigit. iuxt illud. Su
pbia eorū q̄ te oderunt ascendit sp
hec ꝑcipua ē q̄ sibi displicet q̄ de
us omia sua machinamenta in sui
glozīā ꝛc. ꝙuertit. Juste ꝑ deus cū
cta ꝑmittit. Ad secūdū superi⁹ rñ
sum ē ꝛ oportet rñdere ad duo q̄ i
cludūtur in argumēto. s. q̄ nō dici
tur diabolus fortior deo nec ei⁹ fa
ctura immo cernit q̄ minime vtu
tis existit cū nihil possit nisi ꝑmis
sione diuina. vñ eius vtus pōt di
ci minima cōpando ad diuinā per
missionē. licet sit maxima compan
do ad vtutes corpales q̄s naturā
liter excedit. iuxt illud sepe allega
tū. Non ē ptās sup terrā q̄ ei vale
at comparari. Job xli. Alterū ad qd
rñdendū. Curvicz deus potius su
per vim generatiuā ꝑmittit malefi
cia fieri quā sup alios actus hūa
nos. De qbus etiā supra tactū ē in
materia de ꝑmissione diuina sb ti
tulo. quō malefice vim generatiuā
ꝛ actū venereū impedire pñt. Est
em hoc ꝓpter fedit̄atē illius actus
Et qz originale pcm̄ inflictum ex
culpa primoꝝ pentū p illū actum
trāsfundit ꝛ exēplificat etiā de ser
pente q̄ primū instrm diaboli fuit.
ꝛc. Ad tercīū dōm q̄ sic intentō
ꝛ appetit⁹ diaboli maior ē ad tem
ptandū bonos q̄ malos. Iz ex pte
tēptati magis tēptat malos q̄ bo
nos. i. q̄ amplior abilitas ē in ma
lis ad recipiendū tēptatōnē demo
nis q̄ sit in bonis. Ita etiā pl⁹ af
fectat ledere bonos q̄ malos. licet
maiorē abilitatē ledēdi inueniret
in malis q̄ in bonis. Et huius est
rō. qz sm Greg. quāto crebrius q̄s
diabolo se subijcit. tāto intolerabili
orē sibi facit vt ei reluctari nō pos
sit. Sed cū mali crebrius se subijci
ant diabolo eis fit tēptatio magis
intolerabilis ꝛ freqntior cū nō ha
beāt scutū fidei formate quo se tue
antur. De quo scuto apls Ephesi.
vj. In omnibus sumentes scutū fi
dei in q̄ possitis omnia tela nequis
simi ignea extinguere. Sz ex alia p
te magis ꝛ acrius ipugnat bonos

ꝯ malos. Et rō quia cū tam possit peat malos nō autem bonos. ideo magis conat ꝓ tribulatōem trahere ad sui dominiū iustos quos nō habet ꝯ peccatores possessos. sic aliqs princeps terrenus magis insurgit ꝓra illū q̄ plus aufert de iure suo vel q̄ plus nocet regno ꝯ illos q̄ ñ sibi ꝛriāt. Ad q̄rtū. q̄ deꝰ pmittit mala fieri ñ vult tñ mala fieri vltra pmissa q̄ tacta sūt ꝓdicator declarare ꝑt p. v. signa voluntatis diuie q̄ sunt. ꝓceptū. ꝓhibitio. ꝛciliū. opatio. ꝛ pmissio. vide sanctus Tho. ꝓcipue in. j. ꝑte. q̄ ibi planius declarat. q. xix. ar. xij. Nam licz vna sit volūtas in deo q̄ est ipse deus sicut ꝛ vna eius essentia. tamen ꝓ respectū ad eius opa indicat ꝛ significatur nobis eiꝰ volūtas multipliciter ꝛm qō psalmista dic. Magna opa dñi exq̄sita in omnes volūtates eius. Ūñ voluntas in deo distinguit non ex ꝑte rei. ꝯ ex ꝑte suoꝝ effectuū ita vt volūtas ꝓprie dicta dicatur volūtas beneplaciti. Voluntas methaphorice dicta dicatur voluntas signi inquantū videlicet per signa ꝛ methaphora indicatur nobis deum hoc velle. A simili. Sicut paterfamilias vnam habēs in se volūtatē demonstrat illam ḡnḡ modis. s. per se ꝛ p alium Per se dupliciter. directe ꝛ indirecte. Directe cū aliquid opat. ꝛ tūc est opatio. Indirecte autez quādo nō impedit opantez sicut ꝛ in. iiij. phisico. dicitur. Remouens ꝛ prohibens est mouens per accidens ꝛ quantum ad hoc dicitur signum permissio. Per aliū autē declarat se paterfamilias aliquid velle triꝑpliciter. Vel inquantū ordinat aliquē ad aliquid faciendum necessario ꝛ ꝓhibendo ꝓtrariū. ꝛ sic sunt ꝓceptio in ꝓceptis. ꝛ prohibitio in affirmatiuis ꝛ negatiuis ꝓceptis. Vel inq̄ntum ordinat aliquē ꝑsua siue ad aliqua cōciliatiue. ꝛ hoc ꝓtinet ad consiliū ꝛ sicut voluntas humana manifestat per hec quinꝯ sic ꝛ ipius dei. Nō em̄ ꝓceptum perhibito ꝛ consiliū dicat volūtas dei patet per illud Math. vj. Fiat volūtas tua sicut in celo ꝛ in terra id ē vt in terra impleamus eius ꝓcepta vitemus ꝓhibita et impleamus prō posse cōsilia. Et similiter q̄ pmissio ꝛ opatio dicat dei volūtas patet per Augusti. qui dicit in enchef. Nihil fit nisi omnipotens deus fieri velit. vel sinendo vt fiat vel faciendo. Ad ꝓpositū cū dicit illud q̄ ḡs impedire posset ꝛ non impedit iudicat ex sua volūtate ꝓcessisse verū est. Sed cum infertur Deus est summe bonus. ergo non pōt velle mala fieri. vez ē. voluntate beneplaciti ꝛ p q̄tuoꝝ signa huius volūtatis q̄ nō pōt opari mala nec ꝓcipere mala nec vt nō ꝓhibeat mala ꝛ psuadeat bona supero gationis. pōt aūt velle permittere mala fieri. Ad aliud quō cernūtur ifirmitates ab inuicē vt vna sit maleficialis. ꝛ altera naturalis. puta ex defectu nature. Respōdetur q̄ variis modis. Primo medicoꝝ iudicio. xxvj. q. v. Non licet. ꝛ. q. ij. cap. Illud. vbi verba Augustini ex secūdo de doctrina ꝛpiana. Ad hoc genus superstitionis pertinēt omnes ligature ꝛ remedia que medicoꝝ disciplina condemnat in quibuscūḡ rebus suspendēdis atḡ ligandis. Et simili ybi medici ex

circūstantijs videlicet etate complexione sana. z subito q̄si in ictu oculi immutata z q nō ex defectu sanguinis stomachi aut labe infirmitas acciderit. Judicant illaz nō ex defectu nature. sed ab extrinseco accidisse. Et ab ex trinseco vbi non ex venenosa infectione. quia sic sanguis z stomachus malis humoribus esset repletus tunc ex sufficienti diuisione iudicant effectuz esse maleficialem. Item secundo cum eis existit incurabilis vt nullis medicaminibus eger p̄t reuelari. immo potius cernunt ipuz aggrauari. Tercio qz sic subito interdum accidit q iudicium infirmi super hoc cōtingit. Res gesta vni ex nobis innotuit. Nam quidam de optimatibus ciuitatis Spirensis nimis ceruicose voluntatis vxorē habuit intantum vt cum ipe libens in oīb⁹ ei complacere studeret tamen in cūctis fere suis affectionibus ei recalcitrabat z verbis cōtumeliosis semp ipsum molestare satagebat: Accidit inde vt domum ingressus quadam die cum mulier solito more contra se bāganti verbis obprobriosis z ire locum dare z domū exire volebat ipsa hostiuz per quod exire habebat cursu velocianticipando obseruauit z vocifferando contestabatur q nisi eā verberaret nulla probitas aut honestas sibi ineſſet. Ad que verba grauia ille manuz non animo leedendi extendit z ipsum expansis digitis super spatulaz leuiter tangendo subito ad terram collisus omnē sensum perdidit z per plures septimanas in lecto decūbens grauissima infirmitate detētus fuit. quas in repensari potest illā infirmitatē non ex naturali defectu. s̄ p maleficiuz mulieris sibi accidisse. Plura immo quasi in numera cōsimilia acta sunt z multis innotuerūt. Sunt q̄dam qui p certam practicā experientiam rei capiunt p hūc moduz. Mā plumbum liquefactū sup infirmuz tenent. z in scutellam plenam aqua infundunt z si imago aliqua condensata cernit. tūc infirmitatez ex maleficio accidisse iudicant. z quidam an talis imago ope demonuz aut naturali virtute erūpat vbi interrogantur talia practicantes respondere solent. q virtute saturni super plumbum qui alias malꝰ existit sicut sol super aurum maleficiū sua virtute ostēdere solet. Sed q̄d de his sentiendum sit. an videlicet practica licita sit an non. Circa terciū principale huius tractatus tractabit canonistis eīm videtur licitum vt vana vanis cōtundāt. licz theologis omnino p̄trarium videatur cum non sint facienda mala vt eueniant bona. Ad vltimum vbi diuersa querunt. Primo cum malitie non dītantur. Secundo cur p̄cipibus eis fauētibus ad p̄titiem omniū inimicoz ipoz non cooperant. Tercio cur p̄dicatoribus et alijs eos pseq̄ntibꝰ nō nocere valeant. Ad primuz dicēdū. q tōt plurimum malefice non dītant vt iuxta cōplacētiaz demonis in p̄tumeliā creatoris quātuz possibile est p vilissimo p̄cio emāt. Et scōo ne in diuturnis noteāt. Ad tertium cur p̄cipibꝰ nō nocēt cā est manifesta. qz quantum in ipsis est hoc fit vt ipsos in amicitia retineāt. et si q̄rit cur eoz inimici nō noceāt. Rndet qz bonꝰ

angelus ex altera parte hoc maleficiū impedit iuxta illud Danielis. Princeps regni stetit mihi viginti vna diebus. Vide docto. in. ij. sen. ten. an inter bonos angelos sit pugna et qualiter. Ad tertiū dicit q ideo nec inquisitoribus aut alijs officialibus nocere possunt. q: publica iusticia vtunt. Exēpla varia ad hoc possent adduci. sed temporis prolixitas non patitur.

Explicit pars prima.

Incipit secunda pars huius operis.

Ecūda pars

Principalis huius opis Quia est de mō pcedēdi q a maleficis p maleficios inferēdis obseruat. Et per decē et octa capitula distinguit cuz duab⁹ dūtaxat difficultatib⁹ quaz vna in pncipio sup remedia pseruatiua vt vicz quis maleficiari nō possit. altera in fine sup remedia a mouētia maleficia. et p que maleficiati curari possunt cū fm phm in. iij. phicoz remouēs et phibēs co incidūt. et sunt cause p accidēs. Jō vt p hec totale fundamentū huius horrēde hereſ habeat. Circa duo pncipaliter insistēdū erit. Primo circa introitū eaz et pfessionē sacri legā. Scōo circa pgressum in mō opandi et horrēdaz obseruantiam. Tercō impedimēta salubria cōtra eaz maleficia et remedia pseruatiua. et qa in morali iam laborauimus materia. Ān argumētis varijs et declarationib⁹ vbicz insistere op⁹nō est. cū ea que p capitula sequentur siut p precedētes questiones sufficienter discussa. Jdeo pcamur in deo lectorē ne de mōstratōnē in oī bus queratvbi accōmodata sufficit pbabilitas ea deducēdo que pstāt aut visus vel auditus pria experientia aut fide dignioz relatib⁹ esse vera. Circa primū aūt duo pncipaliter tāgent. Primo diuersi modi ipius demonis innoxios alliciēdi Scōo diuersi modi ipam heresim pfitēdi. Circa secūdum vero sex p ordinem tangent quo ad modū p cedēdi et curādi. Quia pmo de his que a maleficis pro se et suis coz poribus practicātur. Secundo de his que erga alios homines operant. Tercio de his que erga bestias Et quarto de his qbus terre frugibus nocēt. Quinto de maleficio tantumō viroz quibus videlicz maleficijs tantummō viri et nō mulieres insistūt. Sexto de questiōe super maleficia amouenda. et quibus modis curantur maleficiati.

Est ergo prima questio p decem et octo capitula distincta cum totidem modis in suis ritibus variantur et multiplicantur.

Questio prima.

Trū qs possit p bonos angelos ita būficiari. q a maleficis p quoscunq; infra scriptos modos nō valeat maleficiari Et videt q nō. Eo q p precedētia declaratū est etiā innoxios et innocētes et iustos pluries a demonib⁹ affligi vt Job et plures pueri innocentes qui cernūtur maleficiati cū multis alijs iustis licet nō equaliter vt peccatores. eo q nō in pditiōez suaz animaruz quamuis bonis fortune et corpoz affligātur. Jn contrariū est maleficarum fassio q vi-